ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\F\FLOS František_Flos František - V bažinách Argentinských.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

FRANTIŠEK FLOS

V BAŽINÁCH ARGENTINSKÝCH

DOBRODRUŽNÝ ROMÁN ZE SEVERNÍ ARGENTÍNY

1947

NAKLADATELSTVÍ F. KOSEK, PRAHA

PÁNOVÉ MAX A OSKAR HLEDAJÍ PRÁCI

Na dostřel od prašné silnice, podél níž po obou stranách se táhly široké a udupané travnaté cesty, seděli ve stínu trnitého keře dva cestující.

Právě pojedli, otřeli zavíráky a setřásli drob ty s klínů.

Starší cestující, muž asi třicetiletý, silné postavy, osmahlých lící, rukou i bosých nahou, převalil se líně ze sedu a podložil si paže pod pěknou hlavu. Jeho černé vlasy byly ovšem rozcuchány, jeho obočí a tváře byly pokryty sice prachem jako všecek jeho velmi chatrný ústroj, avšak jeho čelo bylo hladké, a černé jeho oči zářily nejen živostí, nýbrž i zjevnou inteligencí.

Pod rovným nosem ježil se černý knír, avšak nezakrýval zcela jeho rudé rty. Tváře i brada porostlé byly sice strniskem vousů dávno neholených avšak celek nebyl odpuzující, naopak každý pozorovatel byl by tušil, že po řádné koupeli a po oholení objevil by se velmi hezký muž.

Jeho mladší druh, který v sedě ukládal do otevřeného vaku zbytky jídla, prozrazoval štíhlou postavou a bezvousým obličejem, že není o mnoho starší než dvacet let, avšak byl právě tak zaprášen jako jeho přítel, ba byl směšný, neboť si jistě stíral s obličeje pot a rozmazal si velmi jemný, pověstný argentinský prach po obličeji, takže si nadělal šmouhy kolem modrých očí i přes nos a bradu až k holému krku. Jeho oděv byl lepší než oděv staršího druha, avšak bylo zřejmo, že v něm nejen vykonal dlouhou cestu, nýbrž že v něm i spával.

"Máte cigaretu, Maxi?" zeptal se ležící muž líně, "jsem zvyklý zakouřit si po dobrém obědě." Patrně žertoval, protože pod jeho tmavým knírem se za bleskly bílé zuby v úsměvu.

"Mám ještě dvě," odpověděl Max, "jsou to poslední Mohykáni ze Santa Fé."

"Tak zapalte a podejte!" poroučel starší, a Max ochotně poslechl. Vybalil vskutku z papírku dvě cigarety, jednu z nich vložil do úst přítelovi a potom zapálil přítelovi i sobě, při čemž se starší ani nepohnul. Chviličku tiše kouřili, ale bylo zřejmo, že Maxovi cigareta po chudém obědě nechutná, a že se jeho mrzutá nálada nezlepšila.

"Už mám té pouště po krk," řekl po chvilce a zkoušel lokty tvrdou zemi, chtěje se také položit. "Už devátý den se plahočíme po silnici a po nedozírných lukách a pastvinách, avšak mimo bídná rancha nenalezli jsme obydleného místa. Takový ubohý ranchero je sotva sám živa potřeboval by pomocníky jen za stravu. Jakživ jsem neviděl tak vzdálených obzorů, ba ani snad na moři, jako zde, a kdybychom nepotkali někdy divokého Cowboye, nebo nespatřili nesčetná

stáda dobytka, musel. bych se domnívat, že putujeme na dně mořském, ne sice pod vodou, nýbrž pod hustou vrstvou prachu. Zde není ani vzduch pro naše plíce, dýcháme jen prach a pliváme bláto." Pečlivě udusil půl cigarety a ukryl zbytek do záhybu čepice, která ležela vedle něho.

"Jen zpívejte své žalmy ještě chvíli... Ó, Davide," odpověděl starší líně, "je to příjemná ukolébavka, a já s uspokojením pozoruji, že jde na mne dřímota."

"Nebudu zpívat," řekl mladší rázně a opět se posadil. "Nelíbí se mně tulácký život, lépe bylo v přístavu v Buenos Aires.

Práce byla sice těžká, avšak jídla bylo do sytosti, a člověk si mohl odpočinout pod stropem."

"Právě takovou zpívali Židé svému vůdci Mojžíšovi na cestě do Země zaslíbené," posmíval se starší. "Jen buďte trpěliv, milý synu! Což jste neviděl na západě mraky? To nebyly, chlapečku, mraky, to byly hory. Za tři, čtyři dni k nim dorazíme a potom padna na zemi, budete se mně klaněti. Znáte mne přece, že nelžu."

Max mávl jen beznadějně paží a pravil: "Ano, dojdu k horám, protože nechci tady umřít na pustě, avšak přijmu práci jakoukoliv, neboť cítím, že nejsem z rodu nomádů jako patrně vy, Oskare!" "Cela pourraite étre, (mohlo by to být)" hodil vrčivě Oskar francouzské rčení a zavřel oči, protože již dokouřil, avšak ihned se zase napolo pozdvihl a pravil: "Vstaňte, Maxi, a podívejte se kolem, zaslechl jsem dupot koní." Max však nemusil vstát, protože i ze sedě viděl kotouč prachu a brzy potom hlavy dvou koní.

"Přijíždějí dva; nejspíše jsou to peoni, kteří hledají zaběhlé stádo," pravil Max, a Oskar už opět dřímal.

Max však po chvilce poznal, že se mýlil, ježto v kotouči prachu se blýskaly drobné plaménky, z čehož Max soudil, že postroje koní byly pobity lesklými plíšky. Jezdci nebyli jistě peoni, protože ti jezdívali na koních bez ozdobných postrojů.

Jezdci se přiblížili v ostrém klusu již na třicet či čtyřicet kroků, když se náhle zastavili a zvířený prach opadl. Patrně spatřili muže pod keřem. Max nyní zřetelně nejen viděl, že nenadálí jezdci jsou velmi mladiství, nýbrž slyšel též jejich rozmluvu.

"Tiens, Isabela! Voilá les vagabonds ou les mendiants, (Stůj Izabelo! Tam jsou buď tuláci nebo žebráci)" zazněl chlapecký hlásek.

"Dans ce pay-ci, Carlos? Impossible! (Zde, v tomto kraji, Karle? Nemožno!)" odpověděl dívčí hlásek.

Chlapec však trval na svém a patrně poručil průvodkyni, aby se zastavila, sám však hrdinsky popojel k cizím mužům.

Max se usmíval, a když chlapec asi dvanáctiletý dojel tak na deset kroků, kynul mu Max vstříc paží, a pravil francouzsky:

"Nemějte starosti, milý panáčku, nejsme ani tuláci, ani žebráci, nýbrž cestující, kteří hledají práci." Chlapec zastavil koně a udiveně hleděl na cizince. Byl patrně překvapen, že mu zde kdosi odpovídá francouzsky místo španělsky, a že tu kdosi jeví nepochopitelnou lhostejnost k jeho zjevu.

"Jste Francouzi?" otázal se nedůvěřivě.

"Nikoliv, mluvíme však francouzsky." Dívka asi o rok starší byla patrně zvědava a upokojena, když slyšela rozmluvu svého druha s cizincem, proto popojela blíže.

"Je me suis trompé," pravil k ní chlapec, "ces sont les ouvriers a la journée (Zmýlil jsem se, jsou to dělníci, pracují za denní mzdu). Když děvče vzhlédla na skupinu pod keřem, spatřilo Maxe, který vstal a ukláněje se, zdvořile mladou dámu pozdravoval a omlouval se:

"Jest nám líto, seňorito, že jsme vás znepokojili. Odpočíváme však zde po dlouhé a únavné cestě a nenadáli jsme se, že jest ve zdejší krajině estancie." Seňora Isabela se mile usmála a odpověděla vlídně:

"Půjdete-li za námi," mávla bičíkem před sebe, "shledáte, že se krajina náhle svažuje, a spatříte estancii našeho otce dona Fernanda Hervéa."

Max se způsobně poklonil a obrátil zraky ke Carlosovi, který dodal: "Kdež naleznete zajisté vhodné zaměstnání." Oskar zůstal ležet, předstíraje spánek, avšak pozoroval zpod přivřených víček obě děti.

Líbili se mu andaluzští koně s postrojem velmi bohatým, jak si v nich libují Španělé i Argentinci, a líbily se mu též obě děti, štíhlé děvče v prvním rozpuku, černooké s osmahlým, líbezným obličejem, i hošík, jehož plavé vlasy a modré oči prozrazovaly, že buď rodiče, nebo prarodiče nebyli Španělé, nýbrž spíše Francouzi ze severu, což potvrzovala i výslovnost francouzštiny.

Jejich ústroj byl ovšem ústrojem nohatých dětí kreolských, a nechyběly ani široké slaměné klobouky, hedvábné šerpy a velké stříbrné ostruhy na žlutých kordovankách, což by se v Evropě zdálo komické a divadelní, což však zde byl národní kroj.

Max se již loučil: "Adios, seňorita, adios, querido amigo. (Sbohem slečno, sbohem milý příteli)"

Jak se zdálo, nebylo mladému pánovi tuze vhod, že ho zaprášený a ošumělý cizinec nazval milým přítelem, avšak řekl přece "adios" a pobídl koně ke klusu.

Sotva koně odklusali, pravil Oskar, protahuje se na tvrdém lůžku: "Co jsem vám řekl, Maxi? Estancie je nedaleko, nyní snad, věříte."

"Nejen že věřím, nýbrž ihned tam také půjdu. Jsem žízniv a opět hladov. Domníval jsem se však, že jste spal," odpověděl Max.

"I nespal jsem, ale nechtělo se mně bavit se s dětmi. Nyní jsme skoro u cíle, a je po ptákách." Max rozuměl hantýrce Oskarově, řekl-li: "je po ptákách", rozuměl tomu, že je po ptaní a že končí hovor.

Oba cestující vstali a sebravše své vaky a hole, vydali se směrem za kotouči prachu, jež zvolna mizely. Po čtvrt hodině došli na kraj jakési náhorní roviny, po níž už tolik dní putovali, neboť se krajina náhle snižovala, a před užaslými zraky cizinců objevil se pohled na obrovský pozemský ráj.

Kam oko dohlédlo, rozkládalo se obrovské široké údolí, plné hájů a tučných lučin, v nichž se leskly vody potoků a

řek.

Jižní obzor byl uzavřen modrou a nízkou hradbou hor.

Avšak toto údolí nebylo krásné jen proto, že tu stály háje, že tu ležely lány polí, na nichž vlálo obilí a jimiž probíhaly řady košatých ovocných stromu, nýbrž i proto, že mezi stromy prokmitávaly bílé zdi a červené i šedé střechy budov, krytých buď prejzovými kůrkami a břidlicí, nebo zinkovým plechem.

Silnice se stáčela v půvabných křivkách do údolí a mizela ve skupinách a řadách mohutných stromů, pod jejichž korunami ležely jistě chladivé stíny. Modrá obloha se dmula nad tímto rájem, a bílé obláčky pluly po ní, jako když lehké plachetní lodice plují po modrém moři. Volání křepelek z ohromného lánu vojtěšky vítalo cizince a přes cestu přeběhlo hejno koroptví, takže Max se právem domníval, že se náhle octl doma v Čechách, vždyť i podél příkopu rostly nádherné jabloně jako u nich doma! Také starší druh byl patrně mile překvapen, protože si pohvizdoval a sekal holí do rudých hlaviček bodláků, nad nimiž se kolébali junošíci ohnivých barev. Tito drobní motýlci nedbali horka a závodili se včelami a čmeláky, aby se napili sladkého nektaru, který tu nabízely v pestrých květných číškách miliony rostlin.

"Jak šťastné bylo setkání s dětmi!" horoval Max, rozhlížeje se při chůzi kolem.

"Eh, což děti," mínil Oskar, "sem bychom byli přišli i bez jejich rady. Nyní běží o to, abychom získali dobrým dojmem estanciera a dobré místo. Hola, zde je potok! Musíme upravit svou toiletu."

Odhodil vak, hůl i čepici, svlékl kazajku a přiklekl k vodě, aby se umyl. Max nelenil a učinil totéž. Oba cestující se nejen umyli, nýbrž i vyprášili svůj oděv a setřeli prach se střevíců.

Oholit se nemohli, ježto neměli mýdlo, avšak když se opět oblékli, vyhlíželi mnohem lépe, než tam pod keřem u silnice, protože si učesali vlasy, a pan Oskar si nakroutil výbojně černý knír. Šli stezkou podél potoka, vinoucího se lučinami. Po čtvrt hodině odbočovala stezka od potoka k řadám stromu, jichž koruny připomínaly duby, avšak jichž kmeny byly světle šedé jako kmeny buku. Přišli na širokou, avšak měkkou cestu a zastavili se udiveni a nejvýš překvapeni, vždyť sotva na sto kroků před sebou spatřili otevřenou bránu a za ní průčelí krásného bílého zámku. Pan Oskar, který v životě viděl mnohé krajiny a jistě mnoho budov, jen hlasitě mlaskl, kdežto Max si bezděčně vzdychl.

Náhle se zdálo, že pan Oskar ztratil výbojné sebevědomí, protože přestal hvízdat, avšak znova si uhladil vlasy a zdvihl konečky kníru.

Sotva vešli cizinci do brány, vyšel jim vstříc muž v šedivé livreji a tázal se, čeho si přejí. Nebyl jaksi ochoten, aby splnil přání cizinců, kteří si žádali rozmluvy s pánem tohoto zámku, avšak v tom již přicházel pán, asi padesátník, všecek bíle oděný a s typickou přílbou na hlavě. Poděkoval příchozím za pozdrav a prohlásiv se jako zdejší major domo, (správce domu) opětoval otázku, čeho si přejí.

"S donem Fernandem nemůžete mluvit, protože jednak není doma, a po druhé přenechal všecko řízení estancie mně. Tedy rychle, cabarellos, čeho si přejete?" tázal se správce.

"Hledáme práci, pane," odpověděl Max. "Cestujeme ze Santa Fé, abychom na některé estancii našli zaměstnání..."

A tu vpadl pan Oskar: "Přiměřené našemu vzdělání a našim schopnostem." Major domo, don Esteban Manzala, se usmál a pravil mírně:

"Vaše schopnosti a vzdělání musím nejdříve seznat, zatím, je-li vám libo, uvedu vás do parku, kde budete upravovat cesty." Pan Oskar chtěl něco namítat, avšak Max ihned odpověděl:

"Zajisté nám bude libo, račte nás vésti." Major domo se opět usmál a rychle kráčel po rozsáhlém zámeckém nádvoří k nižší budově, patrně určené pro úřednictvo a dělnictvo. Zavolal jednou, dvakrát, avšak dříve než projevil netrpělivost, objevil se muž pouze v plátěnkách a v košili, a ptal se po rozkazech.

"Vydej těmto cizincům motyky a hrábě a uveď je do okrasny, kdež budou upravovat cesty. Ukaž jim, jak se to dělá.

Sbohem, pánové!" A pan major domo, nestaraje se již o cizince, odešel opět rychle po nádvoří.

Muž v plátěnkách také kamsi zmizel, avšak po chvíli se vrátil, a nesa dvě motyky a dvoje hrábě přes rameno, kynul cizincům, aby šli za ním. Vedl je za rozsáhlou zámeckou budovu, kdež se před udivenými zraky cizinců objevila veliká okrasná zahrada, která byla zřízena podle francouzského způsobu a vkusu. Byly zde bazény s vodotrysky a umělými skalkami, mezi nimiž vyrůstaly podivuhodné kaktusy, buď jako sloupy plné ostnů, nebo jako koule plné kreseb, nebo jako kyje, na nichž seděly květy oslnivě bílé nebo krvavě červeně. Agave tuhých listů a silného stvolu skoro dvoumetrového, honosily se řídkou latou zlatožlutých květů, cikasy rozkládaly dlouhé pruty, osazené speřenými tenkými listy, širokolisté musy nasadily již zelené okurkové plody a modrokvěté plaménky šplhaly se o závod s glyciniemi a mučenkami po zámecké balustrádě a po pěkných bílých pergolách. Ohnivě rudé nebo zářivé květy dosen indických vévodily na záhonech, jež byly proměněny v květinové koberce buď tvarů okrouhlých, elipsovitých, nebo prostě obdélníkových. A kolem dokola této veliké okrasné zahrady stály nízké husté ploty deucií, tisů a dřínů, a za nimi se vypínaly hradby vysokých stromů. Jak keře, tak i stromy byly pečlivě přistřihovány, takže tvořily dlouhé zelené hranoly hladkých stěn, a v nich byly vystřihány výklenky jako kaple pro bílé sochy pohanských bohů a bohyň.

Výbojná travička a plevel prorážely v písku a v drobném kamení cest, a pan Max s panem Oskarem měli tyto vetřelce vykopati a cesty znova uhrabati. Práce byla snadná, protože cesty ležely ve stínu, a vůně tisícerých květin zde přímo opájela. Max se dal ihned do práce, nedbaje na muže v plátěnkách, ani na Oskara, který se chtěl patrně bavit. Po chvilce muž odešel, avšak pan Oskar se neměl k práci. Dobře si všiml, že Maxovi zbyla půlka cigarety, proto sáhl po ní s jistotou do čepice druhovy a zapálil si ji.

"Musíte kopat a hrabat," pravil Max, "sice nedostanete večeři."

"Eh, co, to není práce pro mne," odpověděl Oskar, vypouštěje dým. "Ostatně tu nikdo není, kdo by mne špehoval anebo honil do práce."

Max věděl, že by druhovi marně domlouval, sám však pilně kopal. Líbilo se mu zde, a rád by se byl zde udržel. Toulka krajem ze Santa Fé se mu líbila jen tři dni, když si však otlačil nohy a div si nerozškrábal tělo, jež ho svědilo dotěrným pískem a pícháním hmyzu, když se noc co noc vyspal pod širým nebem za chladných nocí, a když si vzpomněl na častý

hlad a častější žízeň, kterými trpěl, znechutila se mu toulka, a proto Max zatoužil velmi silně po životě společenském se snesitelným pohodlím. Úspor měl málo, avšak když vyšli ze Santa Fé, měl přece více než Oskar.

Ale desítidenním putováním vydal skoro všecky pesos a centavos a nemohl se odhodlat k žebrotě, k níž by se musel konec konců snížit, kdyby nenašel brzy práci. A hle, zde byla snadná práce, proto si jí musí vážiti.

Major domo jednal zajisté správně. Což mohl důvěřovati dvěma tulákům, mohl jim něco jiného nabídnout než práci, kterou dovede každé dítě? Což kdyby je byl vyhnal? Kdo by si směl stěžovat? Zdá se však, že major domo na ně čekal, a že děti se zmínily o svém setkání s podezřelými cizinci, z nichž jeden mluvil francouzsky. Tato znalost francouzštiny nebyl ovšem zvláštní zjev, protože do Argentiny se stěhovalo mnoho Francouzů, Němců, Vlachů, Švédů, Irů a Slovanů, avšak mezi přistěhovalci bylo nejen mnoho lidí poctivých a pracovitých, nýbrž i mnoho dobrodruhů a uprchlíků před evropskou spravedlností. Byl to tedy vskutku velký projev důvěry, že je major domo vůbec vpustil do zahrady a že jim poskytl práci.

Panu Oskarovi se po hodině přece zlíbilo, že uhrabal, co Max rozkopal, avšak pracoval s nechutí a často odpočíval, lelkuje kolem. Odpoledne se chýlilo k večeru, avšak dosud se nikdo v zahradě neobjevil. Křoviny a stromy vítaly roztoulané své obyvatele, kteří sehnavše večeři, rozepěli se před spaním, motýlové složili pestrá křídla a zasekli se jako čepele do květů, kdežto můry, sedící až dosud na kmenech, protíraly si oči a probouzely se k večernímu reji.

Vzduch se ochladil, a vůně květin zesílila. Obloha byla dosud jasně modrá, avšak Max tušil, že se slunce schýlilo již nad obzor, proto myslil na ukončení dnešní práce. Shrabal plevel a vykopanou trávu na hromadu a ohlížel se buď po koši nebo po káře, aby hromadu odvezl, když v tom přicházel muž v plátěnkách a zval cizince k večeři. Hromadu trávy a býlí odveze prý sám. Max a Oskar šli za ním do nižšího domu a vstoupili do prostranné a vzdušné síně, kdež stály čtyři dlouhé stoly a u nich lenošky a lavice. Když vešli, sedělo již u třetího stolu asi tucet mužů, patrně dělníků, avšak nikdo z nich nekouřil, což bylo panu Oskarovi divné. Čekali patrně na jídlo, protože na stolech bylo rozloženo asi třicet talířů, lžic, vidliček a nožů, a uprostřed každého stolu stály skleněné džbány plné vody a řady sklenic.

Muž v plátěnkách ukázal na dvě židle u druhého stolu a slíbil, že večeře bude hned podávána. Mužové, sedící u třetího stolu, ohlédli se zvědavě po nových příchozích, poděkovali za pozdrav slovy: "buenos dias (dobrý den)", ba některý dotkl se prstem klobouku, avšak jiní spokojili se pouhým zdvižením ruky, a tím bylo vzájemné představování se skončeno.

V pěti minutách vešli opět jiní mužové, buď dělníci, nebo služebníci, a sotva k prvnímu stolu zasedli úředníci a dozorci, přinášeli již kuchaři mísy. Dnes byla k večeři rýže s masem skopovým, kukuřičné koláče a ovoce. Nikde, ani na stole úředníků, ani dělníků neobjevilo se ani víno ani pivo. Max si všiml, že se všichni před jídlem tiše modlili a často se křižovali.

Mluvilo se málo a jen tlumeně. Po večeři odcházeli stolovníci s krátkým pozdravem k prvnímu stolu: "Buenas noches, seňores (dobrou noc, pánové)", a úředníci odpovídali taktéž. Maxovi a Oskarovi výborně chutnalo. Jednak byli hladovi, a po druhé jídlo bylo výborné a silně kořeněné, proto mínil pan Oskar hlasitě, že tuto tučnou skopovinu bylo by dobře zapíti buď pivem neb vínem, avšak jeho přání zůstalo nevyslyšeno.

Po večeři přistoupil jeden z úředníků ke stolu a vybídl Maxe a Oskara, aby si šli pro mzdu a slíbil jim, že jim ukáže lůžka.

Vešli do kanceláře, kdež zastihli major doma, sedícího u psacího stolu.

"Zde je vaše mzda, seňore," pravil správce a podal panu Oskarovi dva pesos, "a zde vaše, seňore," a podal Maxovi čtyři pesos.

"Co to? Proč mně dva a mému příteli čtyři?" zvolal pan Oskar nevrle.

"Platím za vykonanou práci," odpověděl don Esteban.

"Mimo to nabízím tomuto seňorovi další zaměstnání, kdežto vám seňore děkuji, a ráno po snídani můžete cestovat dále."

"Aj, aj! Zjevná nespokojenost," zvolal pan Oskar, "dovoluji si vás však upozorniti pane, že to nebyla práce pro nás."

"Chápu, a protože jiné práce nemám, proto vás propouštím, pane! Dobrou noc." Don Esteban vstal, poklonil se a odešel.

"Zde nezůstaneme ani hodinu," hněval se pan Oskar, "jdu hned dále na západ."

"Já však zůstanu, Oskare! Nemohu a nechci dále," pravil Max.

"Dobře, půjdu sám a vyhledám nejen pro sebe, nýbrž i pro vás, nevděčníku místo, které je nás hodno, potom pro vás pošlu anebo přijdu. Půjdu však až zítra. Nyní se podívejte po noclehu, a já se ohlédnu po nějakém slušném nápoji, protože nevěřím, že by se tu nenašel za peníze lok vína nebo aspoň rumu, žaludek mně jaksi netráví." Max šel brzy spát, avšak přece se na chvilku probudil, když přišel Oskar, který byl zjevně v lepší náladě a šířil vůni vína kolem sebe.

Ráno se Oskar vskutku vydal na západ. Rozloučil se s Maxem krátce, avšak upřímně. "Maxi, jste hodný hoch a dobrý přítel, avšak jste rozený kuli (dělník vykonávající těžkou práci). Dřete se tady za hrstku centavos. Protože však těch čtyř pesos nepotřebujete, dejte mně je a já vám je vynahradím, až pro vás najdu výnosné místu. Ten major domo se silně odkopává (je nevlídný) a to pro mne není."

Max podal příteli peníze i ruku na rozloučenou, a nic neříkal, vida své střevíce na nohou Oskarových. Při bedlivějším pozorování byl by uviděl i svou nejlepší košili pod kazajkou Oskarovou, avšak byl by také nic nenamítal, vždyť mu kynula lehká práce, dobrý plat a chutná strava, a chudáka Oskara, kdož ví co očekává.

II. NÁHLÝ OBRAT

Tři dni ještě kopal a hrabal Max v zahradě a zvykal pořádku v domě, kdež se o páté hodině vstávalo, o šesté snídalo, o poledni přesnídávalo a o šesté obědvalo a zároveň večeřelo.

Jídla bylo hojně, bylo dobré, a ovoce si mohl sníst co kdo chtěl, protože za parkem byl sad jen pro dělnictvo.

Čtvrtého dne uhrabával Max písek na rozsáhlém nádvoří před zámkem a tu spatřil opět obě děti, jak sestupovaly po šikmém schodišti. Tentokráte se vydávaly jistě na honbu, jelikož i seňora Isabela i seňor Carlos nesli na ramenou zavěšené lehké lovecké pušky a před nimi poskakoval krásný francouzský, dlouhosrstý křepelák.

Max nadzdvihl čapku, a seňora Isabela, nedbajíc na bratra, popošla k cizinci.

"Dobré jitro, dobré jitro," opakovala, děkujíc francouzsky za pozdrav, avšak hned švitořila: "Como sigue usted hoy (jak se vám daří)?" a když Max odpověděl: "Gracias, seňorita, bien (děkuji slečno, dobře)," zasmála se a dodala: "Me alegro mucho (to mne těší)" a běžela k bratrovi.

Malý seňor Carlos, ačkoliv byl už dosti hrdý, jako je každý Argentiňan, přece však byl zdvořilý a proto se zeptal Maxe jak je spokojen, a vyslovil naději, že se mu polepší, jen až se otec vrátí do zámku. Chlapec mluvil patrně rád francouzsky, kdežto seňorita zřejmě mluvila raději španělsky.

Max přál dětem, aby ulovily hojnou kořist, a vrátil se opět k práci.

Asi za hodinu zastihl ho zde major domo a zjevně se hněval.

"Kdo vám uložil tuto práci?" zeptal se, "zde nesmíte pracovat. Nařídil jsem, abyste byl zaměstnán jen v okrasné zahradě."

"Není třeba omluv," pravil don Esteban laskavě, "nechci, aby vás ostatní dělníci viděli, neboť doufám, že po návratu dona Fernanda budete jinak zaměstnán. Slyšel jsem, že mluvíte francouzsky. Je to pravda?"

"Ano, pane, mluvím francouzsky, německy a česky."

"Co je to česky? Je to evropská řeč?"

"To je má líbezná mateřština, pane! Ukáži vám na mapě svou vlast, je vskutku v Evropě, ba v jejím srdci."

"Na mapě? Patrně jste studoval?"

"Ano, pane, studoval jsem na gymnasiu osm let." Don Esteban si zahvízdl.

"Odložte ty věci pane, a pojďte se mnou!"

Don Esteban uvedl Maxe do kanceláře, kdež se vskutku našel nevelký atlas, avšak dostatečný, aby v něm Max mohl ukázati Čechy a zmínit se, že slovo Praha znamená hlavní město této srdcovité zemičky.

"Není asi větší ta vaše vlast, než krajina, náležející donu Fernandovi," mínil don Esteban.

"Padesát dva tisíce čtverečných kilometrů, a žije v ní přes šest a půl milionu obyvatel," odpověděl Max.

Don Esteban si znova hvízdl. "Tolik obyvatel v tak malé zemi? Vždyť v celé Argentině žije sotva 21/2 milionu lidí! (V roce 1920 žilo v Argentině již 7 milionů a v roce 1923 již 91/2 milionu obyvatel). Podivno, velmi podivno. Jak rád bych jednou navštívil Evropu! Od této chvíle budete pracovati zde. Budete za mne korespondovati s obchodníky ze Santa Fé, z Buenos Aires, s Francií a anglicky neumíte?"

"Neumím, ale naučím se, budu-li míti vhodné knihy."

"Báječné! Z knih se naučíte cizí řeči? Jen z knih?"

"Inu ovšem, kdo umí německy a francouzsky, naučí se snadno anglicky."

Don Esteban se hluboce zamyslil. "Opatřím vám vhodné šaty a prádlo. Představím vás donu Fernandovi. Uměl váš druh také cizí řeči?"

"Více než já, mluvil také vlašsky, anglicky a švédsky..."

"Proto nechtěl kopat a hrabat! Nelituji však, že odešel, neboť měl potměšilé oči a byl líný. Avšak vy zde zůstanete! Nepustíme vás, budete úředníkem a ne dělníkem. Posaďte se, pospíchám pro prádlo a pro oděv pro vás." Don Esteban rychle odešel, avšak Max zůstal skloněn nad mapou Evropy. Marně hledal mapu Rakouska nebo Čech, a proto musel se spokojiti s mapou Evropy, v níž jako jádro jablečné vyznačeny byly drahé Čechy. Ještě nikdy se Maxovi po domově tak nezastesklo, jako právě nyní, když se Osud tak příznivou tváří k němu obracel, a když tento nevědomý kreol vyslovil se tak opovržlivě o malosti jeho vlasti. Ach, kdyby věděl, jak je tam v těch malých Čechách krásně, a kdyby dovedl pochopit tu touhu po všech drahých, kteří ho oplakávají jako ztraceného syna, který svou vlastní vinou a mladickou lehkovážností se vyrval nejen z jejich náruče, nýbrž i odešel s poskvrněnou ctí!

*

Max prožil v novém prostředí již týden, když rychlý jízdní posel přijel k zámku a oznámil brzký příjezd dona Fernanda a jeho choti. Max se dověděl, že se vracejí z Cordoby, kdež byli návštěvou u spřátelené rodiny, aby s ní oslavili radostnou událost. Dona Maria de Flavio povila nedávno dcerušku, které byla dona Estrella, manželka dona Fernanda, požádána za kmotru.

Mezi katolickými Argentinci jest pozvání za kmotru zvláštním vyznamenáním, kterého nelze odřeknouti. Proto se dona Estrella vydala na dalekou cestu a don Fernando ji doprovázel. Protože v té době nebylo dosud mezi městy Santa Fé a Cordobou železniční spojení, jeli manželé Hervéovi v kočáře, ovšem s průvodem jezdců, kteří jednak kočár skutečně provázeli, jednak jej předjížděli, aby byli připraveni opět svěží koně na výměnu za koně unavené (obyčejní, chudší smrtelníci cestovali tenkrát na kárách tažených voly a pohybovali se rychlostí asi pěti kilometrů za hodinu.). Nyní se manželé Hervéovi vraceli, avšak don Fernando nepřijel v kočáře, nýbrž na koni a byl četným služebnictvem i dětmi radostně uvítán.

Seňorita Isabela skočila do kočáru, aby objala matku, kdežto chlapec Carlos uchopil sám otěže koně, aby otec mohl klidně sestoupiti, začež jej otec vřele poceloval.

To všecko viděl Max oknem z kanceláře, avšak uvítání se nezúčastnil, protože mu don Esteban poručil, aby setrval v kanceláři.

A potom uplynuly ještě dva dni, než seňor Esteban vybídl Maxe, aby se připravil k návštěvě dona Fernanda.

Snad o Maxovi referoval pochvalně sám seňor Esteban, anebo mluvily o něm děti, Max totiž ihned zpozoroval, že

jeho cestička, jak k donu Fernandovi, tak i k doně Estrelle, byla vyšlapána.

Don Fernando přijal Maxe ve svém kabinetě a po krátké prohlídce mladého muže podal návštěvníkovi ruku a laskavě ho zval, aby usedl.

Max, který viděl dona Fernanda na koni, přesvědčil se nyní zblízka, že don Fernando jest krásný muž, který již překročil čtyřicítku, že jeho pěkně zkadeřené vlasy jsou tmavší než knír a bradka a že jeho oči jsou modré jako Carlosovy.

Don Fernando měl pěkné malé ruce, na kteréž se někdy díval, když domluvil. Mluvil klidně, a jak bylo zřejmo, měl raději fancouzštinu než španělštinu. Vyslovil potěšení, že "do naší pouště" zabloudil vzdělaný Evropan, avšak o vlasti Maxově projevil tutéž nevědomost jako don Esteban, věděl však, že v Evropě jest říše rakouská s hlavním městem Vídní. Jinak prozrazoval v hovoru, že jest muž vzdělaný a že si velmi přeje, aby se Carlosovi dostalo taktéž dobrého vychování. Výsledek rozmluvy vyzněl jako žádost, aby se Max ujal úřadu vychovatelského, s čímž prý souhlasí nejen dona Estrella, nýbrž i Carlos.

Max ovšem ochotně souhlasil, a když ho don Fernando vyzval, aby navštívil i paní domu, šel Max rád.

Dona Estrella honosila se dosud krásou kreolky. Ačkoliv byla snad jen o pět roků mladší než don Fernando, kvetla dosud jako bujná růže. Byla sice silná, avšak její ramena byla rozložitá, šíje plná a hladká, a na šíji jako na pružném stvolu trůnila krásná hlava líbezného obličeje, orámovaného bujnými tmavými vlasy.

Dona Estrella podala Maxovi malou buclatou ručku na uvítanou, kterou Max nejen políbil, nýbrž i podle argentinského zvyku doprovázel svůj hold zdvořilými slovy; "Su seguro servidor, que besa sus manos (váš oddaný sluha, který vám líbá ruce)."

Dona Estrella vítala Maxe velmi vlídně, byla však zvědavější než don Fernando, a proto chtěla věděti, má-li "seňor Maxmilián" dosud rodiče, miluje-li svou matku, žil-li ve velkých městech, jaké jsou v Evropě módy a jaká divadla.

Příchod dětí přerušil příjemnou rozmluvu španělskou, protože Max zpozoroval, že španělština je dony Estrelly mateřština. Malý Carlos podal Maxovi ruku jako muž a prohlásil, že se chce naučiti všemu, čemu se učí chlapci v Evropě. Až dosud ho učil otec, a občas přijížděl kněz, který pobýval třeba týden na estancii. Carlos uměl číst, psát a počítat, věděl něco z domácího zeměpisu, znal částečně dějiny země, avšak mnohem lépe dějiny Francie, věděl leccos z přírodopisu i z přírodozpytu, avšak všecko to vědění bylo kusé a neurovnané. Někdy znal velmi dobře podrobnosti, avšak neznal celek, zkrátka jeho učitelé ho spíše poučovali, nikoliv však vyučovali. Max vyžádal si dvou dnů na rozvrh učiva a na soupis knih a učebních pomůcek, avšak dříve než odešel od paní domu, musil slíbiti seňoritě Isabele, že jí dovolí přístup "do školy".

Když po dvou dnech předložil Max rozvrh učiva a soupis knih, schválil don Fernando postup i obsah a vypravil rychlé posly do Santa Fé, aby přivezli knihy a učební pomůcky, které lze v městě koupit, a aby objednali vše, co snad nemají na skladě.

III. ČLENEM VÝBORNÉ RODINY

"Seňor Maxmilián" poznal brzy povahu pravých Argentinců. Jsou to velmi hrdí lidé, avšak jsou tak laskaví, družní, pohostinní a věrní, že i ta jejich hrdost jim sluší. V rodině dona Fernanda mísila se zdvořilost španělská s galantností francouzskou. Velmi brzy se Max dověděl jednak od major doma, jednak od dony Estrelly i od dětí, že otec dona Fernanda se přistěhoval před šedesáti lety z Francie do Argentiny. Mladý francouz měl tenkrát štěstí, že si brzy získal přízeň bohaté kreolky, s níž se oženil a za dvacet let rozmnožil moudrým hospodařením a výbornými obchody ženino jmění čtvernásobně. Zakoupil si celé toto údolí, dal vystavět tento zámek a založil zdejší hospodářství. Pronikl velmi bystře zdejší poměry, zůstal však až do smrti francouzem. Jediný syn a dědic, nynější majetník, don Fernando, šel po týchž cestách jako otec.

Dostalo se mu vzdělání ve Francii a po návratu zúčastnil se všech prací a obchodů s otcem. Po smrti otcově se oženil také velmi výhodně, ačkoliv jmění nepotřeboval, a proto je ponechal v rukou svého tchána, který je dosud spravuje daleko na severu v krajině Corrientes v estancii "Estrella". Malý Carlos půjde po téže cestě jako otec, očekávají ho však ještě větší starosti, až jednou zdědí estancii po dědečkovi, donu Miguelovi Mendozovi, žijícím tam daleko na severu. Carlos vynikal v tělesných cvičeních lépe než v knižních vědomostech. Jezdil výborně na koni, střílel spolehlivě z brokovnice, vrhal lasem jako cowboy a plaval jako vydra. Učení byly věnovány jen časné hodiny ranní, avšak seňorita Isabela při nich nikdy nechyběla, ačkoliv argentinské dámy nerady časně vstávají. Ostatní hodiny věnovány byly jízdě na koních, různým hrám, honbě na stepní zajíce a koroptve, anebo rybolovu v potoce. Rodina se scházívala jen k obědu o šesté hodině večerní, jindy se každý zaměstnával a bavil po své vůli, a čas rychle ubíhal.

Nejbližší větší řeka Rio Secundo ztrácela se v bažinách, jež se připojovaly k jezeru Chiquito, do něhož vlévala své vody severnější sestra její Rio Primero. V rákosinách bažin žilo mnoho vodního ptactva a to lákalo Maxe i Carlosa, proto se tam vydali na týden. Ulovili nádherné bílé volavky, růžové plameňáky a mnoho kachen, vodních slípek a sluk. Dámy uvítaly zvlášť spratky volavek, protože jejich peří jest vzácnou ozdobou klobouků i límců.

V horkých měsících vydala se celá rodina na západ do hor.

Tam v rozkošném údolí v loveckém zámečku prožil Max s Carlosem nejkrásnější doby. Sierra de Cordoba se podobá Alpám, takže cestujícímu se vybavují vzpomínky na toulky v Tyrolích nebo Švýcarskem, jen květena jest jiná. Mezi skalnatými hřbety vinou se hluboká údolí, protékaná potoky. Po srázných bocích poskakují hučící bystřiny, jež tvoří často vodopády, avšak místa obvyklé v Alpách, koberce čemeřice a omějů, mechů a lišejníků, protěže lomikámenů a hořců vyrůstají tu mezi balvany nízké palmy a četné druhy kaktusů. Jsou tu i řídké lesy, v nichž nalézají útulek četná zvířata, a zpívá, křičí a hašteří se tu na tisíce ptáků. Lze zde vystopovati nejen jeleny, nýbrž i divoké kance, avšak také lišky, zajíce a králíky.

Seňorita Isabela chytala velmi ráda pestrokřídlé motýly, avšak zúčastnila se též lovu na horské hlodavce, kteří bývali

vítáni v kuchyni.

V horských potocích bylo hojně ryb, proto se někdy vypravila celá společnost s udicemi na lov pstruhů v bystrém toku a velkých okounů, kteří se zdržovali tam, kde potok vytvořil klidné hlubiny.

Don Fernando miloval honbu a odcházíval již před úsvitem, když jeho hajní vystopovali jelena nebo divokého kance, jehož tesáky rozrývaly nejen zemi, nýbrž i kmeny stromů.

Dona Estrella strávila nejvíce času ve visuté síti, kdež si hověla a naslouchala seňoritě Isabele, která ji předčítala.

Nikde dosud nejedl Max tak lahodné ovoce a nikdy dosud neviděl takové spousty jahod jako zde.

Dva nejteplejší měsíce, kdy kruté slunce sežehne trávu na pampách, takže tráva zhnědne a uschne na padrť, uplynuly zde velmi příjemně, ježto zde je slunce jen blahodárné a neubližuje vegetaci. Je to rozkošný kraj a skutečné útočiště v parném létě (v nynější době, tedy po mnoha letech, proměnila se Sierra Cordoba v národní park, v němž si dali boháči vystavěti četné vily a hotely) , protože potoky jsou lemovány věčně zelenými vavříny, keři algarrobo, divokými oranžovníky a krásnými stromy měkkého dřeva. Řídké háje na stráních vydychují zdravou a osvěžující vůni květů i pryskyřice.

Avšak i nejmilejší pobyt musí býti přerušen, když volají naléhavé zprávy soukromé i obchodní. Don Fernando nedovolil ovšem, aby ho seňor Esteban, věrný major doma znepokojoval dopisy, avšak uznal sám, že jest na čase, aby se vrátil do zámku a proto rozkázal, aby rychle byly vykonány přípravy.

Zpáteční cesta vyprahlými pampami byla sice obtížnější než cesta do hor, avšak četní služebníci se postarali, aby se cestovalo rychle, a pokud byla lze, pohodlně.

Dona Fernanda odvolaly obchodní věci brzy potom do Santa Fé, odkudž přišla zpráva, že don Fernando odjíždí do Buenos Aires.

Max věnoval se nyní opět učitelskému povolání a byl s Carlosem i se seňoritou velmi spokojen, protože bystré děti snadno chápaly a dobře si pamatovaly.

Ačkoliv se Max o příčině svého vystěhovalectví do Argentiny nikdy nerozhovořil, došlo přece za nedlouhou dobu na různé otázky. Výborný atlas poučil nyní nejen seňora Estebana, nýbrž i obě děti o Evropě, zvláště však o Čechách, a když seňorita Isabela vyslovila přání, že by se ráda naučila česky, "tak aby jí nikdo nerozuměl, když mluví se seňorem Maxem," přidal seňor Max do denního rozvrhu též hodinu češtiny.

Každý ví, jak protivné a únavné jest učení ve škole, kde žáci a učitelé prožívají až 8 hodin v dusných učírnách. Max své svěřence proto netrápil v pokojích déle než dvě hodiny, avšak učil je celý den, ať již při vyjížďce na koních, ať při rybolovu na břehu potoka anebo při honbě na pampě, kde ve stínu chaňáru (křoviska) hověl si stepní zajíc, nebo kde stepní sokoli kroužili nad chocholatými čejkami, nebo nad hejnky martinet (stepních slepic), jejichž maso jest lepší než koroptví.

Učení v přírodě byla rozmanitější a zábavnější.

Tak v pilné práci, v dokonalé shodě a ve vzájemné oblibě uplynulo osmnáct měsíců, když náhle spěšný dopis vzbouřil všechny členy rodiny v zámku.

Dědeček, don Miguel Mendaza, bydlící tam daleko na severu, se ozval velmi vážně. Až dosud psával zřídka a jen stručně, avšak v posledním dopise si důtklivě přál návštěvu svého vnuka.

"Milé děti," psal mimo jiné, "stárnu a slábnu. Nežli zemřu, chci spatřiti svého vnuka a nástupce. Očekávám ho co nejdříve. Psali jste mně o jeho vychovateli, statečném a rozumném mladém muži, nuže, ať provází Carlose a bude vítán jako přítel. Krajina a cesta jsou bezpečny. Ze Santa Fé plují slušné parníky až do Corrientes, (Z Buenos Aires plují až do Santa Fé parníky po řece Paraně až o 7000 tunách, avšak severněji mohou plouti lodi jen s menším ponorem. Přes to jest Parana řeka velká, a ještě v Corrientes je 3 km široká.) odkudž jest, jak víte, do estancie "Estrelly", co by kamenem dohodil a ostatní doběhl. Po celý květen budou moji lidé čekati v Corrientes na příjezd lodi, která přiveze mé milé hosty. Nedám se odbýt výmluvami, protože chci, aby si Carlos prohlédl svůj majetek v mé přítomnosti..." Don Fernando odložil dopis mrzutě, avšak dona Estrella se horlivě přimlouvala, aby přání dědečkovo bylo splněno, ba byla by se ráda vydala sama na dalekou cestu, aby spatřila otce a svůj rodný dům, a když seňorita Isabela prohlásila, že se jí nesmírně stýská po dědu Miguelovi, a že pojede také, tu moudrý don Fernando poznal, že čím déle by se rozmýšlel, že tím více by rostla chuť k cestování, a proto prohlásil, že Carlos a Max odjedou v průvodu věrného sluhy Pedra již příští týden, ostatní pak, že se vydají později za nimi.

"Není to návštěva na týden, nýbrž na měsíc, a proto není příčina k spěchu." Tímto rozhodnutím upokojil všechny. Ještě téhož dne odjel major domo, seňor Esteban, do Santa Fé, aby vyzvěděl, který parník odpluje k severu, a zamluvil na něm místa.

A co Carlos a Max? Pro ně byla cesta na sever jako příjemný a vítaný výlet. Parníkem doplují ze Santa Fé do Corrientes za tři dny, a ten "skok" z přístavu do estancie "Estrelly" bude trvati asi dvacet osm hodin, jak si vypočetli vzdálenost na mapě. Mimo to je mapa poučila, že kolem řeky Parany jsou veliké bažiny, jimiž protékají četné průplavy, a Pedro, starý sluha, který se narodil na estancii "Estrelle" a přišel do zámku dona Fernanda zároveň s mladou donou, když se po sňatku odstěhovala k manželovi na jih, vypravoval jim, jaké spousty vodního ptactva žijí na řece i v bažinách a tvrdil, že se cestující baví střelbou z paluby na vodní ptactvo.

Zmínil se ovšem také o aligátorech, kteří se však skrývají v klidných hlubinách.

Než se major domo, seňor Esteban vrátil, byly všecky přípravy vykonány, a mladí lidé se vydali na cestu do Santa Fé na koních. Seňorita Isabela je vyprovázela na hodinu cesty, a potom tisknouc jim ruce na rozloučenou, dodávala:

"Pues, hasta luego! Buen viaje! (Tedy na shledanou! Šťastnou cestu!

IV. BRATRANEC FELIPE

Pedro uvedl své svěřence v Santa Fé do cukrárny, kteréž v argentinských městech byly zařízeny jako naše kavárny, v nichž však mohl cestující dostati též jídlo i nápoje. Pedro obstaral též koně, kteří druhého dne budou posláni do estancie.

Po vyřízení několika příkazů vrátil se do kavárny a protože se Max a Carlos již občerstvili, vyšli všichni tři do města, které bylo sice také podobno šachovnici jako Buenos Aires, avšak honosilo se rozmanitějšími budovami a krásnými sady.

Ježto se den chýlil k večeru, a o sedmé hodině měl parník vyplouti k severu, zaměřili k velikému přístavu, kdež dosud kypěla práce.

Sta dělníků nosila těžké pytle obilí, a to: pšenice, ovsa a ječmene, a všichni sypali zrní přímo do otvorů ohromných černých člunů bez plachet a beze strojů. Tyto ploché, velmi široké čluny připínají se k parníkům, které je potom vlekou po proudu až do zátoky La Platy.

Parník "Adelaute" (Kupředu) přijal cestující na palubu právě v době večeře, a tak vešli Max a Carlos přímo do jídelny, v níž už stolovalo na dvě stě lidí.

Pedro zajisté již oznámil příchod synáčka dona Fernanda a jeho společníka, protože vrchní číšník sám pospíšil, aby jim vyhledal pohodlné místo u stolu. Ani Max ani Carlos neměli hlad, avšak museli jíst, protože jedli jiní, ale měli přitom dosti pokdy, aby naslouchali okolním hovorům. Hučelo to zde jako pod věží babylonskou. Ozývala se nejen zvučná španělština, nýbrž i mazlivě šeptavá portugalština, nejen plynulá francouzština, nýbrž i hrdelná angličtina, ostrá a jadrná němčina i zadrhovaná ruština.

Parník plul zatím statečně k severu po řece, klidně tekoucí mezi nízkými břehy. Po večeři vyšli mnozí cestovatelé na palubu, aby tam hodinu strávili na čerstvém vzduchu. Levý břeh zmizel s dohledu, tam se rozprostírala jen vodní pláň, kdežto na pravém břehu byla řídce roztroušena světla. Na tmavé obloze hořely miliony hvězd, jejichž třepetavé světlo odráželo se ve vodní hladině mírně rozčeřené.

Carlos a Max šli brzy spát, přes to přece zaspali. Probudili se teprve, když parník zakotvil v přístavu města La Paz, aby se tu na hodinu zdržel.

Kdo si dovede představit řeku 8 km širokou, ten dovede též pochopit dojmy, které prožíval Carlos. Pokud "Adelaute" plula daleko od břehů, nebylo na střelbu ani pomyšlení, ježto ptactvo, jež se odvážilo nad řeku, letělo příliš vysoko. Teprve druhého dne odpoledne dopřál kapitán cestujícím zábavy a poručil, aby se "Adelaute" přiblížila k levému břehu, porostlému rákosím a sítinami. Ale ani Carlos ani Max neměli chuť ke střelbě. Vyletovaly sice kachny v hejnech, vznášely se vznešeně volavky, s kvílivým křikem kroužily čejky, avšak palba cestujících byla bezmyšlenkovitá, pošetilá a dětinská, neboť většina střelců jen bouchala ve směšné naději, že snad náhodou něco trefí, a když skutečně spadl zastřelený pták, žádalo jich hned dvacet nebo aspoň tucet, aby dal kapitán vyloviti "jeho kachnu". Kapitán ovšem všechny žádosti odmítal, a když "střelci" nedali pokoj, poradil jim, aby si pro "svou kachnu" doplavali sami, a sliboval jim, že na ně počká. Ale ani jediný střelec neplaval, a Carlos s Maxem odešli raději do ústraní, aby tam četli, anebo se bavili hrou v šachy. Protože měli s sebou fotografický aparát, "zachytil" Carlos několik zajímavých postav, ovšem že také plavce a kapitána, a potom vyvoláváním a kopírováním obrázků míjel jim čas velmi rychle.

Nízké a ploché břehy neposkytovaly zajímavé pohledy, a jen zastávky v městech: Avellanedu, Ocampu, v Belle Vistě a v Empedradu přinášely změnu na loď, ze které cestující buď odcházeli anebo na ni noví přicházeli, protože "Adelaute" plula až do Asuncionu, hlavního města Paraguaye.

Třetího dne brzy po první snídani přistála "Adelaute" v Corrientes, (peřeje) jejíž jméno vzniklo z toho, že pod stokem dvou velikých řek Parany a Paraguaye nacházejí se peřeje.

"Jakmile Carlos, Max a Pedro, který obstaral vydání a převoz vaků, kufrů a košů, vystoupili z lodice, jež je dopravila z parníku na břeh, přistoupil k nim asi padesátiletý míšenec statné postavy a pozdravil je dvěma slovy: "Bien venido (buďte vítáni)."

"Ach, milý Bartolomeo, tys nám přijel naproti?" zvolal Carlos, ale nepodal míšenci ruku, nýbrž vrhl se mu do náruče, a políbil ho na obě tváře, zarostlé prošedivělými vousy.

"Si, seňor, (ano pane!)" odpověděl Bartolomeo opět krátce, avšak objal chlapce ještě jednou. Byli to patrně "staří, dobří přátelé." Bartolomeo pozdravil uctivě Maxe slovy: "Buenos dias, seňor, (dobrý den, pane!)" avšak na Pedra se jen přátelsky usmál a potom pokynul dvěma sluhům, aby odnesli všecky věci k vozu, který stál ve stínu stromů.

Pro Maxe a Carlosa čekali osedlaní koně a také Bartolomeo harcoval před povozem na hřebci. Město i okolí vonělo oranžovými květy a plody, jichž hromady mizely v koších a bednách, jež "Adelaute" naloží při zpáteční cestě do Buenos Aires.

Okolí města bylo dosti dobře obděláno na pole, na nichž pěstovali vlastníci nebo nájemníci půdy tabák, manioky, batáty a kukuřici... Na vlhkých místech rostl i bavlník a cukrová třtina.

Krajina poskytovala velmi milý pohled, neboť rostlo tu mnoho ovocného stromoví a keřů.

Avšak po delší jízdě zmizela pole a do nedozírna se prostírala pampa, v té době porostlá bujnou travou, a lány vojtěšky.

Veliká stáda skotu a ovcí pásla se v blízkosti cesty, ale bystrý zrak postřehl i v dálkách na tisíce pohybujících se tmavých teček v zeleném moři trav.

Opět po hodinách jízdy změnila krajina svůj ráz, vlající rákosí, husté a vysoké keře obklopovaly rozlehlé vodní plochy, a ostřice a kavyl prozrazovaly nekonečné pruhy močálů.

Jezdci pospíchali, protože tisíce much, komárů a ovádů vyrojilo se z bažin, by trápilo lidi i zvířata. Stepní sovy, sedící na nízkých kopečkách, otáčely kulaté hlavy za jezdci, div si i krky nepřekroutily, a sokolové spouštěli se do trávy, aby ulovili hraboše nebo hady.

Za horkých hodin poledních odpočívali naši mladí přátelé v ranchu, (rančo) totiž v nízkém stavení, z klád a z hlíny zrobeném a došky krytém. Malé okénko nestačilo propouštěti světlo, proto musely býti otevřeny dveře, a uvnitř stál jen hrubý stůl a u něha dvě lavice. Hospodyně vařila pod komínem a topila kukuřičnou slámou, hospodář pak chodil po dvoře, ohraničeném ostnatými keři, a zdálo se, že něco marně hledá v kupách polámaného nářadí, zrezivělých radlic a kol bez obručí. Za to však viselo tu na bidle pod převislou střechou na sta pletených uzd, provazů a řemenů ve slušném pořádku. Naši pocestní nežádali pohostinství, jim se chtělo jen studené vody a stínu, avšak hospodář přece jen opakoval velmi upřímně, co říká každý Argentinec hostu: "Nuestra casa es la suya (Náš dům je váš)." Po delším odpočinku velel Bartolomeo opět na pochod, a statní koně se rozběhli, protože byli syti a neunaveni. Jelo se klusem i krokem až do večera, avšak všichni cestující uvítali s radostí lesík, v němž jim kynula večeře a odpočinek. Jak Carlos, tak i Max byli překvapeni, když sice obdrželi v táboře na rychlo rozloženém večeři, avšak dříve než dojedli, přijížděl již pohodlný povoz a s ním jezdec.

Jezdce spatřili v záři plápolajícího táborového ohně, a zírali na něj chvilku překvapeně. Krásný jinoch snědé pleti s dlouhými, lehce zkadeřenými vlasy hleděl na ně z pod slaměného širáku zářícíma velikýma očima. Bělostná košile s přeloženým límcem byla sevřena kratičkou blankytnou vestou, na níž se blýskaly veliké kovové knoflíky těsně k sobě šité, a prýmky třpytily se zlatem. Kolem boků ovinuta byla rudá šerpa, a její dlouhé třásně spadaly až k ostruhám vysokých šněrovacích střevíců. Jeho sametové spodky višňové barvy byly zajisté velmi široké, ježto pod nimi mizelo sedlo. Mladý muž držel v ruce bičík, a nyní, když spatřil Maxe a Carlosa, sklonil jej k zemi, levicí strhl z hlavy klobouk a zvolal:

"Bie venida, seňores!"

"Ale vždyť je to Felipe!" zvolal Carlos a rychle vstal, aby podal ruku jezdci.

"Můj milý bratranec Felipe," představoval hned potom "a můj vychovatel, seňor Maxmilián." Oba mladí muži podali si ruce, dívajíce se druh druhu do očí a skoro zároveň řekli, že je setkání těší.

Podle rozkazu "otce" Miguela měli oba unavení cestující vsednouti do povozu a vydati se hned, třeba za noci dále, vždyť estancie jest vzdálena jen na dvacet kilometrů.

Carlos a Max uposlechli rádi vyzvání, protože byli jízdou na koních unaveni, a zakrátko oba ve voze dřímali. Vůdcovství přejal Felipe, kdežto Bartolomeo klusal za povozem, a Pedro řídil povoz s nákladem. Bylo již k půlnoci, když rozespalí hosté vjížděli do dvora estancie, v níž patrně všecko spalo. Felipe seskočil z koně, a ujal se sám hostů. Kterýsi sluha podal mu svítilnu, a Felipe vedl mladé hosty do připravených pokojů.

Po čtvrt hodině zhasl i Max svíčku a estancie znova usnula.

V. NA ESTANCII "ESTRELLE"

Druhý den ráno spatřil Max dona Miguela Mendozu, majetníka estancie a tisíců kusů dobytka, teprve při snídani, a zastihl Carlosa u děda, který objímaje vnuka kol boků levicí, vyhledával mu pravicí na stole nejlepší lahůdky. Don Miguel vstal při vstupu Maxově do jídelny, a jeho snědý obličej se trochu zarděl, jako kdyby se děd styděl, že se mazlil s vnukem.

Max spatřil malého, tlustého muže, tmavě oděného a pohleděl do jeho pronikavých očí a vyholeného obličeje, z něhož vynikal ohnutý nos jako zobák. Nikdo by nehádal, že tento jednoduše, ba skoro nedbale oděný stařík jest bohat jako evropský kníže, a že muž s takovým zobákovitým nosem dovede tak něžně milovati vnuka.

Don Miguel uvítal Maxe upřímnými slovy a silným stiskem ruky a přidal obvyklé: "Mi casa es la suya," než usadil vnukova vychovatele ke stolu.

A potom nastalo vyptávání na všechny členy rodiny, na to, čemu se Carlos učí, co vymýšlí Isabela, jaké cesty podniká don Fernando, ale nade vše, co mu vzkázala dona Estrella, jeho nejmilejší jediná dcera.

Hodiny míjely, ale i když don Miguel prováděl své hosty po domě, po překrásné veliké zahradě květinové i zelinářské, po sadech a polích, nepřestával se vyptávati.

Nepouštěl vnukovu ruku a nemohl se na sličného chlapce dost vynadívati. Carlos oplácel dědovi lásku, protože mu děd nikdy nic neodepřel, nikdy nehuboval, a plnil přání vnukova, dříve než je Carlos vyslovil.

Jeho velmi rozsáhlý dům, postavený z nepálených cihel, byl velmi prostý. Široké chodby, vzdušné velké pokoje, veranda i schodiště poskytovaly dosti útulku, nebylo tu však nic pro zvláštní pohodlí. Stolice, lavice i pohovky byly tvrdé, koberce sice tlusté, avšak hrubé, na stěnách nebyly ani čalouny, ani umělecké obrazy, spíše tu visely zbraně a lovecké trofeje, a v pracovně dona Miguela ležela na zemi sedla vedle psacího stolu, a udidla visela vedle pláště do deště. Zato zahrada byla báječná, ne však úpravou, nýbrž bohatstvím a rozmanitostí rostlin, jimž svědčilo subtropické podnebí. Orchideje a bromelie se usadily volně na stromech i na uměle zdobených skalkách, palmy zakrslé, vějířovité i širokolisté musy tu byly doma a kaktusům se tu líbilo jako v jejich vlasti.

Don Miguel byl prudký, hrdý, avšak dobrosrdečný muž, zvyklý jen rozkazovat, avšak ihned byl opět vlídný a napravující chyby, k nimž ho svedla prudkost.

Don Fernando nebyl čistý Kreol, protože francouzská jeho povaha nepodlehla dosud španělské, avšak don Miguel nebyl rovněž pravým gauchem z pamp (gaučem = pastevcem), ačkoliv byl právě tak poctivý, spolehlivý, statečný a sebevědomý jako gaucho, odložil však romantičnost jako pošetilost.

Max a Carlos měli několik dní pokdy, aby si všecko prohlédli, ale jejich mladická touha nebyla upokojena. Chtělo se jim loveckých dobrodružství. Seňor Felipe, s nímž se stýkali jen při jídle, protože byl velmi zaměstnán při vyhánění dobytka a výběru tučných kusů pro obchodníky, sliboval jim, že je zavede do krajin, kde se lovec cítí jako v ráji, a bájil, že lesy podél řeky Vermejo oplývají takovým množstvím zvěře, že lovec neví, kam by raději kulovnicí nebo brokovnicí zaměřil.

Carlos vysvětlil Maxovi příbuzenský poměr s Felipem.

Před dávnými lety přistěhovali se dva bratři Mendozové ze Španěl do této krajiny. Miguel, starší bratr, věnoval se chovu dobytka a oženil se s děvčetem původu španělského, avšak mladší Sancho zamiloval si indiánské děvče a oddal se lovu a hledání drahých kovů a kamenů.

Miguel byl praděd Carlosův, a Felipe byl potomek z rodu Sanchova. Babička Felipova byla také Kreolka, avšak jeho matka byla opět Indiánka, takže Felipe jest sice míšenec, avšak nazývá dona Miguela právem "prastrýče". Matka i prababička byly Indiánky z kmene Mataco, proto se honosí Felipe tak krásnou postavou, odvahou a chytrostí.

Max přesvědčil se vlastním pozorováním o síle, obratnosti a odvaze Felipově, neušlo mu však, že se v jeho obličeji objevovala i krutost, a že cenil zuby jako šelma, když narazil na odpor.

Prastrýc Miguel měl Felipa patrně také rád, ovšem nemiloval ho jako svého vnuka Carlosa, avšak ve všem synovci důvěřoval a ujal se hocha, když Felipe osiřel, jako vlastního syna. Felipe choval se k prastrýci uctivě, ba až podlízavě, a bylo zřejmo, že mu na přízni "otce Miguela" velmi záleží, neboť jistě doufal, že mu "otec Miguel" odkáže značný podíl na dědictví.

Na čtyři tisíce zvířat bylo vybráno pro obchodníky, a Felipe, vykonav důležitou práci, mohl se těšit na zasloužený odpočinek, který věnuje zábavě. Splní své slovo a zavede Maxe i Carlosa do ráje myslivců. Don Miguel nebyl sice tímto návrhem nadšen, avšak když viděl radost a nedočkavost mladých hostí, neodporoval, nýbrž pomáhal v přípravách a snažil se, aby lovcům usnadnil cestu. Nabízel jim houf služebníků, avšak Felipe je odmítal a tvrdil, že jim stačí obratný mestic Tocanto, který provázel Felipa na lovech. Když však don Miguel tvrdil, že bez Pedra je nepustí, protože je to přání dony Estrelly, aby Pedro Carlosa nikdy neopouštěl, s čímž i Pedro horlivě souhlasil, musel se Felipe podrobit.

VI. V RÁJI LOVCŮ ZVĚŘE

O týden později tábořila společnost lovců nedaleko pevnůstky Roca. Dva stany a plápolající oheň prozrazovaly, že zde lovci budou přenocovat, protože slunce se již sklánělo k západu.

Felipe zvolil výborné místo k přenocování, protože od stanů, postavených pod korunami dvou stromů, podobných dubům, byl široký rozhled po travnaté pampě až k pralesu, který vroubil řeku Vermejo v šířce asi dvou kilometrů.

Pedro obstarával oheň, zatímco Tocanto škubal stepní slepici a Felipe stahoval kůži s jelínka. Obě kýtky a slepice stačí pěti mužům k večeři, protože mají dostatek mouky, z níž vyrábí seňor Max placky, a Carlos rovná za ním ovoce, které odpoledne našli a dostatek ho natrhali.

Max a Carlos byli nadšeni dobrodružným životem lovců.

Felipe nelhal, vždyť krajina byla vskutku plná zvěře srstnaté i pernaté. Max zastřelil dopoledne malého medvěda coati a Carlos lišku, avšak Felipe se smál a sliboval jim lepší kořist.

Budou postupovati podél řeky proti proudu, směrem k městečku Rivadavia. Mezi pevnůstkou a městečkem není v délce dvou set osmdesáti kilometrů ani jediné větší osady, a proto tu nikdo neplaší zvěř.

Po večeři zapálili si muži cigarety, a Carlos pozoroval, jak utichá život v pampě. Hejno drobných ptáků přiletělo do korun stromů, tam se trochu hašteřili a potom utichli. Z dálky ozývalo se kuňkání žáby, a když vyšly na temnou oblohu hvězdy, rozsypalo se na tisíce barevných jisker v travinách, avšak tyto jiskry vyskakovaly a opět do trávy zapadaly.

V této krajině nesvítí totiž jen svatojanští broučci, nýbrž i jiní, ba i některé housenky. Z pralesa ozval se ryk, tam bránil se nejspíš jelen pumě, která mu skočila na krk, anebo divoký kanec utkal se s jaguárem. V pralese platí zákon silnějšího anebo lstivějšího.

Max a Carlos už odpočívali ve stanu, vzpomínali na obyvatele zámku tam daleko na jihu, když Felipe vstoupil. Spával s nimi v témže stanu, kdežto druhý stan byl pro Pedra a Tocanta.

Noc uplynula bez vyrušení, ježto lehký let velikých letounů a sov nevyrušil mladé lovce ze spánku.

Nazítří postupovali k severovýchodu, a honili jen dopoledne, protože Felipe navrhoval, aby odpoledne odpočívali a vydali se na lov teprve k večeru k řece, kamž zvěř chodí hasit žízeň. Byl to vlastně rozkošný výlet mezi vysokými stromy, po nichž šplhaly veliké ještěrky a v jejichž korunách objevovala se hejna pestrých papoušků. Když pak vyšli na výsluní, kde kvetly liány, mučenky a orchideje, nemohli naši mladí přátelé odtrhnouti zraky od rozkošného obrázku. Kovově lesklí modří, oranžoví, zelení i žlutí kolibříci poletovali nikoliv jako motýli, nýbrž jako medosavky nad květy a šídlovitými zobáčky vybírali z nektaru uloženého ve květech drobounký hmyz. Třepetání křídel, míhání ohnivých barev, jemné pískání a švitoření naplňovalo vzduch rušným životem.

Rána z pušky Felipovy vyrušila pozorovatele, kteří pospíšili, aby si prohlédli úlovek. Byl ta velký hnědý kur s lysou červenou a bradavičnou kůží okolo očí, a Felipe prohlásil, že z krocana bude výborná pečeně, kdežto polévku že dodá papoušek.

Pedro našel divoce rostoucí hrušně, jejichž plody byly velmi chutné, a brzy potom upozornil Tocanto na stromy s pouhým chocholem místo s korunou. Pod tímto chocholem jako přisedlých na kmenu drželo se asi tucet žlutých melounů. Toto šťavnaté ovoce je velmi chutné, neboť jeho šťáva připomíná sladkou smetanu.

Carlos chtěl také natrhat sladkého ovoce, a proto odložil pušku, a popošel mezi keře, avšak náhle strnul leknutím. A jak by se nelekl, když náhle spatřil zvíře skoro tři metry dlouhé s dlouhou černou srstí a chvostnatým ohonem! Byl to

ovšem nevinný mravenečník veliký, avšak svou velikostí dovedl chlapce poplašiti. Teprve když Max přiběhl, a Carlos se uklidnil, prohlížel si světlé podélné pruhy, úzkou hlavu s kančitým rypáčkem a ohromné silné drápy. Carlos sice již viděl mravenečníka malého, ba ulovil sám pěkného pásovce, avšak tento obr ho přece překvapil...

Proti jedovatým hadům brání se lovec dobrou silnou obuví, pevnými holínkami a stálou ostražitostí. Had raději prchne před člověkem, může-li; jestliže však je překvapen nebo napaden, brání se a někdy také útočí. Kovový nabiják nebo pružná hůl jsou dobré zbraně, avšak holí se nesmí bodat, protože had se bleskurychle po holi otočí a udeří člověka hlavou přímo do obličeje.

Pedro zápasil s krásným smaragdově zeleným hadem, jehož oči byly jako přeškrtnuty černou čarou. Pedro se oháněl puškou, nemohl však zasáhnout hadovu hlavu, avšak v tom přiletěl se strany dlouhý nůž a přesekl hada, jehož tělo se svíjelo a syčící hlava poskakovala. Byl ta mistrovský hod mesticův.

Později dokázal i Felipe tuto neobyčejnou obratnost. Nosil dlouhý nůž jako mestic za pasem a tvrdil, že nůž jest v zápase lepší než puška nebo revolver. Vsázel se, že rozpůlí meloun, ležící na patnáct kroků na zemi. Spustil paži dlaní dozadu.

Dlouhý nůž spočíval hrotem na ukazováčku, kdežto rukojeť se opírala o loket. Náhle vymrštil paži, čepel bleskla, otočila se ve vzduchu a dopadla přesně na meloun a rozřízla jej právě uprostřed. Potom hodil Felipe nůž proti stromu a přibil na něj můru, anebo trefil přilípnutý lístek. Max pochopil, jak nůž je strašná zbraň, zabíjející na dálku a naprosto tiše.

Toho dne odpočívali lovci celé odpoledne a teprve k večeru se vydali k řece. Museli projít pralesem, večer tím nebezpečnějším, protože hadi jsou většinou zvířata noční a vydávají se večer na lov.

Seňor Max se vskutku polekal, když náhle vyrazilo zvíře z houštiny a ve zmatku se vrhlo mezi lovce. Byl to sice jen malý vepř (kapybara, jejž nazval seňor Felipe carpincha), avšak narazil na nohy Maxavy tak prudce, že se milý seňor rychle položil, avšak zase okamžitě vyskočil, protože padl na velikou želvu, kterou v lesním šeru neviděl.

Trochu se mu vysmáli. Když došli k řece, rozestoupili se tak, aby viděli na hladinu i kolem sebe. Felipe sliboval, že jistě spatří zvěř a vskutku ji spatřili a stříleli všichni.

Max se pomstil, neboť zastřelil pěkného carpincha, Carlos zastřelil jen jednu vydru, ačkoliv viděl na tucet hlav plovoucích zvířat, Pedro nechal svůj úlovek na místě, protože roztříštil koulí hlavu obrovského hada, který se přišel napít, aby posunul v nadmutém hrdle králíka nebo podobné zvíře, jež mu uvízlo v krku, avšak králem byl Felipe, protože sestřelil krásnou pumu, která se šinula po nahnuté větvi k vodě opatrně jako kočka.

Jen Tocanto kamsi zmizel a marně ho volali. Vrátil se sice až k půlnoci do tábora, avšak přivlékl dvě jelení kýty. Ráno se posmíval ostatním, že jejich úlovek není k jídlu, čemuž odpíral Max a tvrdil, že kapybara bude také znamenitým pamlskem zvláště pro ty, kdož rádi vepřovou (seňor Max se mýlil; maso kapybary není vskutku dobré, a kapybary se loví jen pro kůži na sedla.), avšak ostatní se smáli.

Ačkoliv všichni lovci byli spokojeni, protože všude byla hojnost zvěře, krásných ptáků a nádherných motýlů, přece pobízel Felipe, aby šli dále na severozápad, a sliboval ještě rozmanitější lovecká dobrodružství.

Lovci musili často obcházeti rozlehlé bažiny nebo velká jezera, patrně spojité nádoby s řekou. Tu pak houkaly pušky a překot, vždyť vodní ptactvo vznášelo se po ranách nad vodami jako mračna. Max pronásledoval vytrvale volavky, aby se zavděčil dámám v zámku vzácným peřím, kdežto Carlos sbíral pro ně zvláštní skvosty. Na listech, plovoucích na vodě usedali brouci, kteří svým leskem a ohnivými barvami předčili drahé kameny. Rubínová červeň, smaragdová zeleň a zlatá žluť přímo zářily, avšak jakmile brouk zahynul, zmizela též všecka nádhera.

VII. ZRADA

Mladí lovci postupovali již týden podél řeky Vermejo k severozápadu, a vzdálili se od pevnůstky Rocy jistě na sto kilometrů.

Sedmého dne rozešli se lovci po travnaté pampě, aby ulovili kurovité ptáky, jejichž hejna vyplašili z nevelkého háje.

Podle rozkazu seňora Felipa odešli Carlos, Max a Pedro vlevo, kdežto Felipe s mesticem dali se vpravo, aby ptáky sevřeli do kruhu.

Když mladí lovci ušli asi pět set kroků, skrčil se Pedro za keř a počkal, až k němu ostatní došli. Pedro pobízel oba seňory, aby se skrčili k němu, a potom rozhlédnuv se opatrně, pravil:

"Čekal jsem na tuto příležitost seňorové, abych mohl s vámi tajně promluvit."

"Co se stalo?" tázal se Carlos, "proč zdržuješ hon?"

"Dosud se nestalo nic, avšak žádám vás důtklivě, abyste naléhali na okamžitý návrat," pravil Pedro. "Pozoruji Tocanta již po dvě noci, že se tajně vzdaluje, kdykoliv má hlídat tábor.

Včerejší noci jsem se plížil za ním a byl jsem velmi překvapen, když jsem ho zastihl v rozmluvě s Indiány."

"Nemožno!" vykřikl Max; "vždyť jsme dosud nepotkali Indiány."

"Nemýlil jsem se a vyslechl jsem část rozmluvy," pospíchal Pedro ve vypravování, "mestic sliboval, že ve dvou dnech dorazíme k řece, a vybízel Indiány, aby čekali připraveni."

"Kolik bylo Indiánů?" tázal se Max.

"Dva, seňore, avšak podle ozdob hlav byli to pohlaváři," odpověděl Pedro.

"Musíme to říci Felipovi a to hned," zvolal Carlos.

"Ani za nic na světě," odporoval Pedro, "protože Tocanto opustil tajně tábor s vědomím seňora Felipa, ba spíše na jeho rozkaz."

"Podezříváte Felipa ze zlých úmyslů, Pedro?" tázal se Max.

"Nepodezřívám, nýbrž jistě to tvrdím. Vplížil jsem se opět do tábora a čekal jsem, až se Tocanto vrátí. Přišel asi za půl hodiny a probudil seňora Felipa, který měl nyní bdíti na stráži.

A tu jsem vyslechl Tocantovu zprávu o jednání s Indiány. Seňor Felipe byl velmi spokojen a pochválil Tocanta."

"A to je všecko, milý Pedro?" zeptal se Carlos a usmál se. "Jaký jsi ty hrdina! Felipe nás chce překvapiti, slibuje nám stále velkolepý hon a proto chce uspořádati velkou nadháňku, při které mají pomáhati Indiáni, kteří vědí, kde jest hojnost zvěře, a dovedou ji nadehnat."

"Kdo vyjednává tak tajně, nemá dobrého úmyslu," pravil Max. "Pedro nám prokázal dobrou službu, že nás varoval. Nedůvěřuji mnoha seňorovi Felipovi, a mestic se mně vůbec nelíbí."

"Ach, marné obavy," řekl Carlos, "Felipe jest za nás zodpověden. Jak by se mohl navrátit k dědovi, kdyby nás měla potkat nehoda?"

"Seňor Felipe jest had," řekl Pedro. "Varoval jsem vás a budu na stráži."

Houkla rána kdesi daleka vpravo a všichni lovci se hned rozběhli, aby nahradili, co zameškali. Po chvilce ozvaly se opět dva výstřely, což znamenalo, že Felipe a mestic našli hejno.

Max běžel a Pedro za ním, aby uzavřeli kruh. Potom postupovali všichni kupředu tak, že zmenšovali obvod a blížili se ke skupině hustých keřů, pod nimiž hledalo hejno ptáků jistě úkryt.

Střelci se přiblížili k sobě již na dostřel, když se náhle rozvrátily větve, a na okamžik se v nich objevilo veliké a mrštné zvíře.

"Tigre!" (Argentinci říkají jaguárovi tigre) vykřikl mestic a vypálil na zvíře nesmyslně ránu ze vzdálenosti nejméně stopadesáti kroků. Takové pošetilosti se pravý lovec nikdy nedopustí, protože nemůže na takovou vzdálenost zvíře zastřeliti, a raní-li je, tím hůře pro lovce, protože se zvíře potom brání.

"Vyměňte nábojnice!" křičel seňor Felipe a sám vyhodiv nábojnice s broky, nastrčil dvě jiné s kulemi. Pedro se hnal úprkem ke Carlosovi, aby ho chránil, a také Max pospíchal k němu, avšak nešťastnou náhodou upadl a neviděl, že se jaguár vyřítil z houštiny a mohutnými skoky prchal mezi Felipem a Carlosem. Felipe vypálil šťastnou ránu z boku, protože jaguár se po ráně svalil, avšak již opět se vzpřímil a vrhl se na skupinu Pedra a Carlosa. Carlos statečně zalícil a střelil skoro současně s Pedrem, avšak koule nezadržely šelmu v letu. Dopadla sice a nemohla se znovu odraziti, avšak plazila se kupředu a rozmetávala trávu, keře i zemi jako prudký vír a chňapala kolem ostrými zuby. V tom tu však byl už Felipe a užil své báječné obratnosti nožem. Vrhl jej ze vzdálenosti desíti kroků přímo do otevřené tlamy šelmy, která povyskočila naposledy a zvrátila se mrtva do rozervané trávy. Ostrá čepel vnikla až do chřtánu a přesekla míchu zvířete.

Všichni lovci se sběhli zbledlí a zachvívající se, boj byl sice krátký, avšak velmi vzrušující. Běda tomu, koho by zasáhla tlapa, ozbrojená drápy, ostrými jako břitva, nebo koho by stihly zuby strašlivé šelmy. Mestic se nabízel, že stáhne s "tigra" kožišinu, avšak nikdo nevyslavil souhlas. Po bedlivém prohlédnutí shledali lovci, že byl jaguár trefen třemi kulemi.

Koule z pušky Felipovy narazila na plec, kdežto Pedrova a Carlosova zranila zvíře ve skoku do břicha a do zadní nohy, proto nemohla šelma znova skočiti.

Lovci se vrátili k táboru a vzpomínali na vzrušující honbu.

Pedro škubal dva ptáky, které Felipe prve ulovil, kdežto mestic stahoval dosud jaguárovu kůži.

"Nyní, když jsme užili lovu všeho druhu," pravil Max, "jest na čase, abychom se vrátili do estancie, protože don Miguel nás jistě už netrpělivě očekává."

"Jakže? Nyní bychom se měli vrátit?" zvolal seňor Felipe.

"Nikdy! Nyní jsme se teprve přiblížili k cíli."

"Souhlasím se seňorem Maxem, Felipe," pravil Carlos.

"Půjdeme-li zpět, naskytne se nám ještě hojně příležitosti k lovu. Mimoto vydali se rodiče s Isabelou jistě již na cestu k severu."

"Dobrá, jak se vám líbí, seňorové," pravil Felipe, nemyslil jsem však, že vám jaguár nažene tolik strachu." Pohrdlivý smích Felipův pálil hůře než jeho slova.

"Není to strach, je to starost," odpověděl Max, a když sebou Felipe trhl a podíval se podezřívavě na Maxe, dodal Max:

"Jsem přece odpovědeň za svého svěřence."

"Ochráním sám svého bratrance," odpověděl hrdě Felipe, "Evropan má co dělat, aby ochránil sama sebe."

"Pane!" vykřikl Max nerozvážně, "Evropan se neleká divoké zvěře, avšak chrání se před úskočnými a falešnými lidmi!"

Seňor Felipe sáhl po noži, avšak rychle se opanoval a zasyčel: "Myslím, že mluvíte všeobecně, abyste zakryl dnešní strach, neboť jste upadl leknutím, jakmile jste spatřil jaguára!" Max skočil k Felipovi a bylo by došla k zápasu, kdyby Carlos byl neskočil mezi ně.

"Nyní trvám na tom, abychom se ihned vrátili, a chceš-li ty Felipe zůstat, zůstaň, my tři půjdeme." Oběd uplynul v mrzuté náladě, protože se nikomu nechtěla do hovoru. Nálada se nezlepšila ani odpoledne. Ani na honbu nešli. Pedro skládal věci, jelikož bylo rozhodnuto, že lovci zítra časně rána nastoupí zpáteční pochod k pevnůstce, to jest k nejbližšímu lidskému sídlu.

Seňor Felipe neskrýval mrzutost, přehodil si řemen pušky přes rameno a odcházeje pravil, že jde ulovit něco k večeři.

Také Tocanto odešel s košem na lokti, aby nasbíral v lese ovoce. Ačkoliv nikdo nemluvil o tajných spádech mesticových, přece o nich všichni přemýšleli, a když si Pedro liboval, že rychlým návratem zhatí podezřelé plány Felipovy, nikdo mu neodporoval.

Felipe a Tocanto se vrátili společně a přinesli stepního zajíce a půl tuctu menších ptáků, které bude nutno připravit k večeři a k zítřejší ranné snídani, protože bude lépe, vyrazí-li se velmi časně. Byla zřejmo, že seňor Felipe souhlasí už s návratem, a Tocanto svazoval ještě dlouho po večeři vaky a snažil se zapříst rozmluvu s Pedrem, který měl první hlídku. O desáté hodině vystřídal Pedra seňor Felipe, který měl hlídati tábor do půlnoci, potom přišel na řadu Max, kdežto na ranní hlídku měl probudit Tocanta. Po večerním koncertu opic, ptáků a žab tak obvyklém, že skřek již nikoho nevyrušoval, nastalo ticho v celé krajině, a noc se snesla nejen nad řekou, pralesy a pampami, nýbrž i nad spravedlivými i nespravedlivými. Hlídky nebyly znepokojovány, ježto tichý let velikých netopýrů, sov a můr nerušil noční klid. Již bylo dávno po půlnoci, a Max pomýšlel již na probuzení Tocanta, aby dále bděl, když se nad pralesem objevil úzký srp měsíce. Až dosud tmavý kraj se poněkud osvětlil, aspoň tolik, že vystupovaly temněji keře na světlejším pozadí. Max, se podivil, že těch keřů zdá se za noci více než ve dne, avšak než záhadu si vysvětlil, padl na něho těžký předmět. Max vykřikl jen jednou a potom, ucítiv ránu na hlavě, ztratil vědomí.

VIII. V ZAJETÍ

Varovný výkřik probudil sice všecky spáče, avšak bylo pozdě. Ani jedinému se nepodařilo, aby povstal. Byli omráčeni a svázáni tak pevně, že když nabyli opět vědomí, nemohli hnout ani údem. Jejich překvapení se změnilo v úzkost, protože neleželi již na pevné zemi a na měkké trávě, nýbrž ve člunech.

Tmavé postavy, o nichž nebylo pochyby, že jsou Indiáni, odrážely čluny velmi zručně a mířily opatrně přes širokou řeku.

Plavba trvala dlouho, protože proud strhoval lehké lodice.

Max se již vzpamatoval a počítal, že pluje přes řeku nejméně osm loděk. Ležel v lodici sám, vpředu a vzadu opírali se Indiáni o dlouhé tyče a posunovali loďku silnými trhavými poskoky. Když se loďky dotkly břehu, vynesli Indiáni své zajatce na břeh, prodírajíce se hustým rákosím a křovinami. Složili je na vlhkou trávu pod mohutné stromy, a zatím co se několik Indiánů rozběhlo pro suché větve a sítiny, snažili se dva zanítit narychlo shrnuté suché listí a loňská stébla rákosí.

Ze zajatců nikdo nemluvil, což bylo nejen Carlosavi, nýbrž i Maxovi divné, avšak brzy poznali příčinu, protože Felipe, Tocanto a Pedro měli ucpána ústa roubíkem. Nad to bylo zřejmo, že se Felipe bránil, jelikož mu po obličeji stékal proužek krve.

Jakmile zaplál oheň, usedli tři Indiáni proti zajatcům, a nejstarší z nich promluvil dobře španělsky: "Bílí mužové přišli do našich lovišť bez našeho dovolení, proto považujeme bílé muže i jejich sluhy za lupiče. Zajali jsme je a podržíme je v zajetí, pokud nenahradí škodu, kterou nám způsobili." Max si prohlížel krásné a svalnaté muže, kteří sedíce v dobrém osvětlení, poskytovali by malíři vhodný předmět k obrazu.

Nepociťoval strach, ale jeho srdce sevřelo se lítostí při pohledu na Carlosa, který ležel bledý jako bez života, nebyl však mrtev, protože se jeho víčka chvěla. Patrně se mu teprve nyní vracelo vědomí.

"Proč neodpovídá bílý mladý muž?" tázal se Indián po chvilce mlčení.

Max nečítal doma dost indiánských povídek, a proto odpověděl zcela po evropsku: "Milý muži, jsem zde cizincem, a proto neznám zdejší mravy a způsoby. Domníváte-li se však, že jste v právu, nahradíme vám škodu. K tomu ale nebyla třeba, abyste nás zajímali a skoro vraždili." Felipe byl by se této odpovědi jistě zasmál, kdyby mohl, avšak Indiáni zůstanou klidni i při nejhloupější odpovědi.

"Všichni běloši jsou zde cizinci a všichni se lživě vymlouvají. Vypudili nás již před lety od moře i od veliké řeky Paraná a zabrali naši zemi, proto by měli cizinci zaplatit loupež svými životy." (V letech 1880-1890 vypuzeni byli Indiáni z několika velikých okresů a byli zatlačeni až do Gran Chaca. Kmen Tobo byl nejbojovnější a proto nejvíce trpěl.).

"Naše provinění není tak veliké," odpověděl Max, "nic jsme vám nevzali, než něco zvěře, které jsme potřebovali k svému nasycení. Proč však nevyjednáváte s ostatními? Ti vám dovedou všecko lépe objasniti."

"Se služebníky nevyjednáváme a ten tam," při tom ukázal Indián na Felipa, "zabil jednoho z našich druhů, proto také zemře." Carlos se již vzpamatoval a slyšel slova Indiánava. Argentinský chlapec není bojácný a běda tomu, kdo urazí jeho hrdost!

Ránu v poctivém boji snese statečně, nesnese však pohanění, a pouta jsou největším pohaněním.

"Lotře," vykřikl, "zbav mne pout, sice běda tobě a celému rodu. Můj děd vás vyhladí a dá vás roztrhat jako divou zvěř."

"Chlapec má patrně horečku, proto musíme jednati rychle," pravil pohlavár. "Sejmi bílému muži pouta z rukou, protože musí napsati zprávu bílému starému muži, který zaplatí výkupné."

Stalo se, a když Max se tázal, kolik Indiáni žádají, znal Indián kupodivu cenu peněz, neboť žádal padesát tisíc pesos a věděl o estancii dona Miguela.

"Napište, seňore, šedesát," pravil Carlos.

Max napsal tužkou dopis a padal jej Indiánovi, který projevil spokojenost. Zkušený lovec byl by poznal, že se tu odehrává jakási smluvená ničemnost, jelikož se Indiáni chystali k odchodu. Již svítalo, a východ se rděl, takže slunce se brzy objeví nad obzorem.

Pohlavár odcházeje za Indiány, kteří vstupovali do lodic, pravil: "Ponecháváme vás zde bez dozoru, protože nemůžete utéci. Řeku nepřeplujete a pralesem neprojdete, protože jaguáři vás nepropustí. Vrátíme se pro vás, jakmile dostaneme výkupné." Potom vstoupil do loďky, a Max viděl, jak všichni Indiáni horlivě veslují, míříce přes řeku k

protějšímu břehu.

Bylo zajisté podivno, že opět nespoutali Maxavi paže, čehož Max rychle využitkoval a zbavil i své nohy provazů.

V minutě byli osvobozeni Carlos i Pedro, avšak Max váhal, aby zbavil pout i seňora Felipa a mestice.

Také Pedro, Jemuž se značně ulevilo, když byl zbaven roubíku, se k tomu nemohl rozhodnouti. A tak vyrval sice roubíky z úst Felipových i mesticových, avšak provazy nepřeřízl.

"Tebe, pse, zastřelím," hrozil Felipe, "anebo tě přibodnu ke stromu, jestliže mne ihned nezbavíš pout."

"Nikoliv, bratranče, zbavím tě jich sám, a běda ti, ublížíš-li Pedrovi! Naše situace jest vskutku zlá a nesmíme ji zhoršit rozmíškami." Carlos přeřízl provazy a řemeny, poutající nejen Felipa, nýbrž i mestice. Podivno bylo, že mnohomluvný mestic tak náhle zmlkl, když snad náhodou jen spatřil, jak Pedro něco zdvihl a rychle to vsunul do kapsy. Jeho bystrému zraku neušlo, že to byl revolver, který patrně Indiánovi vypadl, a protože Indiáni odnesli všechny zbraně bělochů, byla to jediná zbraň a ta byla v rukou Pedra, který byl znamenitý střelec.

"Nenajdeme-li ovoce, zahyneme hladem," soptil Felipe, "protože ti lupiči ukradli nám všecky zbraně." Slunce vystoupilo nad vzdálený prales, a všecka příroda zajásala mu vstříc, jen čtyři muži a chlapec nejásali. Byli beze zbraní a odsouzeni k zápasu s hladem a s divokou zvěří. Náhle se ozval radostný výkřik mesticův, který vlekl vak, jejž prý našel náhodou v rákosí, a byl to právě vak, do něhož včera uložili potraviny na zpáteční pochod. Felipe zmocnil se ihned vaku a spravedlivě rozdělil studené maso, avšak asi tucet plechovek s konzervami ponechal v zásobě. Nevěřil na náhodu, že by Indiáni zde vak ztratili, ježto jim přece musí na tom záležet, aby rukojmí nezemřeli hlady, a jistě se zase v noci vrátí, aby jim přinesli potravu.

Mladí lovci opatrně zkoumali břeh, hledajíce ovoce, jahod bylo všude dost, avšak marně hledali ovoce na stromech. Ulomili si tlusté větve, aby měli aspoň nějakou zbraň, a tloukli jimi do keřů, jednak aby zaplašili hady a po druhé v naději, že vyplaší nějaké zvíře, které by mohli uštvati.

Carlos nevěřil na zradu Felipovu a přesvědčil též Maxe, neboť kdyby je byl Felipe zradil, nebyl by se bránil a nesnášel by nyní s nimi zajetí. Vychovatel i chovanec si uvědomili, kde se nyní nacházejí, protože si pamatovali ze studií mapy, že mezi tokem řeky Vermejo a jejím severním ramenem se táhne úzký pruh od pevnůstky Victorie až k Paraguayi v délce 500 kilometrů, a že na celém tom pruhu není osada bělochů. Mestic Tocanto byl nejšťastnější. Nalezl nízké stromy, ba spíše keře divokých oranží, s jejichž plodů musila se ovšem okrájeti tvrdá kůra, avšak potom chutnaly plody všem znamenitě pro svou líbeznou vůni a výbornou chuť.

Avšak ani Pedro nedal se zahanbiti. Objevil nejen potok, nýbrž i to, že jsou v něm ryby, a hned jal se splétati z teninkých lián síť, kterou upevnil jako pytel na oblouk z pružného prutu.

Podařilo se mu chytit dvě ryby, avšak ihned rychle vyběhl z vody a jeho nahá lýtka krvácela. Všichni domácí věděli, že ho kously ryby, čemuž se Max velmi divil, když však si prohlédl chycené "palomety", ryby asi 30 cm dlouhé a 15 cm široké a viděl jejich kostnaté čelisti, plné ostrých zubů, přesvědčil se, jak je tato ryba nebezpečná, avšak za hodinu potom si pochutnával na jejím výborném mase.

Naštěstí ponechali Indiáni bělochům zápalky, takže si mohli rozdělávat oheň.

Den uplynul v hledání potravy a v pátrání po řece, objeví-li se někde člun.

S blížícím se večerem nastávala nová starost, jak si zařídit nocleh.

Rostlo tu sice dosti stromů ombu s mohutnými korunami, avšak na holé zemi nebylo bezpečno, protože v této vlhké krajině se běloch snadno za noci nachladí a přivodí si zlou zimnici.

Udržuje-li se velký oheň, zahání sice kouř moskyty, avšak láká hady. Pedro i Max snášeli celou hodinu rákosí a větve, aby si vysoko vystlali lože a potom se starali o palivo, neboť u ohně jest člověku přece veseleji než ve tmě. Seňor Felipe všude pomáhal a radil, a když po chudé večeři seděli všichni kolem ohně, líčil jim způsob záchrany, který za dne vymyslil. Zítra se všichni vydají do okolí po proudu řeky a budou hledat starý, vykotlaný strom. Nepochyboval o tom, že najdou vhodný kmen, vždyť v pralesích jest mnoho vývratů, a leží tu stromy, které se skácely, když přežily svůj věk. Co se dá, vyškrabou a ostatní vypálí ohněm. Bude to snazší, než aby bez sekery a pily stavěli vor. Takový dutý strom je unese, budou-li všichni plavat a budou-li se jen držet kmene.

Ani Pedrovi, ani Maxovi se tento způsob přeplavby nezamlouval, a Carlos byl nějak netečný a tajně se zachvíval.

Trpěl zajisté, nikomu však nic neřekl, aby ostatní neznepokojil.

Pedro již za dne řekl potají Maxovi, že má revolver, nabitý šesti nábojnicemi, avšak nechtěl zbraň ponechat u sebe, protože věděl, že Tocanto zbraň viděl, a proto prosil Maxe, aby zbraň skryl u sebe. Obával se, že Tocanto užije první příležitosti, aby mu revolver ukradl.

Noc míjela pomalu, neboť nikdo skutečně neusnul, nýbrž všichni jen dřímali. Avšak jediná tato noc je přesvědčila, že Indián mluvil pravdu o množství jaguárů. Šelmy vraždily celou noc, jak prozrazovaly výkřiky rdoušených zvířat, ba někteří jaguáři vrhli se i do řeky. Jen veliký oheň je odpuzoval od ležení, avšak jaguáři zvyknou si brzy i na oheň a potom běda bezbranným lidem! Avšak té noci vyhnuly se všecky šelmy táboru, zato však vplížila se tam nemoc. Ráno se třásl Carlos zimnicí a za hodinu trápila ho strašná horečka. Nebylo pochyby, že Carlos nebezpečně onemocněl, a že zemře, nedostane-li se mu brzy vhodné pomoci.

Všichni běloši byli znepokojeni, nejvíce ovšem Max a Pedro, avšak také Felipe projevoval veliký zájem, a nesmyslně navrhoval, že se pustí přes řeku, aby vyhledal pomoc.

Pedro však nelenil. Vyžádal si tajně od Maxe opět revolver a oznámil, že pospíší do pralesa, aby vyhledal listí rostliny, které by mohlo nahraditi částečně chinin, a zmírnit horečku. (Mínil schinapsis lorentzii, bohatou na tanin. Domácí lidé znají léčivou moc různých bylin, tak např. užívají šťávy aristolochie - podražce - proti hadímu jedu.). Max však věděl, že by churavému chlapci prospělo nejvíce, kdyby mohl opustit bažinatou krajinu a vystoupit do horských suchých poloh...

Ubohý Carlos se chvěl po všem těle, naříkal si na bolest hlavy a malátnost údů.

Max podával mu čerstvou vodu, smíšenou se šťávou, vytlačenou z plodů mučenky, aby uhasil jeho stálou žízeň. Felipe znal ještě jiný prostředek. Musí nalézti oleandrovitou rostlinu, jejíž upražené listy, na prášek utlučené, mírní prý zimnici.

Mestic Tocanto kamsi zmizel, a Max se domníval, že také něco hledá, avšak nedbal mnoho o tajného vyjednavače s Indiány, nýbrž věnoval všecku svou pozornost a péči Carlosovi, jehož všemožně těšil.

IX. ÚTOK ŠELEM

Pedro pospíchal hlouběji do pralesa, rozhlížeje se bystře, avšak marně po stromě, v jehož kůře chtěl přinésti milovanému chlapci lék.

Již uběhl jistě na tři kilometry od ležení, když našel, co hledal. Naštěstí ponechali mu Indiáni krátkou ocílku ke křesání, a Pedro horlivě dřel ocílkou kůru ze stromu, když byl náhle vyrušen praskotem větvičky. Rychle se rozhlédl a na štěstí spatřil pod hustou clonou listí a lián nohu muže. Opatrný Pedro přitiskl se za strom a vytáhl zvolna revolver, pozoruje bedlivě viditelnou nohu. Teprve po chvíli se noha hnula a objevila se levá paže, pravice zatím odhrnovala listí. "Tocanto!" zašeptal Pedro, "Tocanto mne pronásleduje, aby se zmocnil revolveru."

Tocanto skutečně rozhrnul listí a rozhlížel se opatrně kolem. Pedra sice neviděl, avšak viděl jeho stopu na trávě i na polámaném podrostu a dal se po ní. Zajisté ho až sem přivedla jen stopa po Pedrových kročejích.

Pedro vyčkával, až se Tocanto přiblíží asi na deset kroků, potom silně vykřikl "Ruce vzhůru, sice střelím!" a namířil. Tocanto uskočil, avšak vida namířený revolver, zdvihl paže. "Obrať se," velel Pedro, "a jdi přede mnou k ležení, tam se dovíš, co čeká zrádce, který se scházel s Indiány v noci, a zavinil naše zajetí."

"Lžeš," odpověděl Tocanto, "neznám Indiány, a jsem zajat jako ty."

"Nezapírej, šel jsem v noci za tebou a vyslechl jsem nejen tvé jednání s pohlaváry, nýbrž i tvou zprávu po návratu do ležení. Vím, že jsi jednal v dorozumění s Felipem."

"Seňor Felipe tě za tuto pomluvu probodne," hrozil Tocanto, stále jda před Pedrem, který šel za ním v patách.

"Zrádce Felipe neujde trestu jako ty!" vykřikl Pedro, "a zastřelím-li tě zde, ušetřím jen práci..." Pedro nedomluvil, neboť v tom se ozval v nedalekém houští zoufalý výkřik, zdušené rány a hrozivé zamručení.

Pedro se zastavil, aby naslouchal, avšak to stačilo Tocantovi ke skoku stranou. Pedro za ním sice vypálil, avšak obratný mestic uskočil za strom a prchal tak, že ho Pedro nemohl trefiti.

Nový výkřik odvrátil Pedra od Tocanta, a Pedro nedbaje nebezpečenství, že se Tocanto může vrátit a napadnouti ho ze zálohy, vrhl se do houštiny, rozmetávaje křoviny jako jelen.

Náhle však ztrnul. Obrovský jaguár stál nad ležícím mužem a tepal zemi ohonem, jako když mlatec bije cepem.

Statečný Pedro viděl, že běží o život člověka, proto bez rozmyslu přiskočil k šelmě, která byla příliš zaměstnána ulovenou kořistí a sklonila hlavu, aby děsným chrupem roztrhla zmítající se tělo. Dvě rychlé rány z bezprostřední blízkosti přinutily šelmu, že zakolísala, a třetí koule, která vnikla šelmě okem k mozku, srazila ji k zemi na oběť, která se již nehýbala.

Teprve nyní poznal Pedro přepadeného muže, byl to seňor Felipe!

Pedro odtáhl mrtvou šelmu a sáhl na prsa jinochova, avšak neucítil tepot srdce. Nebylo divu, protože rameno jeho bylo skoro utrženo, a hrdlo prorváno. Tiché mňoukání poučilo Pedra, že jsou na blízku mláďata, a že seňor Felipe se srazil nešťastnou náhodou se samicí jaguárovou, která bránila mláďata před vetřelcem.

Pedro pochopil, že je zde nebezpečno, a proto pospíchal k ležení.

Byl zajisté vyděšen, protože když přiběhl do ležení, tázal se ho Max, co se mu přihodilo, proč je tak bledý a proč se chvěje.

"Slyšel jsem rány, byl jste přepaden? Mluvte! To jste přece střílel vy?" tázal se Max nedočkavě.

"Ovšem že já, neboť nejsou tu jiné zbraně, než tento revolver s jediným nábojem proti divokým i lidským šelmám," odpověděl Pedro a přiklekl ke Carlosovi, a náhle zakvílel jako ženy kvílívají nad hrobem:

"Ach, seňore, drahý, milovaný seňore, otevřete oči, sice se zblázním." Carlos otevřel oči, avšak hleděl nechápavě na Pedra, který nyní nevědomky plakal, neboť teprve nyní povolily přepjaté nervy.

"Mluvte, Pedro! Proboha, co se stalo? Na co jste střílel?" tázal se Max, jehož rozčilení vyvrcholilo.

"Na člověka a na šelmu," odpověděl Pedro, "člověk uprchl, ale jaguár jest mrtev jako seňor Felipe," dodal šeptem.

Max se domníval, že Pedra uštknul had, protože slýchával, že někteří lidé po uštknutí zešíleli.

Na štěstí polevila horečka, a Carlos se usmál na Pedra, žádaje o vodu.

Pedro se vzpamatoval a hned rozdíral ocilkou kůru na plochém kameni, potom vsypal hrubý prášek do vody a podal plechovku, zbylou po konzervě, k žíznivým rtům chlapcovým.

Carlos vypil poslušně vodu i drobty kůry, avšak prohlásil, že jest nápoj odporně hořký a že mu stahuje sliznice v ústech.

Když však Max odcházel směrem, odkudž Pedro přiběhl, pospíchal Pedro za ním a pověděl mu nyní souvisle a rozumně, co zažil v pralese. Že Tocanto prchl, byla méně důležité, avšak hrozná smrt Felipova ohromila Maxe.

"Nemůžeme, ba nesmíme nechat jeho mrtvolu šelmám na pospas," pravil Max, "nemáme však nástroje, abychom ho pohřbili. Doveďte mne Pedro k němu, snad jste se zmýlil, a můžeme ho ještě zachránit. Byl jste velmi rozčilen, a mohl jste se mýlit." Pedro vedl ochotně Maxe ke vzdálené houštině. Oba muži ozbrojili se holemi, protože v revolveru byl pouze jeden náboj.

Jak se ubrání nenadálému přepadení?

V době dlouhotrvajících útrap nepřemýšlejí lidé o nebezpečenství a jdou mu směle vstříc. Po dvaceti minutách

přiblížili se k houštině, avšak shledali, že se zde nic nezměnilo, ležely tu vskutku jen dvě mrtvoly, na které se již vrhli mravenci, brouci a mouchy, předchůdci opeřených mrchožroutů.

Pedro a Max snažili se, aby odnesli tělo Felipovo, avšak odvlekli je sotva dvě stě kroků a museli se vzdáti dalšího úsilí, protože neměli již dosti sil. Vrátili se ke Carlosovi, který opět dřímal, a slíbili si, že chlapci zatají smrt nehodného bratrance.

"Zde nesmíme zůstat," pravil Max, "protože jsme blízko řeky, kamž přichází zvěř pít, a kde jest mnoho moskytů. Musíme postupovati k východu, k pevnůstce Roca, avšak dostihneme-li ji, ví jen Bůh." Pedro souhlasil, odběhl však a vrátil se teprve za hodinu a na otázku Maxovu, kde byl, odpověděl, že nalámal mnoho větví a přikryl mrtvolu Felipovu. Max zatím sebral do vaku všecko, co jim mohlo býti užitečno na cestě. Zbyly třicet tři zápalky v krabičce a dvě upečené rybky.

Max a Pedro se sice rozhodli, že odejdou z dosavadního místa, jelikož nevěřili, že by se Indiáni vrátili, avšak nemluvili o tom, jak bude s Carlosem, který se sotva potácel. Bylo přirozeno, že ho musí nésti, a proto o tom nemluvili.

Z pružných kmenů a lián vyrobili nosítka, která vystlali širokými lupeny a rákosím, a na toto nepohodlné lůžko položili bezvládného chlapce.

Avšak ještě o jedné příčině nemluvili, a přec o ní přemýšleli. Obávali se Tocanta, který se jistě do ležení vrátí, proto pospíchali a snažili se, aby zastřeli své stopy.

Večer zastihl je v pralese na suché písčité vyvýšenině. Uložili Carlosa a rozešli se, aby nasbírali paliva na oheň, který měl býti udržován v mezích, aby si na něm mohli uvařiti večeři, který je však neměl prozradit. Jedna konserva, která se zakutálela při loupežení Indiánů, že ji nesebrali, měla jim stačit a udržet je při silách ještě dva dni - a potom?

X. POŽEHNANÝ DÝM A VÝSTŘEL

Pedro udržoval oheň jen z nalámaných suchých větví, aby sice hřál, ale aby málo kouřil. Večer se velmi ochladilo, proto přisunuli Carlosovo lůžko těsně k ohni. Západní větřík podněcoval oheň, jehož plameny olizovaly plechovku, kterou Max otáčel, aby se v ní rozpustil tuk, a aby se kousky masa ohřály.

Slabý pramének vonného kouře nesl se mezi kmeny a mizel.

Carlos nechtěl jíst, ale když se napil osvěžující šťávy z plodů mučenek a divokých oranží, opět zdřímal. Nemoc zbavila ho nejen sil, nýbrž i zájmu o vše, co se kolem něho dělo. Zdálo se, že Carlos nevnímá ani obrazy, ani události a že se probouzí jen, uslyší-li milé hlasy svých druhů anebo má-li žízeň.

Večeře byla velmi krátká a sotva dostatečná, avšak hlad netrápil statečné lovce tak, jako starost o Carlosa a obavy před budoucími nesnázemi a strastmi.

První noční hlídku vymínil si Max a slíbil Pedrovi, že ho o půlnoci probudí. Pedro ulehl vedle Carlosa, a podle pravidelného oddechování se zdálo, že nejspíše brzy usnul.

Max seděl asi na deset kroků od ohně, aby jeho oči nebyly oslepovány plameny, a staral se, aby oheň neuhasl. Hůl a revolver s jediným nábojem ležely na dosah ruky. Max bděl jistě již dvě hodiny v tichu, když náhle uslyšel jakýsi podezřelý šustot a spatřil v osvětleném okruhu, jak se tráva pohybuje, jak se lámají a sklánějí stvoly, a jak se tmavé tělo plíží opatrně k ohni. Bylo to jistě veliké zvíře, které vstávalo a opět se krčilo k zemi, ba Max viděl, že zdvihlo tlapu a hrozilo jí k ohni.

Nemohl déle snésti blížící se nebezpečí, proto uchopil revolver a zaměřiv na tvora, když se povznesl nad traviny, vypálil na něj poslední náboj.

Rána zahoukla pralesem, a Pedro vyskočil, mna si oči.

"Co se děje? Kdo střílí?" zakvílel chlapec. Max s holí vysoko vztyčenou běžel k úkladnému nepříteli, který zde však nebyl. Max, nešťastný střelec Max, chybil a vypálil nejen poslední ránu, nýbrž probudil i prales a prozradil noční útulek.

Pedro mu však nic nevyčítal. Vyslechl zprávu o plížícím se a hrozícím nepříteli a hádal, že to byl buď had nebo jiné zvíře, jež přilákal oheň.

Na pronásledování nebylo v temnotě ani pomyšlení, až nastane den, pozná se snad podle stop i noční útočník.

Pedro již nechtěl ulehnout, a protože Max byl dosud rozčilen, usedl vedle Carlosa a omlouval se, že ho zbytečně střelbou probudil a poplašil spáče v pralese.

A však po půl hodině zahlaholily nedaleko ležení lidské hlasy. Kdosi volal nejprve portugalsky, potom španělsky, francouzsky a německy, avšak vždycky totéž: "Haló, lidé! Kdo jste? Proč jste stříleli?" Pedro byl skokem na nohou a přihodil náruč paliva na oheň, který po chvilce jasně vyšlehl, kdežto Max odpovídal hlasům v temnotách.

"Jsme běloši, bloudící v pralese, a žádáme vás o pomoc." První větu volal španělsky a druhou francouzsky.

"Snad ne zbloudilci?" ozvalo se z temnoty, a než mohl kdo odpověděti Carlosovi, ca se stalo, vstoupili do osvětleného kruhu dva muži, ozbrojení puškami.

Max stál v plném osvětlení a zíral na blížící se muže, náhle však poskočil, neboť jeden z cizinců zaklel:

"Ať jsem čertův, není-li to Max Roubal, anebo jeho duch," a rozběhl se k Maxovi.

"Hugo! Wanderere! Příteli!" jásal Max, avšak již se neuhýbal, nýbrž skokem octl se v náručí cizincově. Objali se několikrát a políbili se jako bratři.

"Proboha, co zde děláš?" ptal se Max.

"Provázím výpravu Hagenbeckovu jako lovec mírné i divoké zvěře a zde ti představuji ředitele výpravy, pana Roberta Zimmera, výtečného hocha!" Max pospíšil vstříc druhému cizinci a stiskl mu upřímně několikrát ruku. Plavovlasý a rudobradý dobrácký obr pan Zimmer poplácal rameno Maxovo, a usmívaje se, řekl krátce:

"Zdá se, že jsme přišli právě včas!" Pan Hugo Wanderer se již vítal s Pedrem a dal se vésti k lůžku Carlosovu.

"Ach, vždyť ten roztomilý hošík má zimnici," pravil pan Hugo, a již vytahoval náprsní tobolku.

"Trochu vody, pane," obrátil se k Pedrovi, a když mu Pedro podal nádobku, vsypal do ní bílý prášek.

"Je to chinin," řekl jako na omluvu, "zde musí člověk tu hořkou medicínu nosit stále s sebou."

Carlos přijal lék, pokusil se o úsměv a otázal se: "Jste přítel seňora Maxe, pane?"

"Zdali přítel? O, ano, ve smůle i v medu, proklatě starý přítel. A jste-li v nesnázích," obracel se opět k Pedrovi, "vyskočili jste z nich právě teď rovnýma nohama. Nás je tu nedaleko třicet, máme vozy, klece a všeho do alelujá. He, Maxi, zdvihni kotvy, zde se nám nechce přenocovat." Nebylo příčin, proč by se měli déle zde zdržovat. Max a Pedro zdvihli Carlosovo lůžko a šli za nenadálými zachránci.

Chytrý pan Hugo poradil panu Zimmerovi, aby si vytáhli z ohně smolnaté větve, a tak nesouce je před Maxem, svítili jimi jako pochodněmi. Museli ovšem pochodně vyměňovat za jiné větve, když staré ohořely, avšak po půl hodině spatřili příchozí několik ohňů, probleskujících mezi četnými chalupami, jež se však zblízka proměnily ve vysoké vozy, v jakých projíždívají komedianti naše vesničky. Kolem ohňů sedělo několik mužů, kteří střehli tábor, a sešli se, aby se dověděli, kdo přichází z pralesa v tak pozdní dobu.

Pan Zimmer a Hugo zanesli sami Carlosa do pohodlně upraveného vozu a uložili ho na čisté měkké lože. Pan Hugo podal chlapci novou dávku chininu a vyšel z vozu, aby usedl také k ohni, kde již seděl pan Zimmer s hosty, kterým jakýsi malý, avšak tlustý muž, patrně kuchař výpravy, předkládal mísu s masem a chlebem.

"Fridrichu, uvař honem konev čaje a nezapomeň na rum, je třeba se zahřát," hlaholil pan Hugo a rozevřel před hodujícími tobolku plnou cigaret. Milý Pedro nevěděl, má-li dříve jíst nebo si zakouřiti, vždyť už tři dni si nespletl oblíbenou španolettu!

Za hodinu se dověděli páni Zimmer a Hugo Wanderer všecko o neblahém dobrodružství. Nikdo, nepochyboval, že Felipe zavlekl nezkušené lovce do bezlidných krajin úmyslně, kde buď dravá zvířata nebo zimnice měly ho zbaviti především Carlosa, totiž dědice po donu Miguelovi. Jakmile by se byl Felipe dověděl, že Pedro a Max vědí o spojenectví s Indiány, byl by je musel stihnouti týž osud. Přes to přese všecko ujednali Zimmer a Hugo, že se zítra ráno vydají s Pedrem, aby pohřbili tělo Felipovo a aby se zmocnili Tocanta.

Také zvědavost páně Zimmerova a Pedrova byla ukojena, když si přátelé Hugo a Max vzpomínali na společný život ve Vídni i na to, jak se rozešli v přístavu Rio de Janeiro, když se Hugo rozhodl pro život lovce v Brasilii, a Max plul dále do Buenos Aires, aby okusil života cowboyů.

Veselý pan Hugo skončil vypravování: "Osud, nejlepší režisér světa, udělil Maxovi jinou úlohu, avšak nás staré druhy svedl opět na úzkou pěšinku, na které jsme se v pravý čas sešli."

"Jak jste však poznali, že tábořím na blízku?" tázal se Max.

"Pověděli mně to moji psi," odpověděl Hugo, "patrně znepokojoval dým jejich bystrý čich, a když i můj nos zachytil vůni, vzpomněl jsem si na staré přísloví: Kde je dým, tam i oheň bývá, a kde je oheň, tam jsou lidé. V pustině však velí opatrnost, aby člověk věděl, koho má v sousedství, proto jsem přemluvil přítele Zimmera, aby šel se mnou na zvědy. Psi museli zůstat ovšem zavřeni, sice by nás prozradili štěkotem. Potom padla rána."

"Vždyť jste se sami prozradili voláním," namítl Pedro.

"Inu ovšem, avšak teprve potom, když jsme podle ohně a podle rány z revolveru poznali, že nesedí kolem něho Indiáni, a zvláště ne příslušníci kmene Tobo, se kterými se není radno setkat." Před odchodem na lůžko vstoupil Max do vozu, aby se podíval, zdali churavý Carlos něčeho nepotřebuje, a byl velmi rád, když se přesvědčil, že chlapec, klidně spí.

Bylo již dávno po půlnoci, když běloši usnuli, jen stráže bděly nad táborem.

XI. ŠELMA V KLECI

Druhý den časně ráno odešli: ředitel výpravy, pan Zimmer, pan Hugo a dva sluhové s vůdcem Pedrem, aby vykonali to, co včera ujednali. Sluhové nesli motyky a rýče, ostatní účastníci byli ozbrojeni puškami. Dva lovečtí psi poskakovali před nimi a doráželi do každé houštiny, jakmile pach zvířete podráždil jejich čich.

Max však zůstal v táboře, aby obsluhoval Carlosa. Horečka sice pominula, avšak Carlos byl tak zesláblý, že ho i strojení a mytí namáhalo, přes to však chtěl vidět tábor, z něhož se ozývaly podivné zvuky. Když mladí přátelé vyšli z vozu, v němž přenocovali, spatřili, že v nepravidelném kruhu stálo takových vozů patnáct, avšak nebyla to obydlí jen pro lidi, nýbrž deset vagonů bylo opatřeno silnými mřížemi, a za mřížemi poskakovali, svíjeli se, nebo odpočívali obyvatelé pralesa: šelmy, plazi, ptáci, býložravci, zkrátka vše, čeho mohl pan Hagenbeck potřebovat do zvěřinců, zoologických zahrad a do cirkusů.

Naši mladí přátelé viděli tu krásné pumy, obrovské mravenečníky, pásovce, malé medvědy, lišky, stepní zajíce, carpincho, jeleny, kance, dva staré a tři mladé jaguáry, sokoly, volavky, plameňáky, obrovské hady křováky, černé a rudě skvrnité hady korálové, neškodné dlouhé hady liánovité, želvy i skunky. V obrovské, hustě upletené kleci poskakovalo nebo líně dřepělo na větvích bezlistého stromu na sta drobných ptáků překrásně zbarvených, v jiné kleci dřímali vřískaví papoušci, bílí kakadu, kos i blankytně modří, bílí zvonci a krásní rudí kardinálové.

Čilí a ochotní lapači a hlídači zvířat, kteří je nyní krmili a opatrovali, vypravovali velmi zajímavě, kde a jak zvíře chytili.

Panu Hagenbeckovi běželo především o to, aby získal v cizině zvířata živá, avšak množství kožišin a ptačích spratků dokazovalo, že se to vždycky lapačům nepodařilo a že musili často volati na pomoc lovce. Jest pochopitelno, že lapači a lovci vydávají se denně do nebezpečenství, a že výprava stojí statisíce.

Když se výprava vrátila z pralesa, vypravoval Hugo, že Felipovo tělo jest pohřbeno na břehu řeky, a že psi našli velmi snadno spícího Tocanta. Mestic byl hladov a vysílen, proto mu nabídli pokrm, ale museli čekat, až nabyl opět sil,

aby mohl s nimi odejíti jako zajatec. Dostalo se mu místa v pevné kleci jako šelmě, neboť šelma patří mezi šelmy.

Ředitel výpravy pomýšlel již týden na brzký návrat do Buenos Aires, protože všecky klece byly plné. Uspíšil nyní přípravy, protože chtěl svůj dobrý skutek dokonat a dovézt zachráněné, ale vysílené lovce až do Corrientes, kde již najdou prostředky na další cestu k domovu.

XII. NÁVRAT

Carlos se probudil na měkkém lůžku v krytém voze velmi osvěžen. Klidný spánek mu velmi prospěl, ale chlapec byl přece ještě sláb a proto musel zůstat na lůžku, ačkoliv se mu chtělo z vozu, protože ho lákaly hluk a křik kolem vozu se ozývající.

Bylo zřejmo, že pan Zimmer, vůdce výpravy, je rázný a zkušený muž a výborný organisátor. Za hodinu po časné snídani vydala se dlouhá a těžká karavana na cestu. Neúnavný pan Hugo, lovec výpravy, přemluvil i přítele Maxe, aby při návratu karavany, která se pohybovala velmi pomalu, užil loveckého dobrodružství.

Max mohl odejít, protože o chlapce pečoval věrný Pedro.

Jelikož loupeživí Indiáni ukradli bělochům i zbraně, půjčil Hugo příteli Maxovi podobnou pušku, jakou nesl sám na rameni.

"Pravá hlaveň je pro nábojnice s broky, kdežto levá je pro kouli. Doufám však, že dnes nebude potřebí, abychom stříleli koulemi, protože se nesmíme příliš vzdalovat od karavany. Pan Zimmer netrpí na pochodu toulky a zdržování." Mimo pás s nábojnicemi podal Hugo příteli též kompas, který visel na mosazném řetízku jako hodinky. Max si již povšiml, že všichni členové výpravy mají kompasy, jichž jest v pralese velmi potřebí k určování směru.

Také oba "lapači" zvěře, kteří se k Hugovi a Maxovi přidali, byli vyzbrojeni vším potřebným. Ačkoliv nenesli pušky, ozbrojili se přece revolvery a dlouhými noži, jež zastrčili za pasy. Mimo to nesli přes pravé rameno až k levé kyčli kotouče konopných provazů v tloušťce tužky a v pravicích silné a ostrým bodcem okované hole. Vysoké boty chránily jejich nohy před uštknutím hadů a široké pruhy kůže, přišité na nohavicích chránily jejich nohy proti ostrým trnům. Jejich kabáty z tuhé nepromokavé látky měly mnoho kapes pro zavírák, jehly, udice, dýmky, tabák, zápalky, krabičky s chininem, pro náplasti na otevřené rány a pro lahvičku se čpavkem. Lapač zvěře musí být silný a obratný chlapík, nesmí být ničím zatížen a nic mu nesmí překážet, a stihne-li ho nehoda, často si musí sám pomoci, než se dovolá přátelů trubkou nebo píšťalou. Oba lapači byli domorodí míšenci, kteří znali tajemství pralesů i pamp a dovedli předvídat nebezpečenství, jemuž v pravý čas unikali a jimž lapání zvěře bylo tak vzrušující zábavou, jako je lovci hon.

Zatím co si Max prohlížel ústroj lapačů, poodešel Hugo k poslednímu vozu a sotva otevřel dveře, vyrazili z vozu dva velcí psi s patrným úmyslem, že prohryznou panu Hugovi hrdlo, protože na něj skočili, div ha neporazili, ale pan Hugo se ani nepolekal, ani nehněval, naopak shýbl se ke psům, aby mu mohli oliznouti tváře.

Teprve nyní mohl si Max dobře prohlédnout psy, kteří bystrým čichem postřehli v noci dým a štěkotem pobídli svého pána, aby pátral po okolí, utonulém v neproniknutelné temnotě.

Max dosud neviděl podobné psy, jejich široké hlavy připomínaly krátkými a hrotitými boltci, širokými a krátkými mordami a kulatýma očima hlavy buldogů, ale psi byli na buldogy příliš velcí a jejich štíhlá těla příliš dlouhá.

Když psi pozdravili pána, octli se skokem u lapačů a Maxe, ale neznámý pach je zastavil, a když Hugo vsunul svou ruku pod Maxovu paži, srovnaly se chlupy na jejich hřbetech, což jistě znamenalo, že cizinec zasluhuje důvěry. Jejich tmavošedá, lesklá a hladká srst svědčila o dobrém bydle, a Max se brzy přesvědčil, že jest jim velmi prospěšná, protože když pobíhali v zášeří pralesa, míhali se jen jako stíny.

"Zaslechl jsem po ránu," pravil Hugo, když zašel s průvodci do pralesa, "příjemné hlasy: "huhu a raku, raku" a ty hlasy mně slibují dobrý oběd. Proto se všichni dívejte nejen po zemi, ale někdy mrkněte také do korun stromů." Oba lapači zvěře se usmáli, protože uhádli, co pan Hugo hledá.

Štěkat psů přivolal lovce k mohutnému stromu, a lovci poznali hned, proč se Pluto a Caesar tak rozčilují. Postrašená hejnka opiček skrývala se sice v listnaté koruně, avšak nezkrotná zvědavost přinutila přece opičky, aby si odhrnuly listí a podívaly se na hrubé křiklouny pod stromem.

"Musím psy na noc zavírat," vysvětloval pan Hugo Maxavi, "protože by honili na vlastní pěst a mohli by snadno zaběhnout," a potom obrátiv se na psy, řekl jim něco sice pro Maxe v nesrozumitelné řeči, ale jistě ve srozumitelné psům, protože psi přestali dorážet na strom a odběhli.

Bylo zřejmo, že ani lapačům se nechtělo lapat opice, protože si jich ani nevšimli.

V hlubokém lese nejsou drobní ptáci, a sedí-li na vrcholu koruny dravec, nevypátrá ha lidský zrak, protože dravec se ani nehne.

Mylné jest mínění, že se prales hemží zvěří srstnatou, ptáky, plazy a hmyzem. Ve skutečnosti musí lovec zvěř hledat, a v pralese je tolik úkrytů, že člověk míjí tu na několik kroků zvířata, jichž nepostřehl.

Psi jsou ovšem výborní pomocníci, jimž čich prozradí zvíře dříve než zrak nebo sluch.

Max byl by jistě považoval jararacu za tlustou větev, ležící v trávě, kdyby psi nezakňučeli a neschovávali se za svého pána.

Pan Hugo znal všecka znamení svých psů a proto velel, aby se společníci ani nehýbali, ale sám popošel několik kroků, zalícil a vystřelil.

Nehybná větev se vymrštila, ale hned zase dopadla a zkroutila se jako pružné lano.

"Počkejte ještě chvilku," pravil Hugo, "jararaca má tuhý život a její políbení je nebezpečné." Psi obcházeli v kruhu tmavošedého, asi půl druhého metru dlouhého hada, jehož tělo se dosud chvělo. Koule proletěla širokou ploskou

hlavou, ale jazyk hadův se ještě pohyboval.

Světlé čáry, tvořící pětiúhelníky, zdobily jedovatého plaza, kterého každý zabíjí na potkání.

Jeho hlava není pokryta štítky, nýbrž šupinami a pysky na horní čelisti jsou převislé přes spodní.

Jararaca jest velmi nenáviděna, protože číhává ráda na cestách a na pěšinách a neprchá před člověkem jako ostatní hadi. Její uštknutí je usmrcující, zvláště v horkých dnech a při větší zásobě jedu v dutých zubech.

Protože had dosud nezhynul, nedbali ani lapači, aby jeho těla sebrali a kráčeli rychle k východu. Tam les řídl a protože na takových přirozených mýtinách najde lovec spíše zvěř, pospíchali i Max a Hugo za psy, kteří již z daleka větřili.

"Ach, tu jsou," zvolal jeden z lapačů a ukazoval Maxavi v korunách krajních stromů na velké ptáky s bílými bříšky.

"Výborně, Maxi, zde i špatný střelec uloví svou zvěř," smál se Hugo, a když Max otálel, sestřelil Hugo ptáka, který jako bažant spadl těžce k zemi.

Maxovi bylo divno, že ostatní ptáci (sedělo jich na stromě šest), neuletěli a sestřelil také ptáka, který seděl nejvýš.

"Musíme míti ještě dva," pravil pan Hugo, "kterého si vybereš, já toho vlevo." Střelili skoro současně a psi se rozběhli pro zvěř, ale lapači je předběhli, protože ani na Pluta, ani na Caesara nebylo se lze spolehnouti, že by úlovek přinesli celý.

Teprve když Max zdvihl ptáka, jehož hřbet a křídla byla modročerná, zobák žlutý a nohy masově červené, dověděl se, že se jmenuje hokko pospolitý.

"Kdybychom je byli zastihli na zemi," pravil Hugo, "nebyli bychom jich tolik ulovili, protože umějí výborně běhat a skrývat se v podrostlinách. Jejich maso je znamenité jako krocaní, o čemž se přesvědčíš při obědě, a proto je každý rád loví." Nevelký pták s dlouhým tuhým ocasem přenesl se přes mýtinu, ale nikdo nemusel poučiti Maxe o jeho jméně, protože se po chviličce ozvalo známé kuku, kukuku!

Lapači zavěsili úlovek k pasům, a když ušli asi třicet kroků, upozornili Maxe na kvetoucí strom, kolem něhož poletoval veliký lesklý hmyz. Teprve když došli lovci blíže, poznali, že to není hmyz, ale že zde hodují kolibříci. Max již viděl několikrát kolibříky, ale tentokrát byl přece překvapen. Je těch třpytivých skvostů tolik druhů a tak rozmanitých barev a tvarů, že pohled na ně uchvátí i lidi nejlhostejnější. Vyžaduje-li korunu krásy ptáčinek ohnivých barev, změníme po chvilce své mínění a chceme korunu přiřknouti jinému, který svítí jako safír a smaragd a honosí se dlouhými pírky v ocásku, ale hned zase nás láká ptáček, podobný spíše motýlovi a opět jiný, který pluje na dlouhých křidélkách jako vodní šídlo, ale všichni mají očka svítící jako granátky a šidélkovité zobáčky, jimiž vybírají v letu z květů drobounký hmyz, který přišel mlsat sladkou šťávu a v ní se utopil. Kolibříci jsou hmyzožravci.

"Ne, tento s chocholkou jest jistě nejkrásnější," zvolal Max, ale když spatřil jiného s přilbou a opět jiného jako drobounkého bažanta zlatého, vzdal se a uznal, že jsou všichni krásní.

Houkání sirény, totiž vůdcovy trubky, volalo lovce k vozům. Pan Zimmer vyžadoval poslušnosti, a proto se lovci odtrhli od krásného divadla a pospíchali směrem, odkudž se trubka ozývala. Nezadrželo je ani hejno pestrých papoušků, kteří se houpavým letem přenesli přes mýtinu.

Lovci ani nepozorovali, že jest již jedenáct hodin, zapomněli na přesnídávku a na polední odpočinek, ale pan Zimmer nezapomněl.

Po půl hodince dospěli lovci k vozům, a když odevzdali úlovek kuchařovi, pospíšili ke stolu, u něhož předsedal již pan Zimmer a Carlos seděl po jeho boku.

"O tu jararacu nedbám," pravil pan Zimmer, "ale anakondu měl bych rád. Blížíme se k řece, poohlédněte se! Nemíním se zdržovat, ale někdy poslouží náhoda dříve než dlouhé hledání a čekání." Max usedl vedle Carlosa, za nímž stál Pedro, a objal chlapce s radostí, protože bylo zřejmo, že chlapec dnes netrpí. Tato zákeřná nemoc zdánlivě ustupuje, avšak náhle se zase vrací, a proto nesmí nemocný jásat, když se mu uleví.

Carlos chtěl zvědět všecky podrobnosti, a tvrdil, že už je zdráv a dovolával se svědectví Pedrova. Max mu dobře rozuměl a věděl, že chlapec touží po loveckých dobrodružstvích, proto Carlosovi sliboval, že bude-li zítra dosti silen, že jistě půjde také s předvojem a zúčastní se lovu. O pušku pro něho se už Max postará.

Carlos lákal k sobě psy a podivno, psi ani neježili srst, ani neustupovali, když je pohladil, nýbrž brali opatrně kousky pokrmů z jeho rukou a dívali se mu do očí.

"Na vás by si moji psi brzy zvykli, milý hochu," pravil Hugo, "patrně máte psy rád a oni to vědí."

"To každý pes pozná," odpověděl Carlos, "jakmile se podívá člověku do očí. Zlý člověk má i oči zlé, viď Pedro?"

"Hleďme, hleďme, kdo pak vám to všecko řekl?" ptal se Hugo.

"Vím to," usmál se Carlos, "a s panem Maxem jsme již o tom mluvili." Pedro se šťastně usmíval na svého chráněnce.

"Bavíme se již hodinu spolu," pravil pan Zimmer, "a musím říci, že bych si pro svého chlapce přál také takového preceptora, jako jste vy, pane Maxi."

"Nezasluhuji vaší chvály, pane" řekl Max, "protože neobyčejné vlohy a chápavost Carlosova usnadňují mou práci."

"Zajisté," odpověděl pan Zimmer, "nemám však na zřeteli jen vědomosti, mne spíše zajímá charakter a životní názory a tím jsem byl vskutku překvapen."

"Carlos je jablko z ušlechtilého štěpu, pane," řekl pan Max a očima požádal pana Zimmra, aby hocha šetřil, protože se Carlos zardíval a prozrazoval rozpaky.

Za poledního odpočinku spala lapená zvířata v klecích, a lidé buď tiše hovořili, nebo dřímali, protože i ve stínu lesních stromů panovalo úmorné vedro tím obtížnější, protože horký vzduch byl vlhký.

Teprve o půl třetí probudila vůdcova trubka tábor a o třetí hodině kolébaly se již opět vozy po nerovné půdě.

Carlos chvíli kráčel s Maxem, Hugonem a Pedrem před vozy, protože podél vozů a za nimi šířil se ostrý zápach z klecí, ale za hodinu se chlapec unavil a bez reptání dal se Pedrem odnésti do prvního vozu k panu Zimmrovi.

Brzy po šesté hodině bylo nutno opět zastavit, protože se do lesa snesla noc. Jelikož všichni účastníci lovecké

výpravy vykonávali táborové práce denně po několik měsíců, stály po čtvrt hodině vozy v kruhu, tvoříce tak táboru hradbu, a uvnitř kruhu zaplanuly ohně, aby zaplašily tmu z ohrady. Lapači zvěře věděli, že v této krajině jest hojnost jedovatých hadů, kteří loví jen v noci, a proto obcházeli hořící hranice a pružnými holemi ubíjeli nezvané hosty, které oheň přilákal.

V blízkosti vod žije také mnoho žab, ještěrek, vodních krys a jiné havěti, proto neuléhal nikdo po večeři na zemi, nýbrž odstěhoval se do vozu a jen stráže bděly a přecházely, hlídajíce tábor.

Pan Zimmer dbal, aby se chodilo brzy spát a časně se vstávalo a proto, když byla nakrmena zajatá zvířata, a když koně a mezci byli uvázáni v ohradě a všem se dostalo hojnost vody, udusily stráže ohně až na jedinou malou hranici, která neplápolala, nýbrž vysílala jen úzký pruh kouře k temné obloze, na níž se objevily krásné hvězdy.

Pan Zimmer a jeho druzi poseděli ještě hodinu v uzavřeném voze, aby si pohovořili a popili čaje. Museli se uchýlit do vozu, aby unikli dotěrným moskytům, přilákaným sem pachem zvěře a plameny hranic. Z večera ozýval se prales rozmanitými hlasy šelem, skřekem dravců a hlučným racháním žab, ale i tyto hlasy umlkaly, a ozval-li se přece zuřivý ryk, řev nebo nářek, odpovídali mu zajatci v klecích žalostným kňučením nebo zlobným vrčením.

Na osvětlená okna vozů dorážely můry a občas mihl se větší stín letouna, který sem na lovu zabloudil.

XIII. ANAKONDA

Noc uplynula bez zvláštní příhody, avšak když zazněl časně ráno budíček, totiž hlas páně Zimmrovy trubky, nechtělo se Maxovi vstávat, protože se v noci dost nevyspal.

Carlosovi se v noci opět přitížilo, a proto musel pan Max několikrát vstát, aby churavému chlapci podal buď dávku chininu nebo čerstvé vody.

Budíček neprobudil Carlosa a Max byl velmi rád, že se chlapec utišil a spal, i když se vozy již opět kolébaly, pošinujíce se zvolna po nerovné půdě.

Pan Zimmer se nespoléhal na příznivou náhodu, nýbrž všecko pečlivě připravil, aby neztratil zbytečně ani jediného dne. Věděl, že na přítoku řeky Vermejo čeká parník s vlečnými čluny a že kapitán parníku J. C. Smith neodpluje, dokud karavana nedorazí k řece. Smlouva byla jasná a neodvolatelná a proto také kapitán Smith nepochyboval, že si pan Zimmer pospíší a v ustanovenou dobu se objeví. Nelze ovšem předvídat nahodilé překážky, proto zpoždění o týden nebo dva snadno se omluví.

Pan Zimmer věděl, že se opozdil, proto nyní pospíchal, ale sliboval, že příštího dne k večeru dorazí karavana k řece. Když se Carlos probudil, seděl Max u jeho lůžka, ale chlapec nepromluvil po probuzení, nýbrž pozoroval zpod víček svého velkého přítele. Viděl, jak jest Max přepadlý a podle sevřených rtů a vrásek na čele poznal, že jeho milého vychovatele trápí těžké starosti. Bystrý chlapec uhádl, o čem Max tak hluboce přemýšlí. Jistě se obviňuje, že chlapce dost pečlivě nehlídal a nechránil a vyčítal si nyní, že pošetile důvěřoval Felipovi a že se dost rázně neodhodlal k návratu, dokud byl čas.

Všechno to Carlos správně uhádl, ale nepochopil, že Maxe trápí zodpovědnost a obavy z výčitek, jichž se mu právem dostane od přísného dědečka chlapcova a od Carlosových rodičů.

"Nehleďte tak smutně, pane Maxi," promluvil chlapec, a když se Max nad něho nachýlil, chytil ho Carlos kolem krku a šeptal horoucně: "Není to vaše vina, že jsem nemocen. Sám jsem vinen, protože jsem poslechl Felipa a ne vás. A já vás mám tak rád a má nemoc se zhorší, budete-li smuten." Max políbil chlapce na bledé čílko a usmál se.

"Nejsem smuten," pravil, "jen chvilkové starosti mne přepadly a lítost, že dnes nebudete moci s námi na lov, Carlosi."

"Ne, dnes nepůjdu, cítím, že jsem sláb, ale slibuji vám, že se uzdravím a potom půjdeme spolu na hon každý den. Jen abychom už byli doma! Nyní, prosím, pošlete mně sem Pedra."

"Do večera dojedeme k řece, kde čeká parník," odpověděl Max, aby chlapce potěšil, "pan Zimmer to řekl, a než dojedeme do dědečkovy estancie, budou nás tam již očekávat vaši milí rodiče a seňorita Isabela."

"Těším se na ně nesmírně," vzdychl chlapec, "ale nebude to radostné shledání. Dědeček se velmi zarmoutí a rozhněvá." Příchod páně Hugonův přerušil trapnou rozmluvu. Pan Hugo tvrdil, že průběh nemoci je pravidelný a těšil Carlosa, že brzy bude zdráv, po chvilce však se prozradil, že vlastně přišel pro přítele Maxe.

"Předjedeme karavanu na koních," pravil, když s Maxem vycházel z vozu, "tím získáme mnoho hodin, než k nám karavana dojede a zalovíme si na březích řeky." "Hned budu připraven, jen pošlu Pedra ke Carlosovi," odpověděl Max.

Také lapači zvěře osedlali si koně a po půl hodině cválala lovecká výprava, provázena psy, kteří stačili koním v běhu.

Za tři hodiny dorazili lovci k potoku, kterým se líně ubíraly kalné vody k řece.

"Vyhledáme si volné prostranství, kdež uvážeme koně na dlouhé provazy, aby se mohli pást ve stínu, a prozkoumáme břehy potoka i řeky pěšky," navrhoval Hugo a rozeslal lapače vpravo a vlevo, aby travnatou lysinu vyhledali.

Lesní půda měkla pod kopyty koní, což prozrazovalo, že jsou na blízku bažiny a že je třeba opatrnosti. Také rostlinstvo dosvědčovalo, že jeho kořeny utkvěly v humusové půdě, protože se honosilo širokými, tmavě zelenými listy a tuhými, vysokými stvoly. Vpravo ozvalo se volání, a když lapač i zahvízdal, odpověděl mu pan Hugo a ujížděl směrem, odkudž se volání ozývalo.

Po pěti minutách octli se jezdci na savaně, obklopené lesy.

Bujná a svěží tráva lákala koně, kteří se již nyní shýbali, a když jim jezdci sňali sedla a zbavili je udidel, chutě se pásli.

Lapači uvázali koně u kmenů stromů tak daleko, aby se vzájemně nezapletli a pospíchali za lovci, které vábili psi

horlivým hledáním a tichým kňučením.

Psi se nemýlili, protože když doběhli k sítinám, vzneslo se z mělké vody hejno kachen. Čtyři rány zahoukly rychle po sobě, a když se z hejna zřítilo půl tuctu ptáků, nemohl nikdo tvrditi, čí to byly rány, které srazily po dvou kachnách. Zelené lesklé hlavy, tmavé krky s bílým kroužkem a kávově hnědé hřbety kachen uvedly by do rozpaků i znalce, protože kachen je tolik druhů a tak pestře zbarvených, že je myslivec nesnadno určí, protože myslivci běží především o pečínku.

Psi běželi po vyšlapané pěšině a vybízeli lovce štěkotem do lesa, ale pan Hugo je odvolal.

"Ucítili jste vůni tapíra, chlapíci," pravil psům, "ale nám se nechce dnes vepřového, protože je na ně teplo." Pan Hugo nedomluvil, když třeskla rána a pan Max volal na psy, jelikož mu prý úlovek skočil do vody.

"Co to bylo?" tázal se Hugo, pospíchaje k potoku.

"Šedohnědé zvíře, podobné prasátku," odpověděl Max, který znovu nabil pušku.

Jeden z lapačů viděl, že zvíře bylo zasaženo, doběhl k vodě a bodl, ale už tu byl Pluto a vrhl se na zvíře.

"Nikdo tě nevolal," plísnil ho lapač, "teď už si kořist vylovím sám," a skutečně vytáhl z vody zavalitého vepříka.

"Je to anta," řekl, "a vezměte si ji s sebou, když ne právě pro maso, tedy pro kůži na řemeny."

"Je to dobromyslné a placké zvíře," poučoval Hugo Maxe, "a jaguáři si na něm rádi pochutnávají. Zastřelil jsi patrně samečka, protože samička je dvakrát větší." Psi již zase odběhli a lovci pospíchali za nimi.

Velcí ptáci, přilétající ze severu, snášeli se za dlouhé pruhy rákosin. Hugo tvrdil, že jsou to labutě a že řeka s mělkými zátokami a bažinami jest již velmi blízko.

Psi vyhnali opět hejno kachen, ale lovci na ně nestříleli, protože jejich pozornost upoutal veliký hnědý dravec, který dorážel na vodu, třepetaje mohutnými křídly. Patrně se snažil ulovit rybu. Na neštěstí pro lovce byl z dostřelu, a když uchvátil kořist, vznesl se těžce a zaměřil k lesu. V mělké zátoce za řekou spatřil Max velké hejno růžových plameňáků, kteří nejevili strach. Někteří se brodili vodou, kdežto jiní probírali si dlouhými zobáky peří na zádech.

Lovci je neplašili, nýbrž ubírali se po břehu směrem po proudu řeky, ale museli si často zacházeti, protože buď křoviny, buď rákosiny nebo veliké louže překážely jim v pochodu. Kachen a sluk bylo všude hojně, také dlouhonohé cariamy ubíhaly po měkkém blátě před psy, kteří moudře ustoupili, když se bořili do bahna.

Velké a ošklivé žáby válely se v blátě a Max se hlasitě smál želvám, pracně veslujícím ve vodě, když je psi poplašili.

"Bylo by velmi příjemno, kdybychom se mohli vykoupat," mínil Max, ale Hugo ho varoval.

"Dno je bahnité," pravil, "a jistě jsou tu pijavice, vodní hadi a ještěři. Nalezneme-li místo s písčitým dnem, vykoupáme si aspoň nohy." Lesní pampa nebyla příliš velká a za půl hodiny stočila se řeka opět do lesa. Stromy stály tu sice řídce, ale vyrostly do obrovských rozměrů a ty, které vyrostly v měkkém břehu, nakláněly se povážlivě nad řeku, nemohouce se kořeny v měkké půdě udržeti. Lovci postupovali opatrně, protože je lapači upozornili na zvláštní a protivný zápach a bedlivě prohlíželi nakloněné stromy.

Náhle se jeden z lapačů zastavil a rozhodnými posunky žádal, aby stanuli a podrželi psy.

"Anakonda na starém stromě," šeptal a rychle sňal svitek provazů z ramene. Také jeho přítel tak učinil, a když mu první lapač ukázal odumřelý kmen, nad řeku nachýlený, kývl jen hlavou a potom pospíchal, aby v oblouku obešel hada a přiblížil se k odumřelému kmeni s druhé strany.

"Což chce lapač chytit hada lasem?" zeptal se šeptem Max.

"Ovšem, jen buď ticho a uvidíš krásnou práci," odpověděl Hugo a držel netrpělivé psy za obojky.

Když lapač nesl v rukou provaz a opatrně odcházel, pobídl Hugo Maxe, aby se plížil pomalu za lapačem.

Tak postoupili asi deset kroků, tu spatřil i Max obrovského hada, který se držel tělem, v kotouč svinutém, tlustého kmene, avšak asi třetinou těla visel nad vodou a číhal. Lapač se přiblížil asi na třicet kroků a snažil se proplížiti se k řece, aby vržený provaz za nic nezachytil, náhle se rozkročil, rozmáchl se paží a vymrštil provaz. Max již viděl lapati koně lasem, ale že by se mohl tak lapit i had, netušil.

Provaz švihl a jako bleskem se otočil za hlavou hadovou ve smyčku, kterou lapač silným trhnutím přetáhl. Ale v témž okamžiku přiletěl i druhý provaz a sevřel rozvinující se kotouče hadova těla. (Lapači nyní hady omamují.)

"Hurá!" vykřikl pan Hugo a pustil psy, protože věděl, že se sice zvědavě poženou k hadovi, ale že uctivě ustoupí, jakmile poznají, že je to plaz.

Oba lapačové spojili zatím své úsilí a táhli hada opatrně z kmene na zemi. Kdykoliv se had zkroutil, zadrhl lapač ostřeji smyčku na jeho krku.

Nyní teprve viděl Max, jak ohromná jest anakonda!

Ulovený had, na hřbetě tmavě olivový, s bledě žlutým břichem, posetým červenavými skvrnami a na bocích s kruhovitými černými oky se žlutým jádrem a s čarami na hlavě, běžícími od očí k temeni hlavy, měřil jistě sedm metrů a uprostřed byl tlustý jako kláda. Bývají však i delší jedinci.

"Domníval jsem se, že chcete hada živého," pravil Max, když hrůza a překvapení minuly.

"Jistě chceme anakondu živou," odpověděl lapač, "a tento chlapík je až příliš živý, proto musím každou chvilku obojek přitáhnout."

"Vždyť ho uškrtíte," mínil Max.

"Ani zdání! Anakonda vydrží dlouho bez dechu," řekl lapač a vybídl druha, aby vyhledal koně a dojel ke karavaně se zprávou o lapené kořisti.

Druhý lapač nezbavil hada provazu, nýbrž uvázal jej ke kmeni, a když se Max divil této opatrnosti, smál se Hugo a pravil:

"Naši chlapci se obávají, aby jim anakonda neutekla do vody, proto ji zde bude lapač hlídat, než sem soudruzi přivezou bednu a chlapíka do ní naloží. V této bedně popluje až do Evropy, kde ji pan Hagenbeck se vší poctou a s velkou radostí uvítá.

Je však čas, abychom jeli také k přesnídávce, ale vám tu bude dlouhá chvíle," dodal, louče se s lapačem.

"Eh, což na tom," odpověděl lapač, "cigarety mám, a bude-li anakonda tuze vyvádět, vpálím jí kouli do hlavy, mého koně vezměte s sebou." Lapač pohladil svůj revolver a potom potrhnuv z opatrnosti provazem, zapálil si cigaretu, ale po odcházejících lovcích se ani neohlédl. Jemu nebylo v pralese smutno.

Lovci zastřelili ještě sluku a párek kachen, než se vrátili ke koním.

"Manuel nám ušetřil práci," pravil Hugo vida, že se na mýtině pasou jen dva koně.

Na zpáteční cestě ke karavaně, která jistě urazila již dvacet kilometrů východním směrem, bavili se přátelé hovorem o velikém plazu.

"Anakonda je vodní hroznýš," vypravoval Hugo, "a protože má uzavřitelné nozdry, může žíti na dně řeky v hloubce, ale vylézává také na břeh, aby se vyhřívala anebo aby mohla pozříti ulovenou kořist. Chytá ryby, bahenní savce, nepohrdne však ani slípkou, kachnou, ba ani štěnětem. Obyvatelstvo nenávidí anakondy a není divu, že obrovský had, plující jako obrovský úhoř v proudu řeky, dovede nahnati strachu i nejodvážlivějšímu lovci nebo rybáři. O jejím zápachu ses sám přesvědčil, páchne vždycky nejsilněji, když zažívá."

"Nejpodivnější mně je," pravil Max, "způsob, jak lapači chytili anakondu."

"Nevím o jiném způsobu, chceme-li lapiti hada živého," odpověděl Huga, "protože had zahyne v zajetí snadno i po malém poranění. Běloši se naučili chytati hady od Indiánů, a sám jsem viděl, jak Indiáni nastavili silná oka na otvor skrýše, v níž přebýval obrovský hroznýš královský. Podle uhlazené půdy poznají domorodci, že had je ve svém brlohu a potom nalíčejí na něj oka jako na zajíce, ale tak obratně, že had může prostrčiti okem jen hlavu, nikoliv však provléci tělo."

"Obávám se, že se anakondě nebude líbit v bedně," žertoval Max.

"Jistě ne a proto bude po příjezdu chňapati jako pes i po stínu, ale upokojí se, až dostane potravu a hojnost vody. Také zde ji každý nenávidí, protože navštěvuje i plantáže a loupí i domácí zvířata. Někteří domorodci jedí její maso a tlustou její kůži vydělávají, ale ta jest také jistě jediné, čímž plaz platí za své mnohé špatné skutky."

"Je oprávněným členem přírody jako každý jiný tvor," pomyslil si Max, "a jen hrabivý a sobecký člověk oceňuje a posuzuje tvory podle toho, má-li z nich užitek či škodu," ale nepronesl své myšlenky nahlas, protože by se mu byl Hugo vysmál. Hugo byl lovec a posuzoval všecky tvory ze stanoviska loveckého.

Přátelé se velmi opozdili, avšak když dorazili ke karavaně, užívající poledního odpočinku, nedostalo se jim ani výčitek, ani pokárání, protože pan Zimmer vydal se s lidmi k řece, aby byl přítomen ukládání anakondy do bedny. Carlos však na ně čekal netrpělivě a dychtivě naslouchal Maxovu líčení o lapení obrovského hada. Držel Pedra za ruku a při dramatických scénách se přesvědčoval, zdali i Pedro pozorně poslouchá.

XIV. OPĚT DOMA

Karavana se zdržela a proto dorazila k řece teprve v poledne příštího dne.

Jak se podivili naši přátelé, když spatřili na řece parník a pět vlečných člunů, připoutaných u břehu.

Na každý člun vjely tři vozy i s potahy a menší bedny byly složeny do trupu parníku, kdežto na palubě dopřáno bylo místa klecím s drobnými zvířaty, jež vyžadovala zvláštní péče.

Carlos, Max, Hugo a Pedro vystoupili na palubu, kdež je uvítal kapitán Smith velmi laskavě. Jindy přísný a málomluvný kapitán byl dnes vesel, protože se dočkal po dlouhém čekání výpravy a brzy zdvihne kotvy.

Na břehu zůstali jen lapači, jejich pomocníci a pan Zimmer, který jim vyplácel mzdu. Pan Zimmer byl jistě muž spravedlivý, protože volání "na shledanou!" a mnohá přání dokazovala, že všichni pomocníci páně Zimmerovi byli spokojeni. Obdrželi smluvenou mzdu a dary v pustině tak vzácné a potřebné.

Siréna zahoukala a ozvěna vrátila dvakrát ječivý zvuk také jako znamení loučení. Řetězy hlomozily, kladky zaskřípaly, a když se kotva vynořila z vody, zavrtěl se parník jako kachna na vodě, ale obratní plavci přinutili parník k běhu, jako jezdec nutí koně. Chuchval kouře vyrazil z komínů, siréna ještě jednou zaječela a všichni naši přátelé, opřeni a roubení, mávali "klobouky, loučíce se naposled s lidmi, kteří zůstali na břehu a hleděli za parníkem, jenž za sebou vlekl řadu člunů a ujížděl po proudu.

Naši přátelé si nepomysleli, že se budou takto vracet z lovu, bez kořisti, bez pušek a bez Felipa, avšak byli přece spokojeni, že unikli hroznému nebezpečenství.

Rozmlouvali nyní často a minulých událostech. Na palubě pod plátěnou střechou cestovalo se mnohem pohodlněji než na koních nebo v uzavřených vozech. Vzduch nad vodou jest vždycky chladnější než nad pevnou zemí a větřík, způsobený rychlou jízdou, jest mnohem příjemnější než těžké a hnilobné výpary pralesa.

Pracovitý pan Zimmer nezdržoval se nikdy dlouho na palubě, nýbrž odcházel ihned po snídani do své kajuty, kde psal mnoho dopisů a účtů anebo pořádal své zápisky, které po návratu do Evropy dobře prodá časopisům, aby je tiskem tlumočily čtenářům, kteří nikdy do pustin nezavítají.

Carlos prodléval celé dni na palubě a odpočívaje v křesle, naslouchal hovoru svých věrných přátel.

Max, Pedro a Hugo ho nikdy na dlouho neopouštěli, a když se radili, jakým opatrným způsobem bude nutno Carlasovu dědovi a rodičům vylíčiti úžasné události, usmál se Carlos laskavě a řekl:

"O nic se nestarejte drazí, povím dědečkovi a rodičům všecko sám. Ale pan Hugo nás nesmí opustit, moji rodiče a dědeček by mně nikdy neodpustili nevděk." Carlos se bezděčně dotkl otázky, o které Max a Hugo již rokovali. Výprava páně Zimmerova byla skončena. V Buenos Aires naloží pan Zimmer úlovky na veliký parník a odpluje s nimi do Evropy, zaplatí a poděkuje sice lovci, ale Hugo si musí hledat jiné zaměstnání. Hugo si ušetřil ovšem slušné jměníčko, ale to by nestačilo k pohodlnému životu bez práce.

"Zmiňujete se o vděčnosti, milý hochu," odpověděl Hugo Carlosovi, "já však nechci o ní slyšet. Nevím nic o svých zásluhách, vykonal jsem jen příkaz opatrnosti, když jsem šel vypátrat, co znepokojilo psy. Byla to jen šťastná náhoda, jinak nemohu příhodu v oné noci nazvat."

"Přijměte aspoň díky mých milých a pozvání jako milý host," pravil Carlos, a Pedro s ním horlivě souhlasil. Když i Max dokazoval, že si Hugo musí odpočinout a vylíčil sice hrdou, ale nejvýše pohostinnou a šlechetnou rodinu dona Fernanda, svolil Hugo, že doprovodí své milé společníky až na estancii a na čas tam pobude jako host.

"Ale co psi?" vzpomněl si náhle, "od těch se neodloučím a nemohu přece přijíti do estancie se svým zvěřincem!"

Carlos se usmál: "Protože vy, pane Hugo, odmítáte všecky zásluhy o naše zachránění, přiřkneme je tedy psům a uvidíte, jak budou uvítáni, až to na ně prozradím."

Pluto a Caesar leželi u nohou chlapcových, a když se chlapec k nim shýbl, aby je pohladil, zaklepali ocasy na podlahu paluby, jako kdyby jeho slovům rozuměli.

Parník ujížděl někdy rychle, jindy pomalu a opatrně a ráno a v poledne musel zvolnit jízdu tak, aby hlídači a krmiči zvěře na člunech mohli na loďce připlout k boku parníku a vyšplhat na palubu, protože pan Zimmer dbal na to, aby všecko mužstvo společně snídalo a obědvalo.

Tlustý Friedrich, kuchař, nevzdal se ani na parníku svého práva a svých povinností, protože lodní kuchař neznal chuť členů výpravy.

Po řece Vermejo ujížděl parník rychle, až zakotvil u pevnůstky Roca, avšak zdržel se jen hodinu, aby se mohl pan Zimmer rozloučit s místním velitelem. Protože parník plul i za noci, dospěl příštího dopoledne do Paraguaye a právě v poledne přistál v Corrientes, kde se cesty poutníků dělily. Max, Carlos, Hugo a Pedro zde musí vystoupit, kdežto pan Zimmer popluje se svými pomocníky a s hojnou kořistí dále k moři.

Loučení je vždycky smutné. Pan Zimmer zůstal očitě klidný, ale když k němu přistoupil Carlos a děkoval mu za své i svých průvodců zachránění a za všecky laskavosti tak šlechetně projevované, objal pan Zimmer chlapce a dvakrát ho políbil. "Jste statečný a výborný hoch," pravil při tom, "a nepochybuji, že z vás bude pravý muž. Vyřiďte svým milým rodičům ode mne pozdravy a ujištění, že co jsem učinil, učinil jsem s radostí, protože toho všichni zasluhujete."

"Kdybyste mohl k nám!" vydechl Carlos.

Vážný pan Zimmer se zasmál: "Nescházejí se hory s horami, ale lidé s lidmi. Kdož ví, kdy vás překvapím. A proto vám přátelé, neříkám sbohem, nýbrž na shledanou." Také kapitán Smith oblíbil si naše přátele a slíbil návštěvu Carlosových rodičů: "Já tu se svou skořápkou jezdím po řece už dvanáct let a mívám také prázdniny a těch jednou s vámi užiji u vás." Kdyby nebyl měl Hugo kufry a vaky, byli by naši přátelé vystoupili na nábřeží jako žebráci.

Pluto a Caesar radostně štěkali, jakmile ucítili pevnou zemi pod nohami, ale hned nato usedli ke kufrům a vakům, aby je hlídali, než jejich pán vyhledá a najme nosiče.

Pedro žádal, aby pan Hugo přenechal všecky starosti jemu a když vyslechl slib, že se nikdo z přístaviště nevzdálí, odešel rychle do města.

Po odchodu Pedrově vzpomněl si Max, že by měl v Corrientes využitkovat příležitosti a doprovodit Carlosa k lékaři.

Hugo tento úmysl schválil a slíbil, že zde počká, až se všichni navrátí.

Carlos neměl ovšem chuť, ale podrobil se radě zkušenějšího Maxe a šel s ním hledat lékaře. Již v nejbližší hlučné ulici našli tabuli hlásající, že MUDr. Jacobo Seipanti ordinuje od osmi do tří a protože do druhé hodiny chybělo ještě asi dvacet minut a většina pacientů byla obsloužena, přijal doktor Seipanti velmi ochotně návštěvníky, ale mnoho Carlosovi nepomohl. Předepsal mu sice lék, důtklivě však Maxovi radil, aby odvezl svého svěřence do hor, protože čistý horský vzduch jest nejlepší lék.

"Mnoho pohybu v horách a přiměřená strava vykonají své dílo dříve a důkladněji nežli léky," pravil moudrý muž a za svou radu přijal nepatrný honorář, kterého se však chtěl vzdát, když se dověděl, že Carlos je vnuk dona Miguela Mendozy.

"Znám velmi dobře a dávno vašeho ctihodného dědečka, dona Miguela Mendozu, protože dojíždívám občas do jeho estancie, kdykoliv je mé pomoci potřeba." Když se Max vrátil s Carlosem na přístaviště, stál zde již povoz a dupali tu dva osedlaní koně.

Pedro našel snadno v městě známé občany, kteří se předstihovali v ochotě, aby mohli posloužit členu rodiny dona Miguela Mendozy, protože věděli, jak se umí velkomyslně stařec odvděčovat.

Pedro vybízel společníky k rychlému odjezdu. Kufry a vaky byly naloženy na vůz, a Carlos musel usednouti vedle Pedra, který držel bujné koníky na uzdách. Max a Hugo vsedli na koně a následováni psy, klusali za lehkým povozem, jejž Pedro obratně řídil postrannímí ulicemi, aby co nejdříve vyjel z města.

Ačkoliv neuplynulo příliš mnoho času od příjezdu Carlosova a Maxova na estancii dědovu, přece se zdálo Carlosovi, že projíždí krajinou poprvé. Teprve k večeru, když se blížil k estancii, poznával skupiny stromů, lány polí a ohrady pro dobytek.

Přesto, že Hugo vykřikoval překvapením a dorážel na Maxe četnými otázkami, stával se Max zamlklejším, čím více se blížili k estancii "Estrelle".

Když už byly budovy estancie v dohledu, vyrazil ze skupiny vzrostlých stromů, pod nimiž bylo lze viděti střechy kolen a stájí jezdec, který se rozjel přímo proti přijíždějícím hostům.

"To je dědeček!" vykřikl Carlos, "poznávám ho podle grošovatého koně, na jiném nejezdí." Carlos se honosil bystrým zrakem a po dvou či třech minutách nepochyboval už ani Max, ani Pedro, že jim cválá vstříc don Miguel Mendoza.

Také starcův zrak byl dosud výborný, protože už z dálky poznal Maxe a Carlosa. Netrpělivý don Miguel nezmírnil cval a zastavil koně teprve u povozu.

"Carlosi! pane Maxi! Pedro! Co to znamená?" zvolal, ale ihned vrozená zdvořilost přemohla trapnou zvědavost a don

Miguel mávl kloboukem a vítal Hugona poklonou a ujišťoval ho, že bude šťasten, zavítá-li host pod jeho střechu.

"Všecko ti povím, drahý dědečku," pravil Carlos, "ale dříve mě obejmi a dovol, abych tě políbil." Stařík se nahnul v sedle ke vnukovi, který objal dědečka kolem krku a zlíbal mu tváře.

"Chlapče, tys churav," pravil děd, když se opět vzpřímil, "proč sedíš na voze a ne na koni? Kde je Felipe? Tuším, že není všecko v pořádku."

"Všecko ti povíme, dědečku, ale nejdříve poděkuj za mne panu Hugonu Wandererovi, který nás zachránil, když bylo nebezpečí největší."

"Pane," pravil don Miguel, "můj vnuk mne vybízí, abych vám poděkoval a příčina toho není jistě nepatrná, ale ať je to cokoliv, děkuji vám a vynasnažím se, abych vám svou vděčnost dokázal skutky." Hugo přijal podávanou ruku, ale odmítal díky a omlouval svůj příchod tím, že nemohl nesplnit přání Carlosa a přítele Maxe, aby je provázel.

"Zasluhujete pane, jen chvály za to, že jste jejich pozvání přijal," odpověděl don Miguel, ale hned dodal: "Pane Maxi, Pedro, proč mlčíte? Ptal jsem se, kde je Felipe."

"Pan Max a Pedro mlčí, dědoušku proto, že jsem je o to prosil," řekl chlapec. "Chci ti všecko sám vypravovati, protože by pan Max i Pedro zamlčeli, s jakými obtížemi zápasili a jak se pro mne obětovali. Felipe zde není a již nikdy nepřijde.

Nyní však prosím dědoušku jeďme domů, pociťuji chlad. Až mne uložíš do postele, podáš mně sám čaj a usedneš vedle mne, všecko ti podrobně povím. Chci, abys věděl všecko dříve než tatíček, matinka a Isabela."

"Jsou u sousedů na návštěvě," pravil don Miguel. "Když jsem viděl mračno prachu, domníval jsem se, že se vracejí, ačkoliv je očekávám mnohem později."

"Ach, to je dobře, dědoušku," řekl Carlos, "že budeme dříve doma, než se vrátí, aspoň neuvidí náš žalostný návrat a ty, dědoušku jim povíš, co uznáš za dobré, aby se nepolekali a nermoutili." Don Miguel podíval se zdlouha na vnuka a pomyslil si, že chlapcova rada je moudrá, pobídl grošáka do klusu a ostatní ujížděli za ním.

Za hodinu seděli Max a Hugo u večeře sami. Libovali si, že je lázeň velmi osvěžila a že čisté prádlo a lehounký oděv přispívají znamenitě k pohodlí. Museli večeřet sami a rádi omluvili dona Miguela, který skutečně uložil Carlosa do postele ve svém pokoji a nyní pozorně naslouchal chlapcovu vypravování o zradě Felipově, o utrpení v pralese a o podivuhodném zachránění.

Jak podivno! Až z Evropy museli se přeplaviti mladí cizinci, aby donu Miguelovi zachránili nejdražší poklad - jeho vnuka, a Felipe, jemuž don Miguel byl po všechen život dobrodincem, dopustil se nejčernější zrady, za kterou byl vzápětí tak krutě potrestán.

Don Miguel byl právě tak hrdý jako všichni argentinští starousedlíci a proto tím více trpěl. Byl poděšen nebezpečenstvím, jež hrozilo milovanému vnukovi, avšak byl také smrtelně uražen nevděkem Felipa a jeho pomocníků. Přísahal si, že hned zítra se vydá do Corrientes a vynutí přiznání z Tocanta i kdyby ho měl mučiti.

Avšak právě tak, jako don Miguel nenáviděl zrádce, tak nesmírně byl vděčen všem věrným a oddaným přátelům Carlosovým.

Když chlapec usnul, vyvinul stařec opatrně svou ruku z ruček vnukových a tiše odešel do jídelny, kdež zastihl oba mladé muže, kteří vzpomínali na svůj život ve Vídni.

"Pane Maxi, a pane Hugo, vím všecko," pravil don Miguel, když usedl k mladým mužům. "Podejte mně ruce, abych vám je mohl stisknouti a stiskem vyjádřit více než slovy. Nikdy se vám dost neodměním, ani kdybych vám nabídl svůj statek i svá stáda, ale splním všechna vaše přání. Jste členy mé rodiny a zůstanete jimi vždycky." Don Miguel byl dojat, na chvilku se zamlčel, ale potom opět řekl: "Nepřišel jsem vám jen poděkovati a pronášet sliby, nýbrž přišel jsem též, abych vás požádal o pomoc. Rodiče Carlosovi dovědí se ode mne jen o části utrpení, nic o Felipově zradě a smrti, nic o přepadení Indiány, a proto prosím vás, zmiňujte se jen o menších nehodách a o šťastném setkání s loveckou výpravou. Carlos jen přechodně ochuravěl, nebyli jste oloupeni, a vaše úlovky se zkazily horkem, proto jste se jich zbavili. Nepřemlouvám vás pánové ke lži, pravda vyjde časem najevo, avšak v prvních dobách musíme šetřit citů rodičů a sestřičky Carlosovy. Carlos mně řekl, že jste, pane Maxi, vyhledal lékaře, děkuji vám za tuto starostlivost a zachovám se podle lékařovy rady.

Snad i vám bude milo vydat se na můj statek pod horami, kde vám sice nemohu nabídnout takové pohodlí jako zde, ale kde nabízí sám kraj mnohá a vzrušující dobrodružství.

Dobrou noc pánové, Pedro vás uvede do vaší ložnice, ale znovu prosím, zítra, až vás sevře Carlosova rodina do svého kruhu, neporaňte milující srdce!" Max i Hugo ochotně slíbili, že rádi vyhoví přání páně Miguelovu a poděkovavše za dnešní pohoštění, odcházeli za Pedrem, aby si odpočinuli. Hugo nešel hned spát, nýbrž ještě dlouho pokuřoval a několikrát podezřívavě a s úsměvem pohlížel na odestlanou postel, a když se ho Max tázal, proč obchází postel jako horkou lázeň, žertoval pan Hugo: "Víš, hochu, už tak dávno jsem nespal v pokoji a v posteli, že se bojím, abych se v ní neudusil."

"Jen směle Hugo, jen směle do ní, ale prosím, abys zavřel dříve okno. Zde nejsou sice moskyti, ale jsou zde mouchy, které nejsou o nic příjemnější, když spáče ráno budí." Oba přátelé usnuli dříve, než se rodiče Carlosovi s dcerkou Isabelou vrátili z návštěvy do ztichlé estancie "Estrelly".

XV. RŮZNÉ ZPRÁVY

Max a Hugo zvykli si vstávat poměrně časně, ale přesto, že druhého dne zaspali do osmi, přesvědčili se záhy, že rodina páně Hervéova ještě spí, a Pedro jim oznámil, že mohou snídat v zahradě, kde je po ránu velmi příjemno. V rozsáhlém domě bylo ticho, jež nerušili ani služebníci, protože chodili buď bosi, nebo ve slaměných sandálech. Mladým

mužům chutnala bílá káva s čerstvě upečenými koláčky velmi dobře, a když od Pedra zvěděli, že se rodina páně Hervéova neobjeví před desátou a že don Miguel odjel časně do Corrientes, rozběhli se mladí přátelé dále do zahrady, ve které rostly krásné stromy a keře a v níž bujely nejkrásnější květiny, přenesené sem jednak s pamp, jednak z lesů.

Tisíce růží vydechovaly příjemnou vůni, která se mísila s vůní oranží, meruněk a broskví, jež Argentiňané tak horlivě pěstují.

Don Miguel Mendoza prožil na estancii déle než půl století a snad by se z vrozené lhostejnosti nestaral o zahradu a sad, ale protože jeho zeť, don Fernando Hervé, zařídil si své sídlo pansky, proto se i don Miguel Mendoza nedal zahanbit a okrášlil svou estancii, jak bylo lze. Na polích dona Miguela se pořádněji silo a oralo, než bývalo v Argentině zvykem, (V nynější době orá na sta parních pluhů úrodnou půdu argentinskou.) a jeho koně i skot byli mnohem ušlechtilejší než stáda sousedů.

Přes všechny tyto zevnější změny panovaly tu staré španělské zvyky. Střídmost, pohostinnost a zdvořilost byly zákonem těchto starých rodin, milujících svou vlast. Starousedlí občané jsou výborní řečníci a horlivě se zajímají o politiku. Služebníci žijí se svými pány v přátelských poměrech, proto jsou svým pánům velmi oddáni a přijímají žalostné i radostné zprávy s účastenstvím jako členové rodiny.

Asi za hodinu vyhledal Carlos své velké přátele v zahradě.

Lék a spánek mu velmi prospěly. Kdyby jeho tvářičky a ručky nebyly tak hubené, nepozoroval by na něm dnes nikdo nemoc.

"Po přesnídávce, až vypovíme tatíčkovi a matince pěkné historky o loveckých dobrodružstvích, vyjedeme si na koních, abych vám mohl ukázat dědečkův majetek," sliboval Carlos a tvrdil, že se cítí dosti silný, aby se na koni udržel.

Max se velmi podivil, když spatřil v zahradě ťuhýky a uslyšel příjemné hlasy pěnkav, ale když se nad růžemi kolíbal ohromný černý motýl se zelenými oky, zapomněl na ptáky a rozběhl se za motýlem.

"Myslím, že vzpomínáš na svá mladá léta, Maxi," smál se Hugo, "a chceš chytit motýla pod čepici. Nech toho brachu, až se ti zachce motýlů, opatříme si na ně síťku."

"Jest již opatřena," zvolal Carlos, "a těším se, že si zde založím pěknou sbírku." Mimo okrasné stromy a keře pěstoval don Miguel ve své rozsáhlé zahradě i užitečné rostliny jako marhaník, (je to keřík s trnitými větévkami. Je to ovocný i okrasný keř s granátově červenými květy. Plody jsou veliké, kulaté tobolky kožovitých stěn. Každá tobolka nese na vrcholu zbytek číšky. Uvnitř jest v pěti odděleních mnoho semen. Osemení je dužnaté, načervenalé a chuti sladkokyselé. Plody jsou buď žluté nebo krvavě červené, velké jako jablko a jmenují se granátová jablka. Je to osvěžující plod, ale naše jablko je lepší.) pepř (šplhavý keř, na němž rostou bobulky, které se sušením scvrknou a zčernají. Květy tvoří klásek nebo hrozníček. Usušené bobulky - pepř, obsahují etherické oleje, palčivý piperin a kořenné pryskyřice.), olivy, fíkovníky, révu a oranže. Když se naši přátelé vraceli k budovám, spatřili na kuřím dvoře mnoho různé drůbeže: slepice, krůty, kachny a zvláště perličky, (První osadníci přivezli s sebou ze Španěl perličky, které se zde velmi rozmnožily a zdivočely, ale dají se znova ochočiti a jsou nejčastější drůbeží v estanciích i v chacrách - menších hospodářstvích), ale nikde husy.

Také tento kuří dvůr byl zařízen z návodu dona Fernanda, protože Argentinci se o drůbež mnoho nestarají.

Hlas zvonu volal k přesnídávce, a proto naši přátelé pospíchali na verandu, kde byl již stůl prostřen. Došli právě, když don Fernando uváděl donu Estrellu ke stolu. Argentinci jsou vůči dámám velmi zdvořilí, a i manžel prokazuje manželce všecky pocty jako cizí dámě.

Seňorita Isabela se opozdila, protože spatřila přicházejícího Carlosa s Maxem a Hugonem a místo ke stolu rozběhla se jim naproti.

"Ach, můj milý, můj drahý!" volala, "nemohla jsem se tě ani dočkati." Objala bratříčka a políbila ho na obě tvářičky, potom se uklonila pánům a jako velká dáma přijímala jejich pozdravy a poklony, avšak hned nato zapomněla na přísnou etiketu (společenský mrav), přitočila se k panu Maxovi a stisknuvši jeho paži, šeptla: "Ach, jak jsem ráda, že jste již doma." Pan Hugo byl ostřílený chlapík, který nepodléhal rozpakům. Dovedl sice v pravý čas vystoupiti, ale když ho uchopil Carlos za ruku a představil ho svým rodičům jako dávného přítele seňora Maxe a svého ochránce, získal pan Hugo poklonou i zdvořilým pozdravem dobré mínění jak dona Fernanda, tak i dony Estrelly.

"Žehnám šťastné náhodě," pravil Hugo, ",že mohu pozdraviti šlechetnou matinku a vznešeného otce svého mladého přítele, s nímž jsem se potkal v pralese na honbě. Přijal jsem pozvání vašeho roztomilého syna na estancii jen proto, abych vám mohl blahopřáti k junákovi a tak statečnému a bystrému lovci." I nejprozíravější a nejklidnější rodiče slyší rádi chválu svého dítěte, vyslovuje-li ji však mladý, hezký a energický muž, jehož chování a řeč prozrazují gentlemana, je chvála tím příjemnější.

"Jste vřele vítán pane, a naše štěstí bude rozmnoženo vaší dlouhou přítomností," odpověděl don Fernando a stiskl ruku Hugonovu.

"Poznávám z hlasu Carlosova, jak si vás váží seňore, a jak vás miluje," řekla dona Estrella laskavě, objímajíc synka, "proto se nedivte, že i naše srdce pospíchají vám radostně vstříc. Tvoji přátelé jsou moji přátelé, viď Carlosi?" Potom pokynula na křeslo vedle sebe a pan Hugo uhádl, že je nabízí jemu, proto se s úklonou posadil.

Don Fernando zlíbal synka, potřásl několikrát rukou Maxovou a když se ohlédl a viděl, že pan Hugo byl přijat paní domu na milost, požádal Maxe, aby také usedl ke stolu, sám však zaujal místo poslední.

Max si nemohl vybírat, protože Carlos ho držel za levici a Isabela nepopošla, dokud Max neusedl uprostřed, takže pro ni zbylo místo po jeho pravici.

Argentiňané se neostýchají mluvit před služebníky, proto museli se naši přátelé hned při jídle zpovídat. Bylo zřejmo, že si Carlos upravil svou povídku, aspoň v hrubých rysech, a pan Hugo dovedl ji tak obratně doplňovati v podrobnostech, že se jevila velmi pravdivou.

Rodičům ovšem neušlo, že Carlos zhubeněl, avšak dostalo se jim vysvětlení uspokojujícího. Vlhký a horký vzduch

pralesů nesvědčil Carlosovi, ba trápila ho i horečka, avšak změna vzduchu všecko napraví.

Carlos a Hugo dopřávali také Maxovi příležitosti, aby doplňoval jejich líčení a vzpomínky, ale Max uměl nejméně lhát a velmi silně se zardíval. Na štěstí neptal se nikdo na Felipa, ale jak dona Fernanda, tak i jeho choť zajímalo dávné přátelství Maxe a pana Hugona Wanderera a ještě více podivuhodná náhoda, která je svedla v cizině a v pralese.

Pan Hugo dovedl i to vysvětliti. "Společná touha po cizině a po dobrodružstvích dovedla nás až do Jižní Ameriky," vypravoval pan Hugo rozmarně, "ale v přístavu města Rio de Janeiro jsme se rozešli. Mne lákal život lovců zvěře, kdežto můj usedlý přítel Max odplul až do Argentiny, aby si vyhledal klidné zaměstnání v Buenos Aires, nebo na některé estancii.

Měl jsem štěstí, že jsem se brzy seznámil s vůdcem výpravy Hagenbeckovy, panem Zimmerem, který mně nabídl povolání a práci lovce zvěře. Protože naše výprava tíhla stále k jihu a náhoda vedla vašeho synáčka a přítele Maxe k severu, bylo naše setkání skoro přirozené. Zeměkoule je malá pro tuláky, a proto se jejich cesty často zkřižují." Hugonova povídka líbila se doně Estrelle i seňoritě Isabele, ale don Fernando byl by jistě žádal vysvětlení některých "náhod", kdyby nebyl pochopil, že ho Max očima žádá, aby nyní poshověl.

Po přesnidávce přiznal se Carlos, že svým velkým přátelům slíbil vyjížďku po dědečkových pozemcích, a když seňorita vyslovila přání, že by s nimi také ráda jela, odepřel don Fernando svolení a pravil: "Nyní je příliš horko a vaše společnost jest nám příliš milá, takže vás nemůžeme propustit." Doně Estrelle bude zajisté milá buď rozmluva nebo hra a za to vám slibuji, že se projedeme rádi s vámi, až se vzduch ochladí. Mimo to bych se rád dočkal návratu dona Miguela, o jehož odjezdu vám Pedro zajisté řekl jako nám." Max i Hugo věděli již dobře o vášni Španělů, kteří považují čas mimo hru strávený, za promarněný. Společnost zůstala tedy na zastíněné verandě a don Fernando sám se postaral, aby Pedro přinesl karty a šachy, uchlazené nápoje a nezbytné cigarety.

Don Miguel se vrátil teprve po druhé hadině z Carrientes a zastihl společnost na verandě, dosud hrající.

Ačkoliv přicválal v nejprudším slunečním žáru, nebyl přece příliš zemdlen a vyčerpán. Jeho snědý obličej a opálený krk leskly se sice potem, avšak ani na pevném kroku, ani na zvučném hlasu nebylo lze poznat únavu.

Don Miguel pozdravil celou společnost dvěma či třemi slovy, avšak padávaje potom ruce cizincům a líbaje vnuka a vnučku, promlouval o různých věcech, jako kdyby odpovídal na různé otázky. Tak se dověděl don Fernando, že v brašnách na sedle jsou došlé dopisy, protože se don Miguel zastavil na poště. Dona Estrella a vnučka Isabela byly upokojeny zprávou, že don Miguel předhonil na cestě modistku nebo švadlenu, která nejdéle za hadinu přijede na estancii, a Carlosovi děd pošeptal, že vybral a koupil nové pušky za uloupené zbraně a že pro ně pošle Pedra s povozem, protože by všecko koupené zboží na koně nenabral.

Na hru již nikdo nepomyslil a protože pro donu Estrellu a pro Isabelu byla svůdnější návštěva švadleny než vyjížďka na koni, odešly rychle do svých pokojů, kdežto Carlos, Hugo a Max se chtěli přestrojit k vyjížďce, ale don Miguel je požádal, aby vyslechli ještě krátkou zprávu o výslechu Tocanta.

"Nechci vás, pánové, dlouho zdržovat," pravil don Miguel, když se přesvědčil, že ho dámy nemohou slyšet, "ale zajisté vás bude zajímat, že se Tocanto přiznal a potvrdil vaše mínění a Felipově zradě, dávno připravované. Tocanto si odpyká vinu několikaletým žalářem, ale protože mně prozradil kmen i jméno vůdce loupeživých Indiánů, postarám se, aby se i jim dostalo trestu. Navštívil jsem také doktora Seipantiho a uposlechnu jeho rady." Don Fernando sice nechápal vše, o čem jeho tchán mluví, ale hrdost mu nedovolovala, aby se tázal, protože věděl, že don Miguel mu nic vážného nezatají.

"A nyní pánové jeďte, musím se poradit s donem Fernandem, než se rozhodneme k činům." Mladí muži se uklonili hostitelům a pospíchali za Carlosem.

Po čtvrt hodině klusali již po tvrdé cestě k západu. Argentinci pěstují koně domácího chovu, zvířata sice malá, ale vytrvalá a velmi učelivá, ale don Miguel pěstoval plemena zvláštní, připomínající vzrůstem a krásou ušlechtilé koně z Andalusie. Nedovolil, aby se jim stříhala hříva a krátily ohony a proto, když koně, většinou bělouši, pádili tryskem a hříva a dlouhé ohony nad nimi i za nimi vlály, podobali se koně letícím bílým plamenům. Na takových koních jeli naši tři přátelé a po dlouhou dobu oddávali se rozkoši divoké jízdy.

První přitáhl uzdu svému koni Max, protože se obával, aby prudká jízda neuškodila Carlosovi, jehož tílko bylo oslabeno nedávnou horečkou, ale Carlos tvrdil, že není unaven.

I za jízdy všiml si Max ohromných lánů pšenice a ječmene, vojtěšky a kukuřice, avšak pampa neměla zdánlivě hranic a veliké hospodářství dona Miguela jevilo se na ohromné planině jako krtčí hromádka na veliké louce, neboť co jsou sta korců obdělané půdy proti tisícům mil savany?

Slunce dosud nevyprahlo traviny do hněda, a skupiny sucholistých keřů a bodláčí nemírnily smutek nad tísnivou pustotou nedohledné roviny, ale všichni tři jezdci věděli, že ještě horší doba nastane v listopadu a v prosinci, až se přeženou přes savany horké větry severní "pamperos" a s nimi přijdou bouře a lijáky.

Carlos změnil směr k severu a po půl hodině spatřili jezdci na obzoru tmavou hradbu pralesů, vnikajících do savany širokými a dlouhými pruhy podél potoků a řek.

Carlos chtěl svým velkým přátelům ukázat velké solné bažiny, prostírající se na severních hranicích dědova statku.

Poušť nemůže působit drtivěji na člověka než tyto bažiny a přece bývá tu za večerů živo, protože sta a sta živočichů touží po soli.

Když se jezdci blížili k estancii, spěchalo již slunce k západu. Na obloze nebyl sice ani mráček, avšak její zbarvení lákalo zraky jejich a pohled na zmírající den naplňoval srdce jejich melancholií. V nadhlavníku byla obloha dosud kobaltově modrá, ale čím více se nížila, tím světlejší se zdála a přecházela v barvu zelenou. Rudohnědé mlhy smazaly obzornici, ale nemohly zastříti zlatožlutý pruh a proto vyslaly své voje na rovinu a zahalily ji tmavě fialovým pláštěm. Zavál větřík a náhle se tak ochladilo, že jezdci pobídli koně do klusu.

XVI. STÍNY MINULOSTI

Po časné večeři odešla společnost do velkého pokoje, aby se pobavila. Argentiňané milují večerní zábavy, protože za dne je příliš horko a kdo je přirozeně lenivý, toho i zábava namáhá.

Přítomnost dvou mladých Evropanů slibovala, že se obyčejný večerní program: hudba a hra v karty zpestří, a Max i Hugo se přičinili, aby naděje hostitelů nebyla zklamána. Pan Hugo Wanderer, výborný zpěvák, shodl se velmi rychle s Maxem, který usedl ke klavíru. Veselé popěvky střídaly se s tklivými písněmi a s áriemi ze známých oper, Max i Hugo, bývalí veselí studenti, rozpomínali se na doby, kdy se bezstarostně oddávali zábavám v rozmařilé Vídni.

Na prosbu Hugonovu zazpívala i seňorita Isabela několik španělských popěvků a půvabně zatančila národní tance při zvuku kastanět.

Spokojený úsměv dědův a pochvalné povzbuzování dony Estrelly prozrazovaly zálibu dědovu i spokojenost matky-učitelky s nadanou žačkou.

Všichni se bavili tak výborně, že vyslovili velkým starožitným hodinám svorně nedůvěru, když ctihodný ten stroj odbíjel hlučně dvanáctou.

Hodiny trvaly však na svém a ručička se pohybovala za dvanáctku a tak němě přikazovala, že je čas k odpočinku.

Když se i pánové loučili, prosil je don Fernando, aby mu zítra dopoledne dopřáli své společnosti.

"Vím všecko," pravil, "don Miguel nezamlčel mně ani trapné podrobnosti a tím uložil mně povinnost k vám, pánové!"

Hugo chtěl odpověděti, avšak stisk ruky Maxovy ho varoval, proto oba mladí muži popřáli donu Fernandovi dobré noci a odešli. Zhasli sice světla, ale dlouho neusnuli, rozmlouvajíce o úmyslech dona Fernanda.

*

Po snídani oznámil Pedro, že don Fernando očekává mladé muže ve svém pokoji a žádá, aby ho navštívili, jakmile posnídají.

Max a Hugo si pospíšili se snídaní a když vešli k donu Fernandovi, zastihli ho píšícího. Don Fernando rychle vstal a vítal hosty ranním pozdravem.

Když všichni usedli, promluvil don Fernando hlasem, který prozrazoval pohnutí: "Děkuji vám, pánové, že jste přijali mé pozvání k rozmluvě. Vím, že odmítáte díky a souhlasím s vámi, protože činy jsou lepší než slova, avšak dříve, než může dojít k činům, je nutno, abych poznal vaše poměry a vyslechl vaše přání. Byl bych šťasten, kdybych vás mohl připoutat k sobě tak, abyste byli šťastni a spokojeni, avšak i nejlepší úmysly může zvrátit někdo i z končin nejvzdálenějších.

Ve včerejší poštovní zásilce byl také dopis pro vás, pane Maxi Roubale, zde jest, a přeji vám, aby obsahoval dobré zprávy." Max sáhl po dopise, ale náhle se jeho ruka zachvěla a jeho obličej se zarděl do krvava.

"Hle, mé tušení," pravil don Fernando.

Max uchopil dopis a zastrčiv jej do náprsní kapsy, řekl rozechvěn: "Omluvte mé vzrušení, done Fernando, poznal jsem písmo otcovo." Don Fernando se laskavě usmál a pokynuv na dveře vedlejšího pokoje, řekl:

"Vejděte a přečtěte si dopis v klidu."

"Děkuji," odpověděl Max, "vím, co dopis obsahuje."

"Vskutku? Uhádl jste obsah?"

"Zajisté, tento dopis," pravil Max a vytáhnuv jej z kapsy třikrát jej políbil, "obsahuje otcovo odpuštění, sice by mně nepsal."

"Odpuštění," opakoval don Fernando a v zamyšlení se kamsi do dálky zadíval, potom se náhle vytrhl z myšlenek a jemně tlačil Maxe ke dveřím:

"Jděte a čtěte!" Hugo seděl v hluboké klubovce se svěšenou hlavou, po všechen čas tak seděl, snad vzpomínal a snad mu bylo líto, že si dosud nikdo také na něho nevzpomněl, protože od odjezdu do Ameriky nedostal z Evropy ani řádky. Zanechal tam ovšem jen strýce, ctižádostivého a zpátečnického muže, který se staral o synovce v naději, že dojde vážnosti a cti, až se Hugonovi podaří vyniknout v úřadě, ale který se ho hned vzdal, když mu synovec způsobil hanbu.

A o této hanbě Hugo přemýšlel. Chápal, že don Fernando nechce se vyptávat, které příčiny vyhnaly mladé a vzdělané muže z Evropy do Ameriky, ale že mu záleží na tom, aby zvěděl, udrží-li je na delší dobu. Do Ameriky prchalo tenkrát z Evropy mnoho nepoctivých úředníků, zlodějů, darebáků a dobrodruhů, kteří o sobě tvrdili, že jsou poctivci, ale i když se jim podařilo oklamat důvěřivé lidi, prozradili se později ničemnými skutky.

Don Fernando měl práva, aby zvěděl, koho chce k sobě připoutat a musí to věděti dříve, než projeví svou nabídku.

"Obávám se, done Fernando," pravil Hugo, zvedaje hlavu, "že přepínám vaši trpělivost prosbou, abyste vyslechl kratičký úryvek ze života dvou lidí, jimž jste dopřál útulku ve své rodině, neznaje jich."

"Nejsem soudce, ani zpovědník, pane Wanderere, a posuzuji lidi podle činů. Na mé pohostinství máte práva," odpověděl don Fernando.

"A přece trvám na své prosbě, abyste mne vyslechl," pravil Hugo, protože neběží tak o mne jako a přítele Maxe Roubala. Jsme oba trosečníci, kteří dosáhli břehu, ale naše loď se za námi potopila. Studovali jsme s Maxem ve Vídni na universitě (na vídeňské universitě studovalo tenkrát mnoho Čechů z Moravy) já ovšem o dva roky výše, ale protože

jsme spolu bydleli, spřátelili jsme se velmi upřímně. Vzrůst křesťansko-nacionální strany rozdmýchal politické boje a sváry, jichž se zúčastnili též studenti. Na všech fakultách studovalo veliké množství studentů a mezi nimi nepoměrně mnoho israelitů, kteří zpupností a rozpínavostí pobuřovali ostatní posluchače tak, že se proti nim z počátku jen reptalo, ale později vzrostla nenávist až k násilí.

Na filosofické fakultě bylo nejméně israelitů, avšak zprávy z fakult právnické a medicínské nás rozčilovaly a proto i my jsme projevili s mediky a právníky souhlas.

Velmi neoblíbený profesor odsoudil náš souhlas veřejně a nazval naše jednání klukovským.

Studentstvo žádalo, aby opustil síň, a když se zdráhal, byl jsem to právě já a Max, kteří jsme ho vyvedli ze sálu. To byl první vážný poklesek, ale v tom přinesl kdosi poplašnou zprávu, že právníci ustupují přesile.

Běželi jsme v houfu na pomoc. Byla to krásná mela, ale neodbývala se již v budově university, nýbrž na ulici. Bojovalo se holýma rukama, holemi, nohami židlic, ba i tlustými knihami.

Max mně zmizel rychle v chumlu, kde ojedinělí policisté dostávali svůj díl, avšak ani já jsem nelelkoval. Teprve když zesílená policie uzavřela ulice a postupovala s vytasenými šavlemi, zavřeli "hrdinové" vrata budovy, aby prý zachránili čest ústavu, ale asi tucet nás zůstalo v kaši. Nemohl a nechtěl jsem zapřít, že mne zatkl strážník a zapsal si, že jsem sice neměl klobouk na hlavě, ale hůl v ruce, a když jsem opět spatřil Maxe, sotva jsem ho poznal, protože neměl kabát, ale krásnou jizvu ad čela až k bradě.

Spravedlnost byla hladova, avšak třicet zatčených studentů bylo přece jen velké sousto, proto se hledali největší viníci a našlo se jich sedm, jelikož neměli nikoho, kdo by se za ně přimluvil a někdo odsouzen býti musel. Trest byl úžasný. Sedm studentů byla vyloučeno ze všech rakouských universit. Maxavi byl by snad trest zmírněn, avšak když veřejný žalobce ke všem našim hříchům přidal, že jsme svedli špatným příkladem chátru k loupení, vykřikl Max, že něco takového může tvrditi jen vědomý utrhač a lhář, a to Maxavi dodalo.

Done Fernando, ujišťuji vás, že není na světě nepotřebnějšího člověka nad nedostudovaného filologa, protože nikdo nemá užitek ani z jeho latiny, ani z řečtiny. Státní úřady byly pro nás navždy uzavřeny, na učení se řemeslu bylo pozdě, do obchodu nebyly peníze a tak nám nezbývalo nic jiného než Amerika, kam nás nemohla dostihnouti pomsta úřadů a kde je každá poctivá práce dobrá, jen když člověka uživí." Don Fernando poslouchal napjatě a lesk jeho očí prozrazoval, že don Fernando se dal unésti líčením, vždyť byl také studentem a pařížští studenti jsou vznětlivější než ostatní.

"A jste skutečně takovým antisemitou?" tázal se s úsměvem.

"Nikoli, done Fernando, a nikdy jsem nebyl. Oceňuji člověka podle charakteru a ne podle náboženství, ale tenkrát to byl spíše projev bujnosti a jistě se nemýlím, že ti, kteří nás nejvíce podněcovali a nejhlasitěji křičeli, se první schovali."

"Stává se tak obyčejně," souhlasil don Fernando, "avšak pan Max jistě již přečetl dopis a nepřichází." Hugo otevřel dveře, ale hned je zase zavřel, protože stačil jediný pohled, aby viděl, že Max opírá hlavu o stůl a pláče, až se mu ramena zachvívají.

Maxovi zajisté neušlo, že někdo otevřel dveře, protože po chvilce vešel, ale zarudlé oči ho prozradily.

Vznešený don Fernando neprojevil ani zvědavost, ani podivení, obrátil se jen ke stolu a přeložil pero a tužku na jiné místo, aby Max získal chvilku k sebrání mysli.

"Z vašeho vypravování pane," pravil, obrátiv se k Hugonovi, "mohu souditi, že nepomýšlíte na brzký návrat do Evropy a to mne těší. Můj tchán, don Miguel, vám nabízí místo a úřad vrchního správce na zdejší estancii, ale já sám bych byl šťasten, kdybyste totéž místo přijal u mne daleko na jihu. Prosím, abyste si obě upřímné nabídky rozmyslil."

"Prosím o shovění," odpověděl překvapený Hugo.

"Zajisté, jak dlouho vám bude milo, milý hoste. O panu Maxovi neodvážím se rozhodovati, protože dnešní dopis..."

"Dnešní dopis, šlechetný pane," pravil Max dojat, "mne volá domů. Tatíček mně odpustil a slibuje mně, že se mohu vrátit a obdržeti místo podučitele s 280 zlatými roční odměny."

"Kolik je to na našich penězích?" tázal se don Fernando, a když mu Hugo hbitě odpověděl, zvolal don Fernando:

"Ale tolik platím svému peánovi (pasáku koní) měsíčně!"

"Nepochybuji," řekl Hugo, "a za ten královský plat bude Max nejen vyučovati šedesát dětí, nýbrž bude v nich buditi lásku k panovnickému rodu a úctu k zákonům."

"Nemožno! A vy půjdete, pane Maxi?"

"Nikoliv, zůstanu, protože jsem vám slíbil, že Carlosa připravím do vyšších škol, slib je svatá věc."

"A váš otec, matka?"

"Ponechávají mně na vůli, abych jednal, jak za dobré uznám, protože vědí, že jsem u vás šťasten a spokojen."

Don Fernando opět shledal, že pero a tužka špatně leží, proto je srovnal, ale potom se náhle obrátil a přistoupiv k Maxovi, sevřel jeho ramena a řekl:

"Byl byste mne k smrti zarmoutil, kdybyste odešel, a Carlosovi se, prosím ani o tom nezmiňujte." Mladí přátelé vyšli z pokoje dona Fernanda jako omámeni.

Hugonovi se točila hlava při pomyšlení, že má býti vrchním správcem statku většího než evropské knížectví a Max odcházel s vědomím, že je uznaným a milým členem hrdé a vznešené rodiny, ovládající celý kraj.

"Ještě jsem se sice nerozhodl, kde míní moje vysokoblahorodí panovati," žertoval Hugo, když kráčel s Maxem skvostnou zahradou, "ale napíši už dnes lakomému a ctižádostivému strýci a poradím mu, aby vylezl na svatoštěpánskou věž a rozhlédl se kolem, a potom mu připíši, že statek, který spravuji, je desetkrát větší než to, co viděl. A on pukne zlostí a závistí! Tak a dobře mu!" Max však neříkal, co napíše domů, ale přemýšlel, čím by měl rodiče a sestřičku překvapiti. Měl mnoho peněz, ale co může zde koupit? Rozhodl se, že pošle domů všecky peníze, vždyť jich tatíček, venkovský řídící učitel ve východních Čechách, potřebuje a užije jich rozumně.

Při přesnídávce oznámil don Miguel, že se příští pondělí vydá na estancii "Paradas" pod Sieru de Aconquija, protože

toho vyžaduje Carlosovo zdraví.

Dona Estrella a Isabela se podívaly překvapeně na děda, který se nikdy s nikým nesmlouval a netrpěl odporu.

"Ale co se stane s námi, tatíčku?" zeptala se dona Estrella.

"Buď pojedete s námi anebo zůstanete zde," odpověděl don Miguel a podal mísu Maxavi.

Dona Estrella zmohla se jen na výkřik: "Fernando!"

"Má drahá, musíme uznati, že horský vzduch Carlasovi velmi prospěje a proto souhlasím s dědem a těším se, že opět jednou spatřím skutečné hory." Dona Estrella znala z dětských let estancii "Paradas", vždyť tam prožila s matkou několikrát parné letní měsíce a dnes, kdy tak neočekávaně nabízela se jí návštěva starých budov a malebných míst, zatoužila náhle také po nich, ale nebyla by dost ženou, aby se aspoň chvíli nezdráhala. Nesměla projevit radost, protože otec a manžel se rozhodli k daleké cestě bez porady s ní a proto tvrdila, že v "Paradas" není dosti pohodlí, že cesta je úmorná a že jejich hosté budou zklamáni.

Don Miguel se shovívavě usmíval, ale když dona Estrella líčila horskou divočinu, krkolomné stezky, propasti a prudké, všecko strhující bystřiny, položil osmahlou svou ruku na ručku Isabelinu a pravil: "Nelekáš se toho drahoušku? Znal jsem kdysi děvče v tvých letech, pro které nebyl žádný kůň dost bujný, žádná řeka dost prudká a žádná výprava do hor dost obtížná, ale časy se mění a lidé tam u vás na jihu také."

"Uvidíš, tatíčku, že se mýlíš," řekla dona Estrella sebevědomě a zarděla se, protože zraky všech přítomných prozrazovaly, že všichni uhádli, o kom don Miguel mluví.

Na dalekou cestu jest potřebí příprav. Bylo tu ovšem dost služebníků, ale nejhorlivěji pracovala dona Estrella, jako kdyby byla sama navrhla přesídlení.

Isabela nemohla se příštího pondělí ani dočkat, vždyť většinu cesty vykoná na koni v četné společnosti a zažije jistě různá dobrodružství, jež si muži vyhražují tak sobecky pro sebe. Isabela ukáže všem, že umí jezdit a že dovede puškou ovládnout okolí.

Don Miguel nemiloval již romantiku, ale miloval pohodlí.

Na jeho rozkaz odjížděli jezdci, provázejíce vozy s náklady potřebných věcí, takže bylo již předem určeno, kde bude výprava snídati, kde obědvati a kde bude po večeři noclehovat.

Za dávných dob, kdy nebylo v Evropě železných drah, cestovala tak knížata, a don Miguel nebyl o nic menší než kníže, převyšoval je však o deset hlav rozumem a láskou. Poslední peon byl členem veliké jeho rodiny a churavý pes tvorem, který zasluhoval pomoci a soucitu.

Byl to patriarcha Abraham, otec, zákonodárce i soudce.

Pluto a Caesar získali si brzy jeho přízeň, protože don Miguel věřil, že prozřetelnost vyvolila právě psy, jež vždycky miloval, aby zachránili jeho vnuka. Sám je krmil a odlákal je od jejich pána, který na ně zapomínal.

Že se oba mladí muži zúčastní výpravy, rozumělo se samo sebou, a protože zkušenější Hugo chtěl znát cestu i cíl, studoval pilně mapu.

Estancie "Paradas" ležela v úrodné krajině Tucumanské pod Sierou de Acanquija, a pan Huga si snadno vypočítal, že přímá vzdálenost měří asi 220 kilometrů. Protože cestu přetíná několik toků a veliká řeka Salado, vlastně Juramento čili Pasajeo Salado, zdrží se výprava na cestě celý týden, urazí-li denně nejméně 35 kilometrů.

XVII. VÝPRAVA DO KRAJINY TUCUMANSKÉ

V pondělí se na estancii "Estrelle" časně vstávalo, protože don Miguel nenáviděl zbytečné okolkování, přes to však vyžádala si snídaně nejméně hodiny, protože zvláště dámy odbíhaly, vzpomínajíce si, že to nebo ono zapomněly přibalit.

Don Miguel a Carlos vyrazili o sedmé hodině jako předvoj úmyslně, aby pobídli ostatní, přes to však lehký, ale pevný povoz, v němž seděla dona Estrella s Isabelou, vyjel teprve až o půl osmé ze dvora estancie. Don Pedro, Max a Hugo obklopili povoz jako čestná stráž na krásných koních. Povoz zdál by se Evropanu podivný, ale byl pro tamější krajinu na cestách i necestách velmi způsobilý. Lehká korba, která se dala zastíniti daleko přečnívající plátěnou střechou, houpala se na perách mezi vysokými koly a byla tak pohodlná, že cestující dámy necítily ostré otřesy, i když kola skákala po nerovné travnaté půdě. Pedro a dva služebníci vedli zásobní koně s dámskými sedly a rovněž na koních uzavírali průvod, nikde však nebylo zříti ani vaky, ani koše, takže nahodilý poutník, který by výpravu potkal, byl by se právem domníval, že spatřil výletníky, odjíždějící k blízkým sousedům návštěvou.

Protože dosud nepražilo slunce, běželi statní koně rychle i bez pobízení přímo k západu.

Pokud projížděla karavana mezi lány zdělaných pozemků po dobré cestě, mohli pánové harcovati podle povozu a bavit se s dámami, avšak když vyjel povoz na travnatou pampu, museli jezdci věnovati větší pozornost koňům, aby se vyhnuli dolíkům a děrám, jelikož pampy jsou domovem milionů hlodavců, kteří si vyhrabují mělká doupata.

Don Fernando poučoval mladé muže o všem, cokoliv spatřili, nebylo toho ovšem mnoho, pomíjel-li četná stáda koní a skotu, protože pampy jsou zdánlivě pusté. Plazi, hlodavci a stepní ptáci kurovití dovedou se včas před člověkem skrýti a jen dravci zakrouží občas nad planinou a spouštějí se jako kameny k zemi, aby uchvátili kořist, jen pro jejich bystrý zrak viditelnou. Max chválil zvlášť hnědého ptáka, podobného jestřábu, který se vznesl před kavalkádou a unášel v pařátech kroutícího se hada.

"Tito dravci," pravil don Femando, "jsou velmi užiteční, protože udržují rovnováhu, chci tím říci, že hubíce hady a hlodavce, přičiňují se, aby se ta havěť příliš nerozmáhala." Teprve po jedenácté hodině objevila se na západním obzoru

skupina stromů. Neobyčejný úkaz vysvětlil don Fernando, že jeho praktický tchán, don Miguel, dal na svých pozemcích vysázet mnoho takových skupin a zvolil quebracho, jednak že se v krajině udrží a jednak, že jeho kůra obsahuje mnoho třísloviny, jíž se užívá proti zimnici jako léku. (Quebracho = strom křivých kmenů masové barvy a listů kožovitých. Dřevo je velmi tvrdé.) Pod korunami křivých stromů stál stan a před stanem stůl, pokrytý ubrusem. Vedle stolu v koši lesklo se stolní nádobí a za stanem kouřila přenosná plotna, na které posunoval kuchař hrnce, pánve a pekáče.

Ve stínu seděl na židli don Miguel, kdežto Carlos běžel karavaně naproti a volal: "Čekáme na vás už hodinu! Jak jsem rád, že jste již dojeli!" Společnost obědvala a po obědě odpočívala pod stanem a ve stínu stromů jako v estancii a teprve po třetí hodině odpolední se vydala na další cestu.

Dan Miguel vypočítal všecko správně. Brzy po šesté hodině přijel Pedro, který hned po obědě odjel z tábora pod quebrachovými stromy karavaně naproti a oznamoval donu Miguelovi, že je všecko připraveno. Za hodinu bude podávána večeře, a stany, v nichž jsou upravena pohodlná lůžka, jsou postaveny.

Večerní tábor byl mnohem větší než polední, protože šest stanů, stojících v kruhu, tvořilo malou obec.

Ohně zaplály a z přenosné kuchyně šířily se příjemné vůně.

Na noc se ohně ovšem uhasí, ale sluhové zatkli v kruhu tucet tyčí do země a na tyče připevnili zasklené svítilny, takže ležení bude sice osvětleno, ale nebude lákat ani žáby ani hady. Večer se šlo brzy spát a noc minula poměrně klidně, protože unavení cestovatelé nedali se vyrušovat ani vytím, ani skřeky nočních zvířat. Letouni a veliké sovy míhali se nad táborem tiše, a pampská kočka, nebo chytrá pampská liška neodvážily se do tábora, kde dupali koně a přecházeli hlídači s puškami v rukou.

Druhého dne prohlásila seňorita Isabela, že pojede raději na koni, a Carlos zaujal její místo vedle matinky, protože se opět cítil poněkud churav.

V poledne tábořila karavana na břehu nevelké řeky a don Fernando oznámil mladým mužům, že dnes dospěla výprava na hranice tchánova statku. Až k řece prostíraly se pozemky, náležející k estancii "Estrelle", tedy v délce skoro padesáti kilometrů. Za řekou jsou již pozemky sousedů anebo státní, čili nikomu nenáležející. Pustina nezměnila smutný, ba zdrcující vzhled. Don Fernando sice tvrdil, že po deštích z jara, právě když u nás příroda odumírá, jest pampa nádherná, protože mezi silnými trsy tvrdé stepní trávy vyrůstají miliony cibulovitých, odenkovitých a hlíznatých rostlin, které pestře, ale rychle odkvétají a potom zdánlivě mizejí.

"Bude nutno, abychom nyní překročili třikrát přítoky řeky Parany, než dorazíme k jezeru, a potom již nebude voda na sto kilometrů. Ujišťuji vás, že všichni radostně pozdravíme lesklý - tok řeky Salado a vlídné ulice města Muravilla." Suchá pampa se zde změnila. V blízkosti vod rostly bujně tuhé traviny a husté, trnité křoviny pokrývaly zemi na kilometry daleko.

Také zvěř se stahovala k tekoucím vodám a za zvěří mírnou přicházely též šelmy, za capybarou a pampským jelenem přicházejí i pumy a lišky, za ptáky a hlodavci kuny, eyry, pampské kočky a dravci, aby je lovili.

Také lidem se zachtělo lovu a Pluto s Caesarem vyplazujíce jazyky, pohlíželi prosebně na lovce, aby se už šlo.

Don Miguel svolil, aby se Hugo, Max, Isabela a Carlos přeplavili první a zalovili si, ale prohlásil, že se karavana nesmí na pochodu zdržovat.

Lovci měli štěstí, po čtvrt hodině vyčenichali psi hejno perliček. Marné byla volání vůdce - samečka, aby jeho družina prchala v běhu do houštin a nenadnášela se k těžkému letu, protože kterákoliv perlička vylétla, byla zasažena broky.

Max raději ulovenou kořist sbíral, protože si byl vědom, že ho ostatní předčí ve střelbě, zato seňorita Isabela střílela rychle a jistě a protože známá pravda, že zvěř hledá nejlepšího střelce se vždycky osvědčuje, překvapila seňorita, která se od společnosti oddálila, odpočívajícího pampového jelena (Pampový jelen jest mnohem menší, než náš jelen, neboť dosahuje jen 3/4 m v plecích. Jeho hlavu zdobí parůžky podobné srnčím. Jeho smysly , jsou velmi bystré. Za dne leží tiše v trávě a teprve večer vychází, někdy jen s laní, ale jindy také i ve stádech na pastvu. Rodiče milují své mladé tak, že běhají kolem lovce, aby je zachránili), kterého složila krásnou ranou v ohni, když prchal, přenášeje se lehce přes křoviny.

Zdvořilí lovci prohlásili ji za královnu dnešního lovu a pospíchali za karavanou, která vskutku nečekala.

Jak don Fernando předpověděl, byla by cesta od přítoku Parany až do Muravilly únavná, avšak don Miguel všecko předvídal a neodbočil od přímého směru západního na sever, kde by našel v estancii dobrého souseda nejlepší důkazy španělské pohostinnosti.

Hrdý don Miguel však chtěl cizincům dokázat, že pro něho nejsou překážky, že nepotřebuje cizí pomoci a že jeho četní služebníci vykonají jeho rozkazy podrobně a spolehlivě.

Dona Estrella už také klusala na koni, protože vzpomínka otcova na její odvážné jízdy a lovy podnítila její ctižádostivost.

Španělské dámy velmi brzy zpohodlní, jakmile se stanou matronami v bohatých domech, plných služebnictva, avšak dovedou se přizpůsobiti okolí, a když je podnícena jejich ješitnost, zahoří jejich krev a potom předstihují i muže. Třetího a čtvrtého dne jely obě Amazonky v čele karavany, ale přece pátého dne vítaly pohostinný dům dona Christofora Zamby v Muraville.

Dan Christoforo, velkoobchodník a dávný přítel dona Miguela, i celá četná jeho rodina vítali již ohlášenou návštěvu s nadšením.

Každý host byl zvlášť uvítán obvyklým pozdravem (Nuestra casa es la suya.) jak donem Christoforem, tak i jeho manželkou a šesti dospělými dcerami, z nichž tři byly vdané, ale bydlely ve společném domě, protože jejich mužové pracovali společně s tchánem v jeho rozsáhlém obchodě. Na lodích dona Christofora, plavících se po Saladu, odesíláno bylo nejrozmanitější zboží, suroviny i výrobky, dobytek, obilí, rýže, bavlna, cukr z cukrové třtiny, tabák,

banány a káva, protože to všecko se dařilo v přeúrodné a překrásné krajině Tucumanské, nebo i výše na severu.

Obchodní domy dona Christofora Zamby stály na pěkném nábřeží, avšak jeho palácová vila vévodila jako bílý stavitelský skvost v rozsáhlém parku za městem. Stavitel napodobil maurský sloh se sloupovím a vysokými portály, a patio, (dvůr, obklopený budovami, kde se za horka obyvatelé nejraději zdržují) jež obklopil arkádami, připomínalo paláce z Granady. Veliká vodní nádrž se sochami na skalce uprostřed, vějířovité vodomety a mnoho palem okouzlovaly zraky a vlhký, ale chladný a vonný vzduch lákal k pohovění na četných pohovkách a křeslech, rozestavených pod arkádami. Vnitřek rozsáhlé, avšak jen jednopatrové budovy byl právě tak skvostný. Argentiňané mají dost slunce venku, ba až příliš mnoho, a proto je zapuzují ze svých domu. Okna jsou obyčejně zastřena mřížemi nebo okenicemi, ale don Christoforo dal je zasklíti barevnými skly, podlahy jsou kamenné nebo mozaikové a o průvan a příchod chladného vzduchu je postaráno různými větráky.

Argentiňané milují však také mnoho zrcadel a lesklé věci, proto užívají rádi leštěného mramoru, skla, perleti a kovu i při výrobě nábytku. Don Christoforo miloval zajisté i umění, protože v každé místnosti visel ovšem jen jediný obraz, ale nahrazoval tucet jiných, skvostný klavír prozrazoval i zálibu v hudbě, a jeho knihovna se honosila mnohými svazky španělských literárních děl.

Naši mladí přátelé si mohli snadno domyslit, že i tato návštěva vyplynula jen z okázalosti a hrdosti dona Miguela, který se jednak chtěl pochlubit zetěm a vnoučaty a cizincům chtěl ukázati, s jakými lidmi se přátelí a jedná v obchodních stycích. V obchodních knihách dona Christofora našly by se velmi četné listy, na nichž se skvělo jméno dona Miguela a veliké číslice za spousty surovin, plodin a dobytka, dodané z estancie "Paradas" na lodi dona Christofora.

Don Miguel nepovažoval za vhodné, aby při návštěvě rozmlouval s donem Christoforem o účtech a obchodech, ale souhlasil s návrhem a prosbou dona Christofora, aby směl na večer sezvati městskou společnost k poctě vzácných hostí.

Dona Estrella a seňorita Isabela octly se v zajetí domácích dam. Nevyčerpatelné dotazy, zásoby novinek a prohlídka skvostů a šatů zabraly hodiny, takže dámy byly překvapeny výzvou, aby se ustrojily k večerní slavnosti.

Don Fernando upozornil oba mladé cizince, aby se ustrojili k slavnosti a nepodivili se, bude-li je don Miguel představovati buď jako osobní nebo obchodní přátele, "neboť," končil don Fernando své pokyny, "v argentinské společnosti záleží všecko na ambientě."

Hugo se chtěl zeptat, co je ambiente, ale don Fernando se jen usmál a řekl: "Nepochybuji, že to uhádnete a když ne, vysvětlím vám slovo až na další cestě." Záhy z večera sjížděla se četná společnost, protože pěšky přijít nesměl nikdo, třeba bydlel v nejbližším sousedství. V tehdejší době nebyla tu dosud auta, proto přijížděli hosté buď v kočárech nebo na koních, ale když vcházeli do sálu, byli jak muži, tak i ženy oděni v bezvadném společenském ústroji. Dámy přicházely buď v hedvábí a v krajkách a jen množství šperků kazilo výborný dojem. Nejvíce péče věnovaly dámy hlavám, ježto nepanovala dosud móda krátkých vlasů, navršily dámy muravillské přímo věže z vlasů, propletly je perlami a ozdobily je nad nízkými čely čelenkami ze zlata a drahých kamenů.

Jejich velké a černé oči se leskly jako drahé kameny a jejich bílé zoubky, svítící mezi rudými rty, nezadaly nic perlám.

Choť dona Christofora a jeho šest dcer přinesly na sobě tolik šperků, že by z nich byl bohatě zásobený zlatnický krám.

Dona Estrella nedala se ovšem také zahanbiti, jen seňorita Isabela, jejíž francouzský vkus odmítal všecku okázalost, nesla na štíhlém krku jen jediný skvost a to krvavý rubín zvící holubího vejce, ale bylo zřejmo, že by i ten ráda skryla, protože často schylovala půvabnou bradičku.

Argentiňané přivádějí do společnosti i děti, jež jsou právě tak nesmyslně nastrojeny jako lidé dospělí. Carlos měl tedy také svou společnost, ačkoliv by byl raději seděl mezi Maxem a jeho přítelem, než po boku nastrojených loutek.

Ve vybrané společnosti nebyl jediný míšenec, protože by svou přítomností znesvětil společnost hrdých potomků španělských "grandů". Kdyby bylo možno pohlédnout zpět do oněch dob, kdy se španělští vystěhovalci hrnuli do Ameriky, způsobil by tento pohled jistě zděšení, protože mezi přistěhovalými dobrodruhy bylo mnoho zlodějů, lupičů anebo lidí nejsurovějších mravů, vždyť to bývají zpravidla první průkopníci v objevených zemích, avšak mnoho času uplynulo, mnoho se změnilo a velmi mnoho se naštěstí zapomnělo a jen ta hrdost zůstala!

Maxovi a Hugonovi, které don Miguel představil zároveň se svým zetěm a nazýval je přáteli, dostávalo se zvláštních pozorností a zdvořilostí. Každý Argentiňan miluje hosty tím více, čím více se jimi může chlubit a zeť don Fernando i jeho přátelé cizinci stáli za to, aby se jimi mohl hostitel pochlubit.

Zvláště dámy projevovaly nepokrytě svůj zájem o cizince a zvaly je upřímně do svých domácností.

Don Miguel však prohlásil, že spěchá na svou estancii "Paradas" a odmítl i pozvaní na kohoutí zápasy, které chtěli mladí domácí lidé uspořádati k jeho poctě.

"Nemohu se zdržet," opakoval don Miguel, "ale těším se na vaši návštěvu ve své poustevně v "Paradas". I to patří k dobrému tónu argentinskému, aby si hostitel hrál na skromného.

Max i Hugo seděli sice při večeři od sebe odděleni, avšak po večeři přecházeli od skupiny ke skupině, kdež naslouchajíce, shledávali, jak povrchní a mělké jsou rozhovory dam a jak vášnivé jsou spory zdvořilých pánů, jakmile se tu potkali političtí odpůrci.

Hostitel se postaral i o hudbu, a jedna z dam také pěkně zpívala, avšak za dvě hodiny zvítězili mladí, že hudebníci museli hráti jen k tanci a poražení starší ustoupili ochotně do přilehlých pokojů, aby tam buď hráli v karty anebo debatovali o politice. I starší dámy opustily sál a usedaly k hracím stolkům, a tak mládež opanovala pole a oddávala se tanci. Max i Hugo museli se často jen dívat, protože mnohé tance dosud neviděli, avšak kdykoliv se domnívali, že mnoho nepokazí, zkoušeli své štěstí. Nejdříve se odvážili požádat a tanec jen seňoritu Isabelu a dcery dona Christofora, ale za hodinu podávaly si je muravillské dámy z ruky do ruky anebo svěřovaly jim své ohromné vějíře, na

nichž domácí básníci napsali vzletné básně o černých očích, o bílých zoubcích, o hvězdách a o měsíci.

Noc uplynula jako sen, a když hudebníkům vypadly z unavených rukou nástroje, uznali hosté, že je na čase odchod a odpočinek.

Loučili se jako členové rodiny, pochlebenství, poklony, nezhojitelná lítost a bolest z rozchodu zaznívaly se všech stran, a Max i Hugo blahořečili nebi, když se vymanili z kruhu a mohli uprchnout do svých pokojů.

Don Miguel zkrátil ráno (bylo to spíše poledne než ráno) loučení. Při společné snídani poděkoval hostitelům, všem dcerám dona Christofora odevzdal dary jako památku na krásný večer a odváděl potom rychle svou společnost k osedlaným koním a k zapřaženému kočáru.

Bílé kapesníky zavlály, zaznělo sborem i ojediněle "adios" a don Miguel vyrazil cvalem v čele kavalkády.

Veškerou tou okázalostí, leskem a bohatstvím na odiv vystavovaným nebyl don Fernando ani oslněn, ani dojat, spíše se mu posmíval. Sám jsa velmi bohat a nadán schopností rozumového usuzování, nepovažoval majetek za největší štěstí, nýbrž byl přesvědčen, že velký majetek ukládá také velké povinnosti. Penězi se dá velmi mnoho dobrého i zlého vykonati, avšak kdo se považuje jen za správce majetku a vynakládá jej k dobru obecnému, ten zvolil správnou cestu. Za všecky poklady země nelze koupit ani kousíček života, usoudí-li Prozřetelnost, že je čas, aby člověk odešel, za peníze nelze koupit ani pravou spokojenost, ani zapomnění, ani pravé přátelství.

Mimo to protivilo se donu Fernandovi prázdné velikášství a jeho vytříbený vkus netrpěl a odmítal malichernosti.

"Nuže, pánové," tázal se, klusaje po mostě přes Salado s Maxem a Hugonem za povozem, v němž opět seděly dona Estrella a Isabela, "zpozorovali jste, jak nám prospělo výborné ambiente, o které se nám postaral don Miguel?"

"Naprosto ne," přiznal se Max, "protože nevíme co je ambiente." Don Fernando se usmál: "Ambiente je pověst, doporučení, důvěra a dobré mínění. I mně bylo ambiente potřebí, protože jsem byl ve společnosti cizincem, jelikož moji předkové byli Francouzi a nikoli Španělé. Bez ambiente jste v argentinské společnosti i v životě občanském člověkem lhostejným, později obtížným, a nedovedete-li si je získati, jste podezřelým mužem, před nímž se má každý na pozoru. Ztráta ambiente je ztráta cti, ale dovede-li si některý největší ničema získati ambiente, všichni mu ochotně nadbíhají, všude ho zvou, nabízejí mu úvěr i přátelské svazky."

Nejen domácí spisovatelé, nýbrž i všichni cestovatelé líčí rovinu Tucumanskou jako pozemský ráj. Hluboká a úrodná ornice živí miliony užitečných rostlin, ovocných stromů a keřů, vinnou révu, musy (banány), stromky kávovníkové, broskve, meruňky, a na zdělávaných polích roste bavlník i rýže, pšenice i kukuřice, cukrová třtina i tabák a všude je tolik jahod, že je nikdo netrhá, nýbrž je prostě hrne do nádob. Nad rovinou Tucumanskou zdvíhá se na západě příkře Siera de Aconquija do výše 5000 metrů. Její skalnaté srázy jsou buď lysé, nebo v nižších polohách porostlé krásnými lesy araucariovými (blahočet - ztepilý strom s tuhými a vytrvalými listy, neopadávající jehličí je husté a ježaté, stromy bývají obrovské a nesou tvrdé šišky), ale přes své divoké vzezření hostí nesčíslné množství živočichů. Estancie "Paradas" prostírá se však až k horám a proto musela karavana vykonat ještě dlouhou cestu.

Bylo potřebí dvoudenní rychlé jízdy, než karavana dostihla estancie "Paradas", ale cestování krásnou a úrodnou zahradou nebylo únavné. Četné estancie a menší chacry pokrývaly krajinu, rozdělenou buď ostnatými dráty nebo ploty, a všecko okolí prozrazovalo blahobyt a radostnou práci, štědře odměňovanou.

"Skromné obydlí", jak se vyjadřoval don Miguel o estancii "Paradas", byla skupina tak četných budov, že tvořily osadu.

Budovy byly podle zvyku postaveny buď z nepálených, ale na slunci vysušených cihel, nebo jen z klád, jež spočívaly na zděných základech a na podezdívce. Byl tu nejen rozsáhlý "panský dům" s mnohými pokoji a příslušnými místnostmi, nýbrž družily se k němu i nízké domy pro služebnictvo. Dřevěné chalupy pro dělníky, stáje, chlévy, kolny, skladiště, sýpky, kurníky a k "osadě" přiléhaly až k ohradě. Lisovny a mlýny stály sice v dohledu, avšak tak daleko, aby hlukem a hřmotem nerušily obyvatele estancie "Paradas", původní to majetek rodičů dona Miguela a také jeho rodiště. Poctivý správce staral se o estancii a řídil všecky práce v průmyslových podnicích. Byl tu neobmezeným pánem, který dvakrát za rok předkládal účty donu Miguelovi, jemuž se nelíbilo rolničení a zahradnictví, jak to nazýval, a proto žil raději v krajině Corrientes jako pěstitel dobytka a zvláště ušlechtilých koní.

Estancie "Paradas" byla rozlohou desetkrát menší než estancie "Estrella", avšak byla velmi výnosná. Don Miguel tvrdil, že je zde na konci světa, protože města ležela jen při Saladu a přechod přes Andy k moři byl krkolomný a nesmírně zdlouhavý.

V pohoří Aconquija pramenila také řeka Saladillo, která se ubírala rovnoběžně se Saladem k jihovýchodu, avšak nedonesla své vody do moře, nýbrž po toku asi 250 kilometrů dlouhém zanikala v močálech.

Také správce Šebestian Colombo očekával vzácné hosty, kteří dojeli do estancie pozdě odpoledne, a sám uváděl mladé cizince do připravených pokojů. Don Miguel a jeho rodina nepotřebovali průvodce a když vyslechli zprávu, že i večeře bude včas na stolech, odešli, aby si po prudké a namáhavé jízdě odpočinuli.

Max si hověl v lenošce, ale neúnavný Hugo otevřel okno a pohlížel do veliké zahrady, z níž vystupovaly vůně až k němu, a řekl:

"Maxi, je tu ráj, ale zde vrchním správcem nebudu," a když se Max bez zájmu ptal proč, odpověděl Hugo: "Protože jsem viděl v oknech správcova domu tolik dětských hlaviček, jako v opatrovně. Než se všecka tato písklata opeří, musí jejich tatík ještě dlouho spravovati estancii, a já mu nechci překážet."

"Myslím, že vůbec nechceš nic spravovat, Hugo," smál se unavený Max, "leda svou pušku anebo roztrhané spodky."

"Mýlíš se, milý hochu, ale než si někam sednu, dobře se dříve podívám, nemusím-li někoho odstrčiti z lavice."

"Vždyť já vím Hugo, raději jsi spadl sám, když tě jiní odstrkovali, ale a to nejde, nýbrž o to, že se musíme strojit k večeři a já bych spíše spal než jedl." Pan Hugo odskočil od okna, protože mu s povýšené verandy huplo cosi na ramena.

"A děkuji, nikdo tě ale nezval," řekl Hugo, směje se na zvědavou šedou opičku, která touto neobvyklou cestou přišla navštívit cizince.

Opička nebyla uražena, ale bez vybídnutí seskočila k otevřenému vaku, z něhož chtěla patrně vybírati věci, avšak pan Huga zvedl ji jako kočku a hodil ji zpět na verandu s laskavou radou, aby šla spát, a zavřel okno.

XVIII. VÝPRAVA DO HOR

Rodina dona Fernanda a oba mladí muži usadili se v estancii "Paradas" velmi brzy a pohodlně. Pro oba cizince i pro Carlosa a seňoritu Isabelu bylo zde mnoho nového a zajímavého a proto strávili několik dní potulkami po estancii a jejím okolí.

Pronikavým křikem upozorňovaly na sebe perličky, které pobíhaly nejen po dvoře, nýbrž po zahradě, a když se Isabela tázala dony Josefy, manželky správcovy, kterou všude provázely nejméně tři okaté malé děti, proč jich pěstují taková hejna, usmívala se dona Josefa laskavě a tvrdila, že na každé estancii jich mnoho pěstují jednak proto, že poskytují výborného masa a jednak i proto, že perličky jsou výborní hlídači, a končila:

"Ucítí blížící se šelmy dříve než psi, se kterými žijí stále na štíru."

"Což dorážejí šelmy až do estancie?" tázala se seňorita.

"Ó, ano," odpověděla dona Josefa, "z hor přicházejí někdy pumy, aby ukradly ovce nebo telátka a yaguarundi (připomíná kunu, má dlouhé štíhlé tělo a dlouhý ocas. Na malé hlavě sedí zaokrouhlené uši. Jeho srst jest krátká, hustá a tmavohnědá. Přebývá v lesích, kde má doupě a odtud přichází k lidským obydlím. Chytá králíky aguti, ale nejraději navštěvuje kurníky.), vkrádají se nejraději do kurníků, a což když přijde nenasytná eyra, ta zavraždí, na co padne, třeba padesát kusů za noc."

Procházky zahradou byly rozkošné. Také zde kvetlo na sta růží, ale přece tu převládaly rostliny tropické a subtropické, zvláště velkolisté musy (banán, pisang = veliká rostlina pěstuje se i u nás ve sklenících a v létě v parcích. Ohromné listy, ale malé kvítky, plody podlouhlé bobule, trochu prohnuté, známé banány.), nízké okrasné palmy, pestrokvěté sporýše, velkokvěté a nádherné yuccy (i u nás známá ze zahrad, nese na stvolech bohaté laty velkých, bělavých, zvonkovitých květů. Listy jsou tuhé a rostou při zemi z oddenků), ale šplhaly tu i mučenky a vanilky a z dřevěných košíků, zavěšených na větvích stromů, splývaly voskovité nebo kožovité květy orchidejí a trsy bromelií. Zpěvaví ptáci, podobní ťuhýkům, pěnkavy, klouzálkové, velicí motýli, podivné vosy a mouchy oživovali zahradu zpěvem, křikem i skvostnými barvami.

Ačkoliv Siera de Aconquija se vypíná srázně nad rovinou, přece se lidé nedali odstrašit a vyšlapali stezky i do těch příkrých hor. Byli to nejčastěji lovci, kteří se tam odvažovali a nedbali nebezpečí, jen aby ulovili horskou zvěř, ale byli to i hledači drahých nerostů, pastýři a zvláště Indiáni, kteří ustupovali před hrabivými bělochy.

Don Miguel schvaloval výpravu do hor, aby Carlos upevnil své zdraví v suchém horském vzduchu, sám však chtěl vypátrat a potrestat loupežné Indiány. Od zrádného a uvězněného Tocanta se při výslechu dověděl, že Indiáni spolčení s Felipem, náleželi ke kmeni Ouakuru a že prchli na západ. Don Miguel se netěšil nadějí, že by je sám našel, avšak spoléhal se na Indiány kmene Tupi, s jejichž pohlaváry se znal a jimž chtěl svěřit úkol, aby lupiče vypátrali. Musel je tedy vyhledat a rozeslat na všechny strany.

Indiáni milují toulky a za dobrou odměnu budou raději probíhat pampy, pralesy a pohoří, než pravidelně pracovat na estancii, nenajdou-li tedy Indiáni lupiče, nenajde je nikdo.

Don Fernando a oba mladí Evropané připravovali se pečlivě na výpravu do hor, které se zúčastní ovšem i Carlos a tlupa služebníků, protože lovci budou v horách i přenocovat. Podrobná mapa je poučila, že bude jim překročit horský hřbet a sestoupit do údolí, jímž protéká maličký Salado od jihu k severu, na němž leží osada Santa Maria. Je to nejvhodnější místo nejen pro Carlosa, nýbrž i pro lovce, kteří se po výpravách do hor mohou vracet do osady a nemusejí přespávat na zemi. Protože ve směru přímo západním stavěly se lovcům do cesty dva hřbety, rozhodl se don Fernando, že výprava se vydá k severu a teprve potom vyhledá schůdnější stezku přes hřbet, nenajde-li se však taková stezka, vnikne výprava soutěskou, kterou nabízela řeka Salado obcházející hřbet severně ve vzdálenosti asi padesáti kilometrů.

Seňorita Isabela byla velmi zarmoucena, že ji vyloučili z lovecké tlupy, ale don Miguel jí slíbil, že pro ni uspořádá několik honů na pampách.

"To je hanba pro děti," naříkala Isabela, "nebudu zabíjet krásné a nevinné jelínky, zajíce, králíky a perličky, nýbrž chci uloviti pumu."

"Pomalu, pomalu," mírnil děd dívčino lovecké nadšení, "postřelená puma není domácí kocour a proto si raději přej, aby ses s pumou nikdy sama nesetkala." Don Fernando vedl výpravu k severu, jelo se na koních, a sluhové předjeli o den dříve výpravu, vezouce na voze všecky potřeby právě tak, jako na cestu do estancie "Paradas", protože lovci užijí dosti námahy při stoupání do hor. Opatrný don Fernando chtěl tak dlouho šetřit sil svých druhů, pokud bude lze.

Cesta ubíhala rychle, protože koně běželi po skutečných cestách a lovcům se naskytovaly příjemné pohledy na různé budovy estancií, které byly sice vesměs stavěny z nepálených cihel, avšak byly tak rozmanitě seskupeny, že se zraky cizinců na ně se zálibou upínaly. Protože v podhoří byla půda vlhčí než na pampách, rostla tam pampová tráva tak bujně, že v ní stojící muž zmizel. Pampová tráva (gynerium argentum) je dlouhá a tuhá a kvete stříbrobíle. V jižní Evropě, zvláště u Středozemního moře pěstují tuto trávu pro okrasu. Je jistě přirozeno, že v takové trávě nalézají útočiště a úkryt mnozí živočichové. Pluto a Caesar vrhli se s rozkoší do této houštiny obloukově převislých listů, ale marně se snažili, aby vyhnali zvěř na planinu. V takové trávě lze perličku spíše chytit do ruky než střelit, protože se poplašený pták přitiskne k zemi a neutíká.

Na suchých místech číhávají tu na kořist šelmy i hadi a proto lovci bez potřeby do tak vysokých travin nevcházejí.

Ačkoliv lovecká výprava pospíchala, musela přece přenocovat v malém statku, jehož majitel, slušný míšenec, uvítal nenadálé hosty právě tak radostně jako bohatý don Christoforo, ovšem nemohl jim nabídnout takovou večeři a zdráhal se chvíli přijmout s rodinou pozvání k večeři, kterou ustrojili služebníci dona Fernanda, aby si tím nechali zaplatit nocleh a píci koním.

Hostitel, který znal krajinu velmi dobře, radil hostům, aby jen jeli k řece a potom stále proti jejímu proudu a sliboval jim, že tak vniknou nejen pohodlněji do údolí, nýbrž že se jejich zrakům naskytnou nejkrásnější pohledy na ohromné a rozervané skály. Sám tu cestu několikrát již vykonal, protože má v Santě Marii příbuzného, kterého občas navštěvuje. Doporučil zároveň lovcům svého příbuzného jako spolehlivého a poctivého muže, který jim obstará vhodný příbytek a může jim prospět radou, protože je horal a sám také náruživý lovec.

"Na koních do Santa Marie byste nedojeli," končil svou dobrou radu, "ponechte je zde, půjčím vám mezky." Teprve příštího dne k poledni napájeli naši přátelé mezky v Saladu a potom odpočívajíce, obdivovali se úžasným kamenným hmotám, navršeným na západě až k oblakům.

Již po dvou hodinách poznala výprava, jak výborně jim mestic poradil a znamenitě pomohl, protože se řeka na mnohých místech prodírala skalami a jezdci museli neschůdná místa objíždět a často stoupati do vrchů. Postupovali k západu a potom k jihu sice stále po staré cestě, ale po cestě ve smyslu horském, kde bylo potřebí opatrných a pevných kopyt mezků, aby se na srázech nesmekla. Cesta do Santy Marie vyžádala si opět dvou dnů, a naši přátelé nalezli útočiště a první nocleh v hostinci, totiž v dřevěné chalupě s ohradou a kolnou při cestě často užívané, protože spojení Santy Marie k jihu bylo mnohem delší a obtížnější. Tu by se jim postavily do cesty hory a lovci by se museli přeplaviti přes jezero Tinogasta.

V Santě Marii, kamž dorazili teprve druhého dne k večeru, našli naši přátelé snadno hliněný dům Juana Baptista Espery, rovněž mestice, který přijal hosty vskutku vlídně, když zvěděl, že přijeli s doporučením příbuzného z roviny Tucumanské.

Jeho dům byl dost prostranný, takže don Espera mohl nabídnouti příchozím dvě slušné místnosti, jež ovšem nebylo lze nazvat komnatami, protože malá okna a dveře na petlice, bílené zdi a nízké stropy svědčily spíše, že místnosti slouží za skladiště, avšak manželka pana Juana Baptisty se přičinila, aby je upravila k přebývání, vždyť běželo především o lůžka, stoly a židle, protože lovec jiného pohodlí nežádá. Don Fernando a Carlos měli ve své světnici i koberec na vyšlapané podlaze a umyvadlo se zrcadlem, což byl ovšem přepych, který se velmi rozmnožil, když sluhové dona Fernanda vybalili z přivezených vaků pokrývky, nádobí, sklenice, příbory, toiletní potřeby, prádlo, obleky a obuv, a když rozvěsili po stěnách zbraně, ale málem by domácí paní pohoršili, když chtěli vniknout též do kuchyně. Don Fernando musel urovnat spor omluvou, že nemocný Carlos musí požívati jen pokrmy zvlášť připravené, a tak byl zjednán opět mír smlouvou, že cizí kuchař bude vařit pro cizince na ohništi pod komínem a ve svých nádobách.

Pan Juan Baptista byl poměrně zámožný obchodník a povozník, jehož povoznictví by se zdálo u nás podivným, protože neměl ani vozy ani koně, ale jen několik mezků a stádo lam.

Max a Hugo, ba i don Fernando a Carlos viděli stádo těchto zvířat, chovaných po domácku, v životě poprvé (vyrostlá lama dorůstá v plecích nad 1 m, avšak její dlouhý krk a krátká a úzká hlava dodávají klidnému, ba mrzutému zvířeti výšky až 21/2 metru. Barva její srsti je rozdílná - bílá, černá, strakatá i hnědá, její nohy jsou mozolovité a mají velká chodidla.). Pan Juan Baptista Espera vyslovoval ljama, když mluvil o svých zvířatech a tvrdil, že ljamy milují chladné krajiny horské a že v teplých rovinách hynou.

"Jsou výborní nosiči břemen," vypravoval pan Juan Baptista po večeři, "a na silné samce lze naložiti až dva centy. Pro mne vykonávají cesty přes Andy až do Chile, přenášejíce náklady. Jsou to nejmírnější a nejtrpělivější zvířata, dokud se nepoplaší, a to se stane třeba bez velké příčiny."

Hrdý don Fernando se neptal, které zboží přenášejí lamy pana Juana Baptisty přes hory a přes hranice, protože mohly to býti vzácné nerosty (V Chile dobývalo se v 18. století mnoho zlata, avšak těžba rychle klesala, těží se však stříbro a měď a rudy manganové zvláště v krajině Atacama, ležící přímo na západ od Santy Marie.), anebo zboží z přístavů chilských, kam se dovážejí výrobky ze Spojených států, z Francie a z Itálie, zvláště zbraně, nástroje, medikamenty, papír, zboží módní, obuv, šaty, prádlo, mýdlo, koření a podobné zboží.

Pan Juan Baptista sliboval, že brzy pohostí vzácné hosty pochoutkou a vskutku, když jim druhého dne předložila paní domu pečeni z mladé lamy, uznal i don Fernando, že je to výborný pokrm.

Vlídný hostitel měl dosti času, aby se mohl věnovat hostům a provázet je do hor, protože jeho "karavany" byly právě na cestách a vrátí se teprve ve čtrnácti dnech.

Sám náruživý lovec sliboval hostům, že v araucariových lesích i na tučných pastvinách horských naleznou nejen mnoho lovné zvěře, nýbrž že zastihnou též kočkovité a kunovité šelmy, ba i medvěda nosála a velké dravce.

Stoupání do hor jest namáhavé, avšak pan Juan Baptista věděl o stezkách, jež by cizinec nikdy nenašel. Nejsměšněji se chovali oba psi, Pluto a Caesar, jimž domácí pán radil, aby zůstali doma, protože budou v horách zbyteční, ale protože si nedali říci, velmi brzy vyplazovali jazyky a žalostně kňučeli, když se nemohli vyšplhati na velký balvan, nebo vydrápati do strmého vrchu. Hugo a Max jim často pomáhali, ale také sami lapali dech, když dohonili neúnavného horala a dona Fernanda, který vůdci stačil. Síly Carlosovy nesměly býti přepínány a proto se vzdal Max rád honby a navrhl odpočinek na pěkné planince, porostlé travou a oživené bystřinou, přibíhající sem odkudsi z výše a pospíchající rušně a zurčivě do údolí. Také psi se moudře rozhodli, že zůstanou u Maxe a Carlosa a počkají na ostatní tři lovce, kteří stoupali statečně po příkré stráni. Max přinesl z bystřiny čerstvou studenou vodu, a když rozložil snídani, přisedli i Pluto s Caesarem, aby se snad na ně nezapomnělo.

Carlos byl spokojen, ba nadšen. Vylezl dosti vysoko, aby mohl přehlédnouti údolí horního Salada a protože nezapomněl ani na kukátko, mohl si pohodlně prohlížet protější stráně, holé skalní stěny i pruhy lesů, jež se uchytily a

vyrostly v hlubokých horských průrvách, kam vody po věky snášely úrodnou prst z hor.

"Hleďte, pane Maxi," zvolal náhle Carlos, podávaje kukátko Maxovi, "co se to hemží na protější stráni?"

Max spatřil i prostým okem drobné savce, kteří poskakovali, panáčkovali, pobíhali, ba i po kamenných srázech a stěnách šplhali. Kukátkem viděl, že zvířátka jsou tmavošedá, ale že jejich bříška a nožky jsou bílé.

"Snad jsou to králíci," mínil Max, avšak náhle ozval se v horách výstřel a v okamžení zmizela všechna zvířátka, jako kdyby se po nich země slehla.

"Jsou ti tam!" vykřikl Carlos, "ale snad zase vylezou, bude-li ticho." Pod keřem kutil cosi černý pták s krovkami bíle lemovanými, a když nezdvořilý Pluto se za ním rozběhl, pták nevzlétl, nýbrž prostě odběhl. Carlos vstal a šel se podívat, co tam pták hledal, a spatřil mraveniště.

"Musíme se zeptat tatíčka, jak se pták jmenuje (jmenuje se mravodav, je podoben ťuhýku a v horách jest hojný a užitečný, protože pronásleduje hmyz) řekl Carlos, ale neusedl, protože i Caesar si už odpočinul a hnal se za velkou ještěrkou, která kupodivu zdvihla přední nožky k prsům a po zadních rychle utíkala.

Našim pokojným lovcům mělo se dostati zvláštní a zajímavé podívané.

Když slunce připalovalo a Max s Carlosem vyhledali si stín za příkrou skalní stěnou a když i psi ulehli, aby si zchrupli, zavládlo na planině ticho. Carlos přimhouřil oči a byl by si také zdřímnul, kdyby ho byl Max tiše neupozornil na zvláštní boj.

Aniž lovci postřehli, odkud a kdy, přiblížila se na planinu kočkovitá šelma ne větší než pampská kočka, s kožišinou tmavohnědou a rezavými pruhy po bocích. Carlos sáhl po pušce, avšak jeho paže zůstala nehybná, když spatřil podivné pohyby šelmy. Pobíhala v kruhu a předními prackama do něčeho tloukla, mrštně uskakoval, ale hned zase útočila. V tom vymrštil se had, až dosud za kamenem skrytý, ale hned zase padl, když ho šelma srazila prackou.

Zápas trval několik minut a skončil pro hada velmi zle.

Šelma obešla plaza ještě několikrát a když se přesvědčila, že nepřítel je mrtev, odběhla.

"Domníval jsem se, že hada sežere," zvolal Carlos a běžel se podívat na bojiště, ale shledal, že mrtvý velký had je neporušen až na rozbitou hlavu.

"Zdejší kočkovité šelmy zapsaly si u mne mnoho k dobru za tuhle práci," pravil Max, "a kdyby toto zajímavé divadlo viděli lovci, ušetřili by si mnohou ránu a neodpustitelnou vinu." Carlos chvíli mlčel, ale potom řekl, jako kdyby v něm uzrál zvláštní úmysl:

"Milý, drahý pane Maxi, tak si myslím, že už nemám pušku tak rád jako dříve, a kdyby člověk mnoho věděl a mnoho přemýšlel, že by málo střílel." Jako na odpověď zahoukly dvě rány daleko v horách a potom ještě jedna, což probudilo psy, kteří hned větřili.

Veliký dravec plul nad údolím a kukátkem bylo lze pozorovat, jak obrací hlavu a pátrá po stráních. Drobní savci na protější stráni ho patrně také viděli, ale neutekli, nýbrž panáčkovali, jsouce jisti, že zmizejí dříve v brlozích, než se dravec snese.

Teprve za dvě hodiny zaštěkali psi, protože poznali bystrým čichem, že se lovci vracejí a nesou zvěřinu.

Hugo přinášel velkého kurovitého ptáka a dvě zvířátka, podobná králíkům, don Juan Baptista se prohýbal pod velkým zvířetem, jež nesl na ramenou, kdežto don Fernando přejal horalovu pušku.

Unavení lovci složili břemena a s radostí se vrhli na zemi do stínu, aby si odpočinuli, ale Hugo ochotně vypravoval o všech loveckých příhodách. Nejdříve došlo ovšem na velké zvíře, které pan Juan Baptista ulovil a nazval je vikunja (vikuňha).

Zvíře bylo menší než lama a jeho jemná a kudrnatá vlna byla červenavě žlutá, jeho nohy žluté, ale prsa a břicho zdobila delší vlna bílá. Vikuně jsou velmi plachá zvířata, jichž žilo v horách velmi mnoho, protože Indiáni je šetřili, avšak nyní jsou vikuně již vzácné.

Potom došlo i na menší savce, které znal i Hugo i don Fernando jako činčily. Jest jich v horách velké množství a zvířátka na protější vzdálené stráni byly také činčily. Nyní si je mohl Carlos dobře prohlédnouti a viděl, že jsou asi 30 cm dlouhé a že jejich ocas měří asi 20 cm, a poznal, že jejich srst jest velmi jemná a že má stříbřitý nádech. Max věděl, jak drahocenná jest jejich kožišina v Evropě, a všichni rádi poslouchali pana Juana Baptistu, který vypravoval, že se činčily dají snadno ochočiti a že všecko v domácnosti převracejí, protože jsou nesmírně zvědavé, takže někdy skočí sedícímu člověku i na rameno a dívají se, co dělá.

"A čím se živí?" ptal se Carlos, protože si přál míti ochočené činčily.

"Právě jako králíci," odpověděl Juan Baptista: "žerou trávu, kořínky i mech, ale i zeleninu a chléb a když pojídají, sednou si na bobeček a podávají si potravu do hubičky předními nožkama. Indiáni je chytají do ok pro maso, které však není příliš chutné." Na nedaleký keř přeletěl párek menších ptáků, jeden z nich byl černý a druhý hnědý, ale oba získali pozornost Carlosovu ohnivě červenýma očima.

"Ach, to jsou ohniočka," pravil don Juan, "těch je tu všude dost."

"A což ty tati, nic jsi neulovil?" tázal se Carlos.

"Ale ano, zastřelil jsem horského srnce, ačkoliv mne náš milý hostitel varoval," pravil don Fernando s úsměvem.

"Proč tě varoval pan Juan, tati?"

"Protože jsem věděl, že srnce nedostaneme, mladý pane," odpověděl pan Juan. "Střelený srnec musel spadnouti do rokle a také tam spadl a nikdo se za ním nesmí odvážit."

"Vidíš, zde je poučení," řekl don Fernando, stále se usmívaje, "v horách se musí honit se zvláštním rozmyslem. Neběží jen o to, aby střelec zvěř trefil, nýbrž zvlášť jde o to, jestli nezabil zvěř nadarmo, protože se k ní nedostane."

"My jsme se i bez lovu znamenitě bavili, tatíčku," odpověděl Carlos, "a nelituji, že se vrátím bez úlovku." Don Fernando se podíval na Maxe, jako kdyby se ho ptal:

"Je to vaším vlivem?" ale Max otázce neporozuměl.

Po odpočinku vraceli se lovci k domovu.

"Proč nesete tak těžké zvíře?" ptal se Carlos, a pan Juan odpověděl vesele: "Protože bude dobrá pečeně a z vlny vyrobí naše ženy krásné a lehké klobouky."

"Mohl byste mně, pane Espero opatřiti několik krotkých činčil?"

"Zajisté, mladý pane, třeba půl tuctu," odpověděl pan Juan vesele, "ale do pokojů je nepouštějte!"

XIX. NESCHÁZEJÍ SE HORY S HORAMI

Carlosovi se dařilo znamenitě, horský vzduch působil nade všecky léky. Za týden byl Carlos zdráv, čilý a silný jako dříve a zúčastnil se všech vycházek do hor, avšak Pluto a Caesar museli zůstávati doma, protože v horách byli neobratní. Přes to však nezlenivěli, protože když se lovci vypravili do lesů, tu Pluto a Caesar běželi s nimi, aby vyháněli z houštin zvěř. Juan Baptista věděl o zvěři velmi mnoho, dovedl ji nalézti, protože znal způsob jejího života. Slíbil lovcům, že je přivede až pod strom, na němž si bude hověti nosál (coati - dostal jméno od prodlouženého nosu v rypák, daleko přes hubu přečnívající. Jeho tělo je zavalité a pokryté dlouhou a hustou srstí. Jeho hlava je dosti divoká, protože nosál má nejen ohrnuté pysky, krátké boltce, nýbrž na pyscích mu rostou vousy a nad očima štětiny. Nad každým okem sedí bílá skvrna. Jeho rty jsou také bílé a od jeho nosu táhne se světlý pruh. Je to líný dobrák a dá se zkrotit.), ale varoval hosty, nepřejí-li si zvíře uloviti, aby nepouštěli psy, kteří ho uštvou.

Juan Baptista setřásl skutečně odpočívajícího lenocha ze stromu, ale chlapík se po pádu vzchopil a rychle utekl. Žere červy a měkkýše, ale chytá také malou zvěř a nepohrdne ani stravou rostlinnou.

Mnohem vzrušujících dojmů zažili lovci, když psi vyhnali z houští pumu, kteréž říkají také kuguár anebo i stříbrný lev.

Vyplašená šelma vybrala si nejslabšího lovce, pana Maxe, který se šelmy trochu ulekl, proto jí uctivě ustoupil z cesty a uskočil za strom. Carlos na šelmu vypálil, ale protože jí byli psi v patách, vyskočila puma na schýlený obrovský kmen (šplhat puma neumí), ale to jí bylo osudné, protože ji stihly dvě koule skoro současně. Don Fernando ji střelil do hlavy a Hugo do hrudi.

Don Fernando se zúčastnil často lovu na pumu v pampách, kde se puma loví buď lasem nebo boly, totiž koulemi, které se vrhají po šelmě tak, aby setrvačným pohybem opletly provaz kolem nohou šelmy.

Puma je zde nebezpečná šelma, která z hladu napadne i člověka, loví srny, jelínky, paky, koati, ovce, telátka, ba odváží se i na lamy, ale vždycky se vrhá na krk oběti a jediným kousnutím jej rozerve. Má báječný sluch a praví se, že "spí na jednom uchu", když ve dne zaleze do houští anebo odpočívá v koruně stromu. Zadáví mnoho zvířat, protože nedbá tak o maso jako o krev.

Max s Carlosem prohlíželi si ulovenou šelmu, jistě v těle metr dlouhou a s ocasem o polovinu kratším. Její srst byla měkká, na hřbetě tmavší, na bocích červenavě hnědá, na prsou a na bocích světlejší. Nad očima i pod nimi byly zřejmé skvrny.

Její hrdlo a vnitřky boltců svítily bělostí. Tento "stříbrný lev" nemá hřívu. Lovec musí se míti na pozoru, protože puma skáče neobyčejně daleko a běda lovci, který to neví.

Jako každá šelma, tak i puma páchla, proto lovci poodešli, nežli Juan Baptista stáhl pumě kůži, která byla pro něho cenná.

Don Fernando, Max, Carlos a Hugo také v některých dnech odpočívali anebo vycházeli do hor jen na procházku. Od Tichého oceánu přenášely se i přes Andy někdy mraky a tu poskytovaly hory překrásné divadlo zrakům lidí z rovin. Byly to různé barvy, které se v horách tak báječně střídaly a byly to barvy většinou modré, fialové a oslnivě bílé vedle hlubokých a černých stínů, měnících se a posunujících podle toho, zastřel-li mrak slunce anebo když se sluneční paprsky jen prodíraly skulinami mraků. Překrásný byl pohled na hory ráno a večer, když hroty velehor hořely červení a sníh na nejvyšších vrcholech zrůžověl, zatím co nižší svahy a údolí tonuly ve tmě.

Čtrnáct dní uplynulo velmi rychle. Naši přátelé seznámili se s obyvateli Santy Marie, kupovali od nich výrobky a zúčastnili se jejich nedělních zábav a her.

"Horáci" žili jiným způsobem, než lidé z rovin. Většinou provozovali obchod, protože Santa Maria ležela na cestě karavan, ale žili tu i pastýři a lovci. Ačkoliv byli vesměs míšenci, zdědili přece hrdost španělskou, předčili však své předky vzrůstem - snad vlivem hor a namáhavým zaměstnáním.

Pan Baptista obdržel zprávu, že se jeho karavana vrací a zval hosty, aby s ním vyšli karavaně naproti. Ačkoliv vyšli teprve po snídani a ušli jistě po schůdné cestě skoro deset kilometrů, nepostřehli dosud, že by se někdo blížil, avšak Juan Baptista se usmíval a tvrdil, že se za čtvrt hodiny objeví vůdce na vrcholu nedalekého kopce, protože zkušený horal již dávno spatřil tmavší pohyblivou řádku na horách.

Předpověď Juanova se splnila, a cizinci byli překvapeni, když uviděli dlouhou řadu zvířat, obtížených břemeny na hřbetech, jak s nataženými krky jdou stále stejně, klidně a vytrvale za svým "vůdcem", totiž za prvním samcem. Pod náklady třepetal větřík třásněmi čabrak, a na krku a na prsou každého zvířete zavěšeny byly fábory, střapečky a zvonky, které tiše a příjemně zvonily, a podél řady zvířat kráčeli průvodčí, kteří ozdobili své klobouky a krátké kazajky barevnými stuhami.

Pod kazajkami bylo lze viděti pruhy košile a kolem boků barevné pásy, jaké nosívají španělští toreadoři. Krátké kožené kalhoty sahaly jim jen po kolena a hrubé punčochy a těžké, okované střevíce doplňovaly malebné ústroje.

Průvodčí pozdravovali radostně a hlasitě svého pána a jeho hosty, ale nezastavili se na pochodu. Dojdou tak klidně a vytrvale až k cíli podle povinnosti a teprve potom zahlaholí Santa Maria jejich veselím, potom bude nutno si odpočinouti nejen po namáhavé cestě, nýbrž i utratit mzdu v naději, že je "don" Juan Espera opět najme k nové

výpravě.

Vůdce průvodčích a hlídačů šel poslední, ale ne sám. Po jeho boku kulhal muž, který se lišil ústrojem od průvodčích a patrně také původem. Byl to sice očitě člověk, jemuž se dařilo špatně, spíše tulák než lovec, ačkoliv nesl pušku a loveckou brašnu, ale když došel ke skupině našich přátel, smekl klobouk a takovým způsobem se uklonil, že prozradil se hned jako Evropan nebo Severoameričan.

Byl sice všecek opálen, jeho vlasy a vousy nebyly jistě dávno stříhány, ale pruh pod vlasy zůstal bílý a duhovky jeho očí byly jinak tmavé než oči Španělů.

Vůdce pozdravil dona Juana sice zdvořile, ale důvěrně a potřásl potom rukama všech jeho hostů. Jeho zpráva byla stručná, stačilo jen několik vět, aby se don Juan dověděl, že výprava byla šťastná a že zisk bude zajisté uspokojivý.

"Jsem rád, že vás vidím, Sancho," pravil don Juan, spokojeně poplácával rameno svého předáka, "ale dvě zvířata chybí."

"Zahynula na cestě. Jednoho mladého samce nám zle pochroumala puma a druhý se zřítil do propasti, ale náklad jsme zachránili."

"No, dobře, dobře, o tom si ještě promluvíme, ale vidím cizince." Muž v roztrhaných šatech a skoro bos stál opodál a hrabal hrotem hole v drobném kamení.

"Sešli jsme se před týdnem na vrcholu průsmyku. Byl tak vyčerpán a hladov, že nemohl již dále, proto jsme ho nakrmili a vzali s sebou. Míří do rovin."

"Velmi dobře," pravil don Juan a přistoupiv k cizinci dodal: "Buďte vítán, muži, a pojďte s námi, v Santě Marii si odpočinete."

"Děkuji vám, pane, za laskavá slova," odpověděl cizinec, zdvihl hrdě hlavu a podíval se směle do očí dona Juana, "velmi rád užiji vašeho pohostinství, nebude-li ovšem má společnost proti mysli vašich společníků."

"Mým hostům bude vaše společnost zajisté vhod," pravil don Juan, "či snad poznáváte některého z nich?"

"Znám dva," odpověděl cizinec, "onoho mladého muže a chlapce, který s ním rozmlouvá, ale jak pozoruji, dosud mne nepoznali." Teprve nyní zaslechl Max cizincův hlas a rychle se obrátiv, pohlédl zkoumavě na cizince, ale nepoznal ho. Cizinec se rozpačitě ušklíbl, když však smekl chatrné zbytky klobouku a řekl:

"Nemýlím-li se, jste vy pane, Max Raubal a ten mladý pán je z estancie - hm - jméno jsem vskutku zapomněl," zdál se cizinec Maxovi známým.

Přistoupil rychle k cizinci a bedlivě si ho prohlížel, potom náhle zdvihl paži a zvolal: "Oskare! - Vy jste přece Oskar?"

"Nu - trvalo to chvíli," odpověděl cizinec, "nežli jste se rozpomenul na starého přítele. Ano, jsem Oskar a vás jsem poznal na první pohled." Hrdý don Fernando nepřátelil se nikdy s tuláky na cestě v horách a proto odcházel s vůdcem a Hugonem za karavanou, ale Carlos přistoupil k Maxavi a chopiv se jeho ruky, řekl Oskarovi:

"Pamatuji se, že jsme vás spatřili po prvé s Isabelou, když jste odpočívali s panem Maxem pod keřem. Potom jste přišli k nám do estancie a také se pamatuji, že druhý den vyhnal správce Esteban muže, který nechtěl pracovat."

"Honosíte se výbornou pamětí, milý hochu, ale myslím, že ani vám by se nechtělo pracovat, kdyby vám vložili do rukou místa jídla motyku a hrábě," řekl Oskar posměšně.

"Mně motyku a hrábě?" odpověděl chlapec hrdě, "což netušíte, že jsem syn dona Fernanda Hervéa?"

"A já jsem syn příštipkářův," zasmál se cizinec, "což je vlastně totéž, protože na tatíkovi nezáleží, nýbrž na tom, co člověk sám umí. Býval jsem důstojníkem, a na nějaký čas i úředníkem, ale vy, mladý panáčku, nejste dosud ničím."

"Až dorostu, nebudu jistě tulákem," odpověděl zardělý chlapec a odběhl za otcem.

"Dosud tak hrdý a nezdvořilý, milý Oskare?" pravil Max.

"Jak vidím, obé vám nepřineslo užitek, ale to je vaše věc. Upozorňuji vás však, že dosud sloužím donu Fernandovi, vznešenému muži, laskavému hostiteli a šlechetnému člověku, který nesnáší hrubost. Chci zapomenout, že jste mne vylákal z města do pamp a chci vám pomoci, avšak chcete-li užíti pomoci dona Fernanda, musíte změnit své chování, s Carlosem jste šťastně nezačal."

"Na mne nesmí žádné štěně štěknout, pomoc od vás přijmu, ale od vašeho nadutého dona Fernanda nic nežádám a raději se mu vyhnu," odpověděl Oskar mrzutě.

"Pojďme," pobídl Max Oskara, "musíme dohonit ostatní."

"Nespěchám nikdy," odpověděl Oskar, "ale podejte mně pouzdro s cigaretami. Doufám, že kouříte dobré a kdybyste měl náhodou dobrý doušek, také bych nepohrdl." Max podal Oskarovi pouzdro, z něhož si Oskar vybral cigaretu a podal je Maxovi, aby si také jednu vzal, ale potom lhostejně zastrčil Maxovo pouzdro do vlastní kapsy bez omluvy a vyfouknuv kouř, zálibně mlaskl a řekl lhostejně: "Tak vy jste se tenkrát uchytil a pevně jste zakotvil na estancii! Hm!

Nyní jistě už nekopáte, ani neuhrabujete písek na cestičkách.

Snad mohl týž osud potkati také mne. Nemyslete si, že jsem se nesnažil, abych si také někam měkce sedl, ale neměl jsem štěstí. Přilepila se mně smůla na paty i na prsty, a můj poťouchlý osud honil mne po pampách zrovna tak jako po horoucích skalách. Byl jsem peonem, pasákem dobytka, lovil jsem zvěř, přešel jsem Andy, hledal jsem zlato, kopal jsem v chilských i v peruánských dolech, vymetl jsem všecky přístavy, ale štěstí přede mnou utíkalo, a proto jsem si umínil, že se vrátím do Argentiny, kde vládne aspoň taková pohostinnost, aby člověk nechcípnul hlady, když nechce." Max mlčky poslouchal a přemýšlel, jak by tomu nestálému člověku pomohl. V estancii dona Miguela v podhoří i v krajině Corrientes mohl by se Oskar velmi dobře uživit a získal by časem výhodné a dobře placené místo dozorce nebo úředníka, ale jak se mohl Max na Oskara spolehnouti, že Oskar neurazí zaměstnavatele nebo že neuteče?

Max se odhodlal k návrhu, ale špatně pochodil, když Oskarovi radil.

"Nenarodil jsem se, abych poslouchal nějakého kreola," odpověděl Oskar, "a nechci se dát přivázat. Jsem svobodný občan, miluji změnu, a kdybyste mně mohl půjčit několik set pesos, vrátil bych se k Atlantickému oceánu a našel bych si něco znamenitého, třeba hospodu." Max neodpovídal, ale v duchu počítal, ne kolik Oskarovi půjčí, nýbrž kolik mu

daruje, protože věděl, že Oskar nikdy nesplatí dluh. Po krátkém rozmýšlení podal Oskarovi dvě hrstky stříbrňáků a poradil mu, aby si opatřil prádlo a šaty.

"Toužíte zajisté po koupeli, po břitvě a nůžkách," pravil Max při rozchodu, "a těším se, že se brzy opět setkáme, bydlíme u dona Juana Espery, kde vás budu očekávat," ale Oskar na vlídné pozvání hned odpověděl, že právě tam Maxe vyhledávat nebude...

*

Když se Max setkal opět s donem Fernandem, Carlosem a Hugonem, neptal se don Fernando na cizince, ale Hugo se smál a řekl: "Zdá se, že se na tobě Maxi, mstí hříchy z mladých let. Tento tvůj známý je nějaký podivný pták."

"Ano, dobře jsi řekl," odpověděl Max, "je to přelétavý pták, ale nemusím se káti za domnělé hříchy, milý Hugo! Nebude-li ctěnou společnost nudit vzpomínka, jak jsem se s panem Oskarem Šnajderem setkal, vypovím rád kousek z vlastního utrpení i o tom, jak jsem se s Oskarem seznámil."

"Ach, ano, ano," zvolal Carlos, který právě vešel. "Vypravujte nám o sobě a ne o tom toulavém cizinci!" Don Fernando usedl na znamení, že bude také ochotně poslouchat a přitáhl chlapce k sobě.

"Když jsme se spolu, milý Hugo, rozloučili," vypravoval Max, "odplul jsem, jak vám všem známo, do Buenos Aires, abych tam hledal zaměstnání buď v obchodech, buď v továrnách, buď v přístavu, nebo u soukromníků, ale v Buenos Aires na mne nikdo nečekal, ba přišel jsem jistě v nevhodnou dobu, kdy takových snaživců žilo v městě na sta a všichni bez zaměstnání. Dokud jsem měl trochu peněz, jež jsem si vyměnil za argentinské pesos a centavos, zdálo se mně veliké a cizí město dosti přívětivé. (V roce 1887 žilo v Buenos Aires 430 tisíc obyvatel. Město se vlastně jmenuje Santa Trinidad y Puerto de la santissima Virgen de los Buenos Aires - Svatá Trojice a přístav nejsvětější Panny dobrých větrů. V roce 1920 žilo v Buenos Aires již 1.670.000 obyvatel!) Jeho třídy (široké hlavní ulice), na sto metrů od přístavu počínající, jsou přetínány užšími ulicemi příčnými, takže se město podobá šachovnici, na které nemusí ani cizinec zabloudit. Nyní jsem ovšem litoval, že jsem přišel hledat práci a živobytí do země, jejíž řeč jsem neznal a proto jsem se vracel často k přístavu, (u města jest ústí La Platy, široké 45 km, kdežto mezi mysem Santa Maria a mysem San Antonio rozšiřuje se na 200 km, což oko lidské nepřehlédne - La Plata = stříbrná. Do zátoky vlévá se Parana a Uruguay), kde jsem slyšel také někdy řeči, jimž jsem rozuměl. Nelze dost varovat lidi, aby se nevydávali do ciziny bez znalosti řeči. Unaven vyhledal jsem prvního dne k večeru hostinec v postranní ulici a žádal jsem o přístřeší a večeři, ale hostinský nerozuměl mně a já jsem nerozuměl jemu. Na štěstí seděli u stolu čtyři hosté a jistě se mými rozpaky a snahou hostinského dobře bavili, protože hostinský šveholil jako vlaštovka a já jen kýval hlavou jako dřevěný panák. Čtyři neznámí hosté dopřáli si nevinné zábavy do sytosti, a když jsem přestal kývat hlavou a zkoušel jsem znalosti cizích řečí, smáli se nepokrytě. Mluvil jsem na hostinského německy i francouzsky, ba sbíral jsem i tu trochu latiny a řečtiny, jež jsem si přinesl z gymnasia, ale marné bylo mé namáhání. Po trapné čtvrthodině ujal se mne jeden z hostí, který uměl tolik francouzsky, aby mohl býti tlumočníkem mých přání, s nimiž hostinský souhlasil. Laskavý tlumočník mně poradil, abych přišel ráno do přístavu a slíbil mně, že se za mne přimluví, a skutečně dostál slovu. Našel jsem práci sice těžkou, ale přece práci. Skládal jsem prkna, nosil jsem těžké pytle ze silos (obilnice) a vydělal jsem si na živobytí i na nocleh, avšak těšil jsem se vždycky na neděli, kdy jsem se slušně ustrojil a procházel jsem se v parku jako pán.

Nejvíce mně běželo o to, abych se rychle naučil španělsky a proto jsem si koupil tři knihy a večer jsem je opisoval. Tak jsem prožil v Buenos Aires devět měsíců a zvykl jsem si na těžkou práci. Ačkoliv jsem již mluvil dosti dobře španělsky, nesnažil jsem se vyhledat si lehčí práci, protože jižní slunce, zdá se nepodněcuje člověka k podnikavosti a pomalu jsem již chápal zde nejčastěji vyslovované rčení: "Až zítra...", kterouž nedokončenou větou se všecko oddaluje na zítřek, který nechce nastat.

Tak uplynulo v práci devět měsíců, když mne náhoda svedla s cizincem, který za nedělního odpoledne seděl se mnou na téže lavičce v parku. Hádal jsem v duchu, že cizinec je Nor, ale mohl býti také Angličan, Švéd anebo Dán, protože v jeho němčině se ozývala slova všech germánských řečí. Po chvíli se představil jménem Oskar Šnajder, ale neřekl, že je Němec.

Obratně se mne na všecko vyptal a tvrdil, že práce, kterou vykonávám, je sice pro barevné kuli (japonský dělník), nikoliv však pro vzdělaného bělocha. Přemlouval mne, abych se s ním vydal na venkov, kde se najde snadno práce na estanciích, a pravil:

"Může-li domorodec zastávati úřad contradora (účetního) nebo capataze (dozorce), proč bychom to nedovedli my?" Po třetí rozmluvě s panem Oskarem Šnajdrem jsem se rozhodl a na jeho radu vstoupil jsem na loď, plující proti proudu.

V Santa Fé jsme vystoupili a vydali jsme se pěšky k západu.

Ostatní je už známo, po mnohých svízelích a nesnázích došli jsme až do blízkosti estancie dona Fernanda a setkali jsme se šťastnou náhodou s vámi, milý Carlose, a se seňoritou Isabelou.

Já jsem zůstal na své štěstí na estancii, kdežto Oskar Šnajder cestoval dále, prožil mnoho dobrodružství i bídy, nejen jako peon, nýbrž i jako kovkop a nyní se vrací na východ právě tak chud, jako když vyšel na západ. Je mně ho upřímně líto a rád bych mu pomohl," skončil Max své vypravování.

"Kdyby chtěl," pravil don Fernando, "najde na mé estancii zaměstnání, které bude přiměřené jeho vzdělání. Žádám jen poctivost a vytrvalost."

"Díky, done Fernande," řekl Max, "obávám se však, že se Oskar nedá připoutat ke stálému bydlišti, ale pokusím se a zmíním se o vaší laskavé nabídce." Carlos mlčel, ale hladil a prohlížel Maxovy ruce, a potom se náhle otázal:

"A měl jste na rukou také mozoly, pane Maxi?"

Max se usmál: "Jen jeden na každé ruce, ale ten začínal u zápěstí a končil pod prsty, mé dlaně se vůbec neprohýbaly." Chlapec stiskl soucitně Maxovu ruku.

XX. POVÍDKA KONČÍ, ALE ŽIVOT ZAČÍNÁ

Don Fernando prodloužil pobyt v horách ještě o týden a vycházel s Juanem Baptistou, s Carlosem i s oběma mladými muži denně do hor, ale jen jednou setkala se společnost s Oskarem Šnajdrem. Sotva ho poznali, jak se změnil, dal se oholit a ostříhat, a slušný oděv mu velmi dobře slušel.

Don Fernando sám ho oslovil a opakoval svou nabídku, ale pan Oskar Šnajder poděkoval a odmítl. "Domluvil jsem se s předákem a vůdcem karavan," pravil, "takové zaměstnání se mně líbí, budu putovati přes Andy sem i tam, dokud mne to neomrzí."

*

Ke konci třetího týdne vyslal don Fernando sluhy se zprávou do estancie "Paradas", že se výprava vrací a Carlos napomínal sluhy, aby jeho dvě živé činčily dobře opatrovali.

Všichni účastníci poděkovali vlídnému hostiteli za všechnu vlídnou péči a don Fernando se rozhodl opět pro mezky, kteří jsou vytrvalejší než koně.

Don Espera vyprovázel hosty na půl dne cesty a vzkázal po nich mnoha pozdravů svým příbuzným "za horami".

Vypůjčení mezci si znamenitě odpočinuli a ztloustli, avšak kráčeli vytrvale a proto cesty rychle ubývalo.

Bez nehody dospěli naši přátelé do roviny a zaměřili přímo do chacry k pohostinnému mesticovi, aby mu vrátili mezky a aby se po odpočinku vydali na koních k estancii "Paradas".

Ale rychlý posel, který je zastihl v chacře, změnil jejich cíl, protože přinesl překvapující zprávu. Metla Argentiny šlehla jako prutem v délce mnoha kilometrů přes nejúrodnější krajiny.

Mračna kobylek (kobylky argentinské jsou až třikrát větší než naše saranče.) padla na estancii "Paradas" a na okolí a zpustošila krajinu na poušť, ze které prchala dona Estrella s dcerou a don Miguel je provázel směrem ke Candelarii, kdež vstoupili již na loď a pluli po Saladu di Muravilly. Kobylky nezpustoší jen úrodu, nýbrž sežerou i křoví a stromy dohola, a i když se opět vznesou, zanechají za sebou hnusný zápach a krajinu tak smutnou, že jest žalostno na ni pohlédnouti.

Proto odjížděly dámy tak rychle a poslaly výpravě zprávu, aby se na "Paradas" nevracela.

Kobylky jsou strašnou pohromou pro krajinu, estancierovi zničí úrodu a dobytku pastviny. Všecka zvěř opustí postižený kraj, jen zvířata hmyzožravá a zvláště ptáci hltají tučnou kořist.

Don Fernando, jako pečlivý hospodář, odhadoval sice škodu, ale těšil se, že štědrá příroda opět všecko napraví a že bohatá země škody nahradí.

Na štěstí zničí kobylky jen pruhy krajin, jako u nás je pustoší krupobití, a proto postižení estancieři nemusí prodati všechen dobytek, jelikož jej mohou vyhnati na pastviny k sousedům a u nich nakoupiti též píce, než jim nová opět naroste.

Protože v Argentině se objevují mračna kobylek často, pomáhají si sousedé velmi ochotně, ježto nikdo neví, kdy stihne pohroma i jeho.

Don Fernando vyslechl proto nepříjemnou zprávu klidně a po rozloučení s mesticem, jehož štědře odměnil, zvolil také směr k Saladu.

Dostihl své milé v Muraville, v nádherné vile dona Christofora Zamby, ve společnosti jeho vlídné manželky a jejich šesti dcer, radujících se z návratu milých hostí.

Don Miguel vyprostil se třetí den z náruče hostitelů, a protože četní sluhové již zase odjeli, aby připravovali obědy, večeře a noclehy na cestě, vrátila se výprava v pěti dnech do estancie "Estrelly" dosti znavena, ale zdráva a bez pohromy.

Don Fernando si přál, aby se jeho rodina vrátila opět domů, a proto don Miguel potíral jeho snahy hned v zárodku a tak plynuly dny a týdny a don Fernando marně přijímal a vysílal rychlé posly, protože don Miguel byl neoblomný.

"Jsem stár, zůstanu zde na světě jen chvilku a proto chci vás míti všecky kolem sebe," odpovídal vytrvale na výzvy a pozvání.

"Pojeďte s námi na jih a zůstaňte u nás," zval don Fernando dona Miguela, ale nadarmo.

Teprve po čtyřech či pěti nedělích se tchán a zeť shodli, že don Miguel propustí sice rodiče s dcerou, ale že si ponechá Carlosa a Maxe. Don Fernando prohrál i Huga, který přijal nabídku dona Miguela a oddal se horlivě správě rozsáhlé estancie.

Nejhůře bylo, když seňorita Isabela prohlašovala velmi rozhodně, že chce zůstati také u dědečka, ale na světě nemohou býti všichni lidé spokojeni, dosti často ti nejhodnější musí trpělivě čekat, až se i na ně štěstí usměje, a tak i seňorita.

Max a Hugo psali dlouhé dopisy do Evropy a don Fernando jim slíbil, že se o jejich dopravu na poštovní loď sám postará.

***

Povídka a román končí na poslední stránce, ale všichni naši přátelé jsou tak šťastni a spokojeni a jejich budoucnost je tak vábivá, že jim jistě všichni přejeme, aby došli k poslední životní stránce teprve po dlouhých a dlouhých letech,

užívajíce sami blaha a oblažujíce jiné, což jest vlastně účel a smysl lidského života.